

LIGJ
Nr. 65/2022

**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES FINANCIARE KUADËR TË
PARTNERITETIT NDËRMJET REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, PËRFAQËSUAR
NGA KËSHILLI I MINISTRAVE I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, DHE
KOMISIONIT EVROPIAN PËR RREGULLAT SPECIFIKE TË ZBATIMIT TË
ASISTENCËS FINANCIARE TË BE-së PËR REPUBLIKËN E SHQIPËRISË NË
KUADËR TË INSTRUMENTIT PËR ASISTENCËN E PARANËTARËSIMIT (IPA
III)**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet marrëveshja financiare kuadër e partneritetit ndërmjet Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë, dhe Komisionit Evropian për rregullat specifike të zbatimit të asistencës financiare të BE-së për Republikën e Shqipërisë në kuadër të Instrumentit për Asistencën e Paraanëtarësimit (IPA III) sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji dhe është pjesë përbërëse e tij.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 15.9.2022

Shpallur me dekretin nr. 13853, datë 26.9.2022 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bajram Begaj

MARRËVESHJE FINANCIARE KUADËR E PARTNERITETIT

NDËRMJET

KOMISIONIT EVROPIAN

DHE

REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

PËRFAQËSUAR NGA

**KËSHILLI I MINISTRAVE I
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

PËR

**RREGULLAT SPECIFIKE TË ZBATIMIT TË ASISTENCËS FINANCIARE
TË BE-së PËR REPUBLIKËN E SHQIPËRISË NË KUADËR TË
INSTRUMENTIT PËR ASISTENCËN E PARA-ANËTARËSIMIT (IPA II)**

Pasqyra e Lëndës

SEKSIONI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

- Neni 1 Interpretimi
- Neni 2 Pavlefshmëria e pjesshme dhe mangësitë e paqëllimshme
- Neni 3 Përkufizime
- Neni 4 Qëllimi dhe objekti
- Neni 5 Parimet e përgjithshme për asistencën financiare në kuadrin e IPA III
- Neni 6 Roli i Koordinatorit Kombëtar IPA
- Neni 7 Metodot e zbatimit
- Neni 8 Marrëveshjet e financimit
- Neni 9 Marrëveshjet sektoriale

SEKSIONI II RREGULLAT E MENAXHIMIT INDIREKT NGA PËRFITUESI IPA III

TITULLI I SISTEMET E MENAXHIMIT DHE KONTROLLIT

- Neni 10 Ngritja e strukturave dhe autoriteteve për menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III
 - Neni 11 Funkcionet dhe përgjegjësitë e strukturave dhe autoriteteve
- #### TITULLI II DISPOZITA SPECIFIKE PËR T'I BESUAR PËRFITUESIT IPA III DETYRA TË ZBATIMIT TË BUXHETIT
- Neni 12 Kushtet për t'i besuar Përfituesit IPA III detyrat e zbatimit të buxhetit
 - Neni 13 Besimi i detyrave të zbatimit të buxhetit
 - Neni 14 Masat nëse Strukturat Menaxhuese, Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme nuk respektojnë nenin 12, pikat (2) dhe (3) dhe Shtojcën B
 - Neni 15 Pezullimi ose anulimi i pjesëve të marrëveshjes së financimit për detyrat e besuara për zbatimin e buxhetit

SEKSIONI III RREGULLAT PËR PROGRAMIMIN

- Neni 16 Programimi i asistencës
- Neni 17 Miratimi i programeve dhe ndryshimet në to

SEKSIONI IV RREGULLAT PËR ZBATIMIN

TITULLI I RREGULLA TË PËRGJITHSHME DHE PARIMET E ZBATIMIT

- Neni 18 Procedurat e prokurimit, dhënies së granteve dhe procedura të tjera
 - Neni 19 Rregullat e shtetësisë dhe origjinës për procedurat e prokurimit, granteve dhe kontraktimeve të tjera
 - Neni 20 Pjesëmarrja në programet dhe agjencitë e BE-së
 - Neni 21 Parimet e zbatimit të mbështetjes buxhetore për Përfituesin IPA III
 - Neni 22 Parimet e zbatimit për binjakëzimin
- #### TITULLI II TRANSPARENCA DHE VIZIBILITETI
- Neni 23 Informimi, publiciteti dhe transparenca
 - Neni 24 Komunikimi strategjik dhe vizibiliteti
- #### TITULLI III MBROJTJA E TË DHËNAVE DHE KONFIDENCIALITETI
- Neni 25 Mbrojtja e të dhënave
 - Neni 26 Konfidencialiteti
- #### TITULLI IV OFRIMI I LEHTËSIRAVE DHE TAKSIMI
- Neni 27 Ofrimi i lehtësirave për zbatimin e programeve dhe ekzekutimin e kontratave

SEKSIONI V RREGULLAT PËR MENAXHIMIN FINANCIAR TË ASISTENCËS IPA III

TITULLI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

- Neni 29 Pranueshmëria e shpenzimeve
- Neni 30 Bashkëfinancimi i programeve IPA III

TITULLI II RREGULLAT PËR MENAXHIMIN INDIREKT NGA PËRFITUESI IPA III

- Neni 31 Rregullat specifike për pranueshmërinë e shpenzimeve për IPARD-in
- Neni 32 Gjurma e auditit
- Neni 33 Pagesat e kontributeve të BE-së
- Neni 34 Parafinancimi
- Neni 35 Pagesat e ndërmjetme
- Neni 36 Pagesa e balancës përfundimtare
- Neni 37 Anulimi i fondeve të papërdorura në rastin e programeve shumëvjeçare me buxhet të ndarë
- Neni 38 Ndërprerja e pagesave
- Neni 39 Pezullimi i pagesave
- Neni 40 Rikuperimi i fondeve
- Neni 41 Rregullimet financiare nga Përfituesi IPA III
- Neni 42 Shqyrtimi dhe pranimi i procedurave të llogarisë
- Neni 43 Korrigjimet financiare nga Komisioni
- Neni 44 Procedurat për korrigjimet financiare
- Neni 45 Ripërdorimi i kontributit të BE-së
- Neni 46 Shlyerja

TITULLI III MBYLLJA E NJË PROGRAMI

- Neni 47 Mbyllja e një pjese të programit të zbatuar me menaxhim indirekt nga Përfituesi IPA III
- Neni 48 Mbyllja e një pjese të programit të zbatuar në menaxhim direkt dhe atë indirekt me subjekte të ndryshme nga përfituesi IPA III
- Neni 49 Ruajtja e dokumenteve

TITULLI IV MBIKËQYRJA, KONTROLLI, AUDITI DHE MBROJTJA E INTERESAVE FINANCIARË

- Neni 50 Mbikëqyrja, kontrolli dhe auditimi nga Komisioni, Zyra e Luftës Kundër Mashtrimit në BE dhe Gjykata Evropiane e Llogarive
- Neni 51 Mbrojtja e interesave financiare të BE-së

SEKSIONI VI MONITORIMI, VLERËSIMI DHE RAPORTIMI

TITULLI I MONITORIMI

- Neni 52 Komiteti Monitorues IPA
- Neni 53 Komitetet monitoruese sektoriale

TITULLI II VLERËSIMI

- Neni 54 Vlerësimi i asistencës IPA III
- Neni 55 Vlerësimet e Komisionit
- Neni 56 Vlerësimet e Përfituesit IPA III në menaxhimin indirekt

TITULLI III RAPORTIMI

- Neni 57 Përkufizime shtesë për raportimin
- Neni 58 Gjuha dhe formati
- Neni 59 Kërkesat bazë për raportimin nga KKIPA
- Neni 60 Kërkesa raportimi nga KKIPA në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III
- Neni 61 Kërkesa raportimi për ZKA-në në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III
- Neni 62 Kërkesat e raportimit për Autoritetet Menaxhuese në menaxhimin indirekt nga përfituesi IPA III
- Neni 63 Kërkesat e raportimit për Autoritetin Auditues në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III

SEKSIONI VII DISPOZITAT PËR PROGRAMET E BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR

TITULLI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

- Neni 64 Format e bashkëpunimit ndërkufitar
- Neni 65 Përkufizime shtesë për bashkëpunimin ndërkufitar

Neni 66 Bashkëfinancimi

TITULLI II RREGULLAT PËR PROGRAMIMIN

Neni 67 Prioritetet tematike dhe përqendrimi i bashkëpunimit ndërkufitar IPA III

Neni 68 Shtrirja gjeografike

Neni 69 Përgatitja, vlerësimi, miratimi dhe ndryshimet në programet e bashkëpunimit ndërkufitar

Neni 70 Marrëveshjet dypalëshe ndërmjet përfituesve IPA III për menaxhimin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar të zbatuara me menaxhim indirekt

TITULLI III OPERACIONET

Neni 71 Përzgjedhja e operacioneve

Neni 72 Përfituesit

Neni 73 Asistenca teknike

TITULLI IV ZBATIMI

Neni 74 Modalitetet e Zbatimit

TITULLI V STRUKTURAT DHE AUTORITETET E PROGRAMIT DHE PËRGJEGJËSITË E TYRE

Neni 75 Strukturat dhe autoritetet për menaxhimin e BNK-së

Neni 76 Strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar dhe Autoriteti Menaxhues IPA

Neni 77 Autoriteti Auditues

Neni 78 Komiteti i Përbashkët Monitorues (KPM)

Neni 79 Sekretariati i Përbashkët Teknik (SPT)

TITULLI VI RAPORTIMI

Neni 80 Raportet vjetore dhe përfundimtare të zbatimit

SEKSIONI VIII DISPOZITA PËRFUNDIMTARE

Neni 81 Komunikimi

Neni 82 Konsultimi

Neni 83 Zgjidhja e mosmarrëveshjeve, arbitrazhi

Neni 84 Mosmarrëveshjet me palët e treta

Neni 85 Njoftimet

Neni 86 Shtojcat

Neni 87 Hyrja në fuqi

Neni 88 Zbatueshmëria e marrëveshjes kuadër për IPA II

Neni 89 Ndryshimet

Neni 90 Pezullimi nga Komisioni dhe zgjidhja e Marrëveshjes

Neni 91 Masat kufizuese të BE-së

SHTOJCA A

SHTOJCA B

SHTOJCA C

SHTOJCA D

SHTOJCA E

SHTOJCA F

SHTOJCA G

SHTOJCA H

Komisioni Evropian, në vijim i referuar si “**Komisioni**”, që vepron për dhe në emër të Bashkimit Evropian

nga njëra anë,

dhe

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë që vepron në emër të Republikës së Shqipërisë, në vijim i referuar si “**Përfituesi IPA III**”,

nga ana tjetër,

dhe bashkërisht të referuara si “**Palët**”.

Duke pasur parasysh se:

- (1) Rregullorja (BE) 2021/1529 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit¹ ("Rregullorja IPA III") përbën bazën ligjore për dhënien e asistencës financiare përfituesve që renditen në Shtojcën I të Rregullores IPA III ("Përfituesit IPA III");
- (2) Rregullorja e IPA III synon të mbështetë përfituesit IPA III në miratimin dhe zbatimin e reformave politike, institucionale, ligjore, administrative, sociale dhe ekonomike që u kërkohen këtyre përfituesve për të qenë në përputhje me vlerat e BE-së dhe për të përafuar gradualisht rregullat, standardet, politikat dhe praktikat ("*acquis*") e BE-së, me qëllim anëtarësimin në BE, duke kontribuar në këtë mënyrë në stabilitetin, sigurinë dhe prosperitetin e tyre.
- (3) Sipas nenit 9(1) të Rregullores IPA III, Kreu III i Titullit II të Rregullores (BE) 2021/947² ("Rregullorja NDICI"), përveç nenit 28(1) të kësaj Rregulloreje, zbatohet për Rregulloren IPA III.
- (4) Neni 130 i Rregullores (BE, Euratom) 2018/1046 së Parlamentit Evropian dhe Këshillit³ ("Rregullorja Financiare" i lejon Komisionit të miratojë marrëveshje financiare kundër partneriteti për bashkëpunimin afatgjatë me përfituesit.
- (5) Më 15 dhjetor 2021, Komision miratoi Rregulloren Zbatuese (BE) 2021/2236 për rregullat specifike të zbatimit të Rregullores (BE) 2021/1529 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit që krijon Instrumentin për Asistencën e Para-anëtarësimin (IPA III)⁴, (në vijim i referuar si "Rregullorja Zbatuese IPA III") që përcakton dispozitat e zbatueshme për menaxhimin dhe kontrollin.

BIEN DAKORD SI MË POSHTË:

¹ Rregullorja (BE) 2021/1529 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit që krijon Instrumentin e datës 15 shtator 2021 që krijon Instrumentin për Asistencën e Para-anëtarësimin (IPA III) (GZ L 330, 20.9.2021, f. 1).

² Rregullorja (BE) 2021/947 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit e datës 9 qershor 2021 për krijimin e Instrumentit të Fqinjësisë, Zhvillimit dhe Bashkëpunimit Ndërkombëtar – Evropa Globale që ndryshon dhe shfuqizon Vendimin nr. 446/1014/BE të Parlamentit Evropian dhe e Këshillit dhe që shfuqizon Rregulloren (BE) 2017/1601 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit si dhe Rregulloren e Këshillit (KE, Euratom) nr. 480/2009 (GZ L209, 14.6.2021, f. 1).

³ Rregullorja (BE, Euratom) 2018/1046 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit e datës 18 korrik 2018 për rregullat financiare të zbatueshme për buxhetin e përgjithshëm të BE-së që ndryshon Rregulloret (BE) nr. 1296/2013, (BE) nr. 1301/2013, (BE) nr. 1303/2013, (BE) nr. 1304/2013, (BE) nr. 1309/2013, (BE) nr. 1316/2013, (BE) nr. 223/2014, (BE) nr. 283/2014 dhe Vendimi nr. 541/2014/EU dhe që shfuqizon Rregulloren (BE, Euratom) nr. 966/2012 (GZ L193, 30.7.2018, f. 1).

⁴ Rregullorja Zbatuese e Komisionit (BE) 2021/2236 për rregullat specifike për zbatimin e Rregullores (BE) 2021/1529 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit që krijon Instrumentin për Asistencën e Para-anëtarësimin (IPA III), GZ L450/10, 16.12.2021, f. 10.

SEKSIONI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1 Interpretimi

- (1) Në rast të ndonjë dispozite të shprehur që bie ndesh në këtë Marrëveshje, termat e përdorur në këtë Marrëveshje kanë kuptimin që iu atribuohet në Rregulloren NDICI, në Rregulloren IPA III dhe në Rregulloren Zbatuese IPA III.
- (2) Në rast të ndonjë dispozite të shprehur që bie ndesh në këtë Marrëveshje, referencat në këtë Marrëveshje merren ashtu siç janë ndryshuar, plotësuar apo zëvendësuar herë pas here.
- (3) Nëntitujt e kësaj Marrëveshjeje nuk kanë domethënie ligjore dhe nuk ndikojnë në interpretimin e saj.

Neni 2 Pavlefshmëria e pjesshme dhe mangësitë e paqëllimshme

Nëse një dispozitë e kësaj Marrëveshjeje është ose bëhet e pavlefshme apo nëse kjo Marrëveshje përmban mangësi të paqëllimshme, kjo nuk cenon vlefshmërinë e dispozitave të tjera të kësaj Marrëveshjeje. Palët zëvendësojnë çdo dispozitë të pavlefshme me një dispozitë të vlefshme apo akt mirëkuptimi që i afrohet sa të jetë e mundur qëllimit dhe objektivit të dispozitës së pavlefshme. Palët plotësojnë çdo mangësi të paqëllimtë me një dispozitë apo akt mirëkuptimi që i përshtatet më mirë qëllimit dhe objektivit të kësaj Marrëveshjeje, në përputhje me Rregulloren IPA III dhe Rregulloren Zbatuese IPA III.

Neni 3 Përkufizime

Për qëllime të kësaj Marrëveshjeje, termat më poshtë kanë këtë kuptim:

- (a) "program" nënkupton një masë apo plan veprimi njëvjeçar ose shumëvjeçar, siç përcaktohet në nenin 9 të Rregullores IPA III dhe Kreun III të Titullit II të Rregullores NDICI;
- (b) "përfitues IPA III" nënkupton njërin prej përfituesve të renditur në Shtojcën I të Rregullores (BE) 2021/1529;
- (c) "marrëveshje sektoriale" nënkupton një marrëveshje që lidhet ndërmjet Komisionit dhe përfituesit IPA III për zbatimin e një programi specifik të IPA III, ku përcaktohen rregullat dhe procedurat që duhen respektuar, të cilat nuk përfshihen në këtë Marrëveshje apo në marrëveshjet e financimit;
- (d) "marrëveshje financimi" nënkupton një marrëveshje njëvjeçare apo shumëvjeçare që lidhet ndërmjet Komisionit dhe një përfituesi IPA III për zbatimin e asistencës IPA III;
- (e) "autoritet" nënkupton një organ apo ent publik qendror, rajonal apo vendor i një përfituesi IPA III ose një Shteti Anëtar;
- (f) "projekt madhor" nënkupton një projekt që përbëhet nga një sërë punimesh, aktivitesh apo shërbimesh që në vetvete synon të përmbushë një detyrë të përcaktuar dhe integrale me natyrë ekonomike apo teknike, i cili ka objektiva të identifikuar qartë dhe kostoja totale e të cilit tejkalon koston e specifikuar në marrëveshjen korresponduese sektoriale apo të financimit;

- (g) "qëndrueshmëri e asistencës së IPA III" nënkupton masën në të cilën rezultatet e realizuara dhe të ndikuara drejtpërdrejt nga asistenca financiare vazhdojnë apo mund të vazhdojnë edhe pas përfundimit të periudhës së zbatimit të veprimit/projektit;
- (h) "marrës" nënkupton përfituesin e grantit (përfshirë kontraktues binjakëzimi), kontraktuesin që përfiton kontratë shërbimi, furnizimi ose punimesh, përfituesin në kuadrin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar, palën kontraktuese në një marrëveshje kontributi me menaxhim indirekt apo çdo person fizik apo juridik që merr asistencë financiare;
- (i) "vit financiar" nënkupton periudhën nga 1 janari deri 31 dhjetori të një viti të caktuar, siç përcaktohet në nenin 9 të Marrëveshjes Financiare.

Neni 4 Qëllimi dhe objekti

- (1) Për të ndihmuar përfituesin IPA III në miratimin dhe zbatimin e reformave politike, institucionale, ligjore, administrative, sociale dhe ekonomike që kërkohen për të qenë në përputhje me vlerat e BE-së dhe për të përafuar gradualisht rregullat, standardet, politikat dhe praktikat BE-së me qëllim anëtarësimin në BE, Palët bien dakord të zbatojnë veprime brenda prioriteteve tematike të përcaktuara në nenin 3, pikat (3) dhe (4) dhe në Shtojcat II dhe III të Rregullores IPA III, si dhe të kontribuojnë në arritjen e objektivave specifike të renditur në nenin 3(2) të asaj Rregulloreje.
- (2) Programet financohen dhe zbatohen brenda kuadrit ligjor, administrativ dhe teknik të parashikuar në këtë Marrëveshje dhe sipas parashikimeve më të hollësishme në marrëveshje sektoriale apo financimi, nëse ka.
- (3) Dispozitat e përcaktuara në këtë Marrëveshje zbatohen për programet e financuara në kuadrin e Rregullores IPA III.
- (4) Dispozitat e përcaktuara në këtë Marrëveshje nuk zbatohen për programet e bashkëpunimit ndërkufitar IPA III ndërmjet një apo disa përfituesve IPA III dhe një ose disa Shteteve Anëtare, për programet e bashkëpunimit transnacional dhe ndër-rajonal apo për masat që krijohen dhe zbatohen në kuadrin e Rregullores (BE) 2021 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit⁵ (Rregullorja Interreg), përveç rasteve kur marrëveshja e financimit apo programe të tilla i referohen shprehimisht kësaj marrëveshjeje apo një dispozite të saj.
- (5) Administrata e përfituesit IPA III merr të gjitha masat e nevojshme për të lehtësuar zbatimin e programeve.
- (6) Kjo Marrëveshje zbatohet për të gjitha marrëveshjet sektoriale dhe të financimit të lidhura ndërmjet Palëve për asistencën financiare në kuadrin e Rregullores IPA III.

Neni 5 Parimet e përgjithshme për asistencën financiare në kuadrin e IPA III

⁵ Rregullorja (BE) 2021/1059 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit e datës 24 qershor 2021 për dispozitat specifike për objektivin e bashkëpunimit territorial evropian (Interreg) të mbështetur nga Fondi Evropian i Zhvillimit Rajonal dhe instrumentet e financimit të jashtëm (GZ L 231, 30.06.2021, f. 94).

- (1) Asistenca e IPA III jepet në përputhje me kuadrin e politikës së zgjerimit të përcaktuar nga Këshilli Evropian dhe Këshilli, si dhe pasqyron siç duhet Komunikatën e Komisionit për Strategjinë e Zgjerimit dhe raportet që bëjnë pjesë në paketën vjetore të zgjerimit të Komisionit, si dhe rezolutat përkatëse të Parlamentit Evropian.
- (2) Parimet që udhëheqin asistencën financiare të BE-së në kuadrin e IPA III janë:
 - (a) respektimi i parimeve të koherencës, komplementaritetit, koordinimit, përqendrimit; autorësisë, partneritetit dhe "mos shkakto dëm"; përputhshmëria me parimet buxhetore të përcaktuara në Rregulloren Financiare;
 - (b) përputhshmëria me politikat dhe mbështetjen e BE-së për harmonizimin gradual me *acquis* të BE-së;
 - (c) përfituesi IPA III garanton qëndrueshmërinë e asistencës IPA III;
 - (d) asistenca IPA III mban parasysh mësimet e nxjerra nga instrumentet e mëparshëm për asistencën e para-anëtarësimin;
 - (e) asistenca IPA III jepet në partneritet me përfituesin IPA III mbi bazën e kuadrit programues të IPA III, ndërsa përfituesi IPA III ruan autorësinë mbi programimin dhe zbatimin e asistencës IPA III;
 - (f) asistenca IPA III garanton vazhdimësi me qasjen sektoriale që ka synuar të rrisë koherencën ndërmjet strategjive kombëtare, politikave sektoriale, alokimit të burimeve dhe praktikave të shpenzimit. Gjatë IPA III do të vazhdojë fokusi tek garantimi i koherencës ndërmjet planifikimit, monitorimit, raportimit dhe kuadrove të menaxhimit financiar publik të reformave sektoriale dhe politikave horizontale kombëtare;
 - (g) vizibiliteti i mjaftueshëm i asistencës IPA III duhet të sigurohet dhe të promovohet në mënyrë proaktive;
 - (h) gjatë zbatimit të asistencës duhet të parandalohet çdo diskriminim me bazë seks, race ose origjinë etnike, përkatësie fetare ose besimi, aftësie të kufizuar, moshe apo orientimi seksual;
 - (i) asistenca planifikohet me objektiva të qartë dhe të verifikueshëm, të cilët duhet të arrihen brenda një periudhe të caktuar. Rezultatet e arritura duhet të vlerësohen përmes treguesve që duhet të jenë relevantë, të pranueshëm, të besueshëm, të thjeshtë për t'u monitoruar dhe të plotë (RACER) si edhe specifike, të matshëm, të arritshëm, realistë dhe brenda një afati (SMART);
 - (j) Asistenca IPA III diferencohet në objekt dhe intensitet sipas performancës së përfituesit IPA III, veçanërisht në varësi të përkushtimit dhe ecurisë së zbatimit të reformave, si edhe në varësi të nevojave. Vlerësimi i performancës së përfituesit IPA III dhe vendimi për asistencën që jepet u kushtojnë vëmendje të veçantë përpjekjeve

të bëra në këto fusha: shteti i së drejtës dhe të drejtat e njeriut, institucionet demokratike dhe reforma e administratës publike, si edhe zhvillimi ekonomik dhe konkurrueshmëria. Regresi i konsiderueshëm apo mungesa e vazhdueshme e progresit nga përfituesi IPA III në këto fusha, matur me indikatorët e përcaktuar në nenin 7(5) të Rregullores IPA III, reflektohet sipas rrethanave në modifikim të objektit dhe intensitetit të asistencës.

- (3) Dhënia e asistencës IPA III kushtëzohet me plotësimin nga përfituesi IPA III të detyrimeve në kuadër të kësaj Marrëveshje dhe në kuadër të marrëveshjeve sektoriale dhe të financimit, nëse ka.

Neni 6 Roli i Koordinatorit Kombëtar IPA

- (1) Përfituesi IPA III cakton një Koordinator Kombëtar IPA (KKIPA) i cili do të jetë struktura homologe e Komisionit për procesin e përgjithshëm të koordinimit të programimit, monitorimit të zbatimit, vlerësimit dhe raportimit të asistencës IPA III. KKIPA ka këto përgjegjësi:
 - (a) garanton lidhje të ngushtë midis përdorimit të asistencës IPA dhe procesit të përgjithshëm të anëtarësimit.
 - (b) garanton koordinimin e përgjithshëm të programimit në përputhje me objektivat dhe prioritetet tematike të kuadrit programues të IPA III, monitorimin e zbatimit, vlerësimin dhe raportimin e asistencës IPA, duke përfshirë koordinimin brenda administratës së përfituesit IPA III dhe me donatorë të tjerë;
 - (c) koordinon pjesëmarrjen e përfituesve IPA III në programet e bashkëpunimit ndërkufitar të përcaktuar në nenin 64(2), germat (a) dhe (b) të nenit 64 (2) si edhe, sipas rastit, në programet e bashkëpunimit transnacional dhe ndër-rajonal të përcaktuar në nenin 64(2), germa (c). KKIPA mund ta delegojë këtë detyrë koordinimi tek një koordinator apo strukturë bashkëpunimi territorial që ngrihet për menaxhimin e bashkëpunimit ndërkufitar, sipas rastit;
 - (d) përpiqet që administrata e përfituesit IPA III të marrë të gjitha masat e nevojshme për të lehtësuar zbatimin e programeve përkatëse.
- (2) KKIPA duhet të jetë një përfaqësues i lartë i qeverisë apo i administratës qendrore të përfituesit IPA III, me autoritetin e duhur.
- (3) Nëse Bashkimi Evropian i ka hapur negociatat e anëtarësimit me përfituesin IPA III, KKIPA caktohet në një post të lartë në strukturat kombëtare për koordinimin e negociatave të anëtarësimit.

Neni 7 Metodatat e zbatimit

- (1) Përfituesit IPA III i jepet asistencë sipas përcaktimeve të Rregullores Financiare me:

- (a) menaxhim direkt nga departamentet e Komisionit, duke përfshirë personelin e vet në Delegacionet e BE-së dhe/ose përmes agjencive zbatuese, siç përcaktohet në nenin 62(1), germa (a) e Rregullores Financiare;
- (b) menaxhim indirekt, ku Komisioni ia beson/ngarkon përfituesit IPA III detyrat e zbatimit të buxhetit, siç përcaktohet në nenin 62(1), germa (c)(i) të Rregullores Financiare;
- (c) menaxhim indirekt me subjekte të tjera nga përfituesit IPA III, siç përcaktohet në nenin 62(1), germa (c)(ii) deri (viii) e Rregullores Financiare;
- (d) menaxhim të përbashkët me Shtetet Anëtare, siç përcaktohet në nenin 62(1), germa (b) e Rregullores Financiare për programet e bashkëpunimit ndërkufitar dhe ato të bashkëpunimit transnacional dhe ndër-rajonale të përcaktuara në nenin 64(2), gjerat (a) dhe (c) të kësaj Marrëveshjeje ose masat që përfshijnë Shtetet Anëtare të BE-së dhe që zbatohen në përputhje me Rregulloren Interreg.

Neni 8 Marrëveshjet e financimit

- (1) Në rastet kur kërkohet nga vendimi i financimit përkatës, marrëveshjet e financimit mund të nënshkruhen bazuar në këtë marrëveshje financiare kuadër të partneritetit, siç përcaktohet në nenin 5 të Rregullores Zbatuese IPA III.
- (2) Për programet që zbatohen me menaxhim indirekt nga Përfituesi IPA III, marrëveshja financiare kuadër e partneritetit, marrëveshja sektoriale, nëse ka, si dhe marrëveshja e financimit të marra së bashku duhet të respektojnë nenin 129, nenin 155 (6) dhe nenin 158 të Rregullores Financiare.
- (3) Për programet e bashkëpunimit ndërkufitar ndërmjet përfituesve IPA III, vetëm një marrëveshje financimi mund të nënshkruhet ndërmjet Komisionit dhe të gjithë përfituesve pjesëmarrës IPA III për një program të caktuar.
- (4) Rregullat për zbatimin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar ndërmjet një apo disa Shteteve Anëtare dhe një apo disa përfituesve IPA III, për masa ndër-rajonale, transnacional dhe të tjera, përcaktohen në Marrëveshjen e Financimit që lidhet për një program bashkëpunimi ndërkufitar që nënshkruhet në bazë të Rregullores Interreg ndërmjet përfituesit IPA III, Komisionit dhe, sipas rastit, Shtetit Anëtar ku ngrihet Autoriteti Menaxhues i atij programi bashkëpunimi ndërkufitar.
- (5) Marrëveshjet e financimit përmbajnë rregulla që i japin të drejtën Komisionit të pezullojë marrëveshjet e financimit, nëse përfituesi IPA III shkel një detyrim që lidhet me respektimin e të drejtave të njeriut, parimet demokratike dhe shtetin e së drejtës, si edhe në raste korrupsioni të rëndë, apo nëse përfituesi IPA III është fajtor për shkelje profesionale të rëndë që vërtetohet me çdo mjet të justifikuar.
- (6) Kur nuk ka një marrëveshje financimi, zbatohen rregullat e kësaj Marrëveshjeje Financiare Kuadër të Partneritetit.

Neni 9 Marrëveshjet sektoriale

- (1) Marrëveshja financiare kuadër e partneritetit mund të plotësohet me marrëveshje sektoriale ku përcaktohen dispozita specifike për menaxhimin dhe zbatimin e asistencës IPA III në fusha apo programe specifike.
- (2) Marrëveshjet sektoriale mund të përcaktojnë më shumë hollësi për programet e zhvillimit rural, ku përcaktohen ndër të tjera masat që udhëheqin zbatimin e asistencës.
- (3) Në rastin e marrëveshjeve sektoriale për një fushë apo program të caktuar, ato gjejnë zbatim në të gjitha marrëveshjet e financimit që lidhen për atë fushë apo program.

SEKSIONI II RREGULLAT E MENAXHIMIT INDIREKT NGA PËRFITUESI IPA III

TITULLI I SISTEMET E MENAXHIMIT DHE KONTROLLIT

Neni 10 Ngritja e strukturave dhe autoriteteve për menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III

- (1) Në rastin e menaxhimit indirekt nga përfituesi IPA III, strukturat dhe autoritetet e mëposhtme ngrihen nga përfituesi IPA III:
 - (a) Koordinatori Kombëtar IPA (KKIPA);
 - (b) Zyrtari Kombëtar Autorizues (ZKA);
 - (c) Struktura Menaxhuese e ngritur nga ZKA dhe që konsiston nga Zyra Mbështetëse e ZKA-së dhe Organi Kontabël;
 - (d) Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme;
 - (e) Autoriteti Auditues;
- (2) Përfituesi IPA III garanton ndarje të mjaftueshme të detyrave ndërmjet dhe brenda strukturave dhe autoriteteve të përcaktuara në pikën 1.
- (3) ZKA është përfaqësues i nivelit të lartë i qeverisë ose i administratës qendrore të përfituesit IPA III më autoritetin e duhur;
- (4) Autoriteti Menaxhues i secilit program është përgjegjës për menaxhimin e përgjithshëm të programit;
- (5) Autoriteti Menaxhues autorizon një ose disa Organe të Ndërmjetme për të kryer detyrat e menaxhimit financiar të programit ("Organet e Ndërmjetme për menaxhimin financiar").
- (6) Detyrat e menaxhimit financiar janë të ndara nga Autoriteti Menaxhues. Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin financiar merr vendime financiare brenda programit në mënyrë të pavarur.
- (7) Autoriteti Menaxhues i një programi mund të autorizojë një ose disa Organe të Ndërmjetme që të kryejë detyrat e menaxhimit në fushën për të cilën janë përgjegjës në

sistemin e qeverisjes apo në administratën e përfituesit IPA III (Organet e Ndërmjetme për menaxhimin e politikave").

- (8) Për programet vjetore të IPA III:
- (a) Autoriteti Menaxhues ngrihet në zyrën KKIPA, me përjashtim të mundshëm të veprimeve që synojnë të përgatisin përfituesit IPA III për përthithjen e Fondeve Evropiane Strukturore dhe Investimeve.
 - (b) institucionet përgjegjëse për fushat që mbështeten nga programi vjetor autorizohen si Organe të Ndërmjetme për menaxhimin e politikave.
- (9) Për programet IPA III për zhvillimin rural, strukturat e përcaktuara në pikën 1, germa (d) e këtij neni janë:
- (a) Autoriteti Menaxhues i Zhvillimit Rural IPA (IPARD), i cili është një organ publik që vepron në nivel kombëtar, ngarkohet me përgatitjen dhe zbatimin e programeve, duke përfshirë përzgjedhjen e masave dhe publicitetin e tyre, koordinimin, vlerësimin, monitorimin dhe raportimin e veprimit në fjalë, siç përcaktohet në Shtojcën A, klauzola 6a.
 - (b) Agjencia IPARD, e cila ushtron funksione të ngjashme me ato të një agjencie pagesash në Shtetet Anëtare, ngarkohet me publicitetin, përzgjedhjen e projekteve si edhe autorizimin, kontrollin dhe kontabilizimin e shumave të angazhuara dhe pagesave, si edhe me ekzekutimin e pagesave, siç përcaktohet në Shtojcën A, klauzola 6b.

Neni 11 Funksionet dhe përgjegjësitë e strukturave dhe autoriteteve

- (1) Strukturave dhe autoriteteve të përmendura në nenin 10 iu ngarkohen funksionet dhe përgjegjësitë e përcaktuara në Shtojcën A dhe ato respektojnë kuadrin e kontrollit të brendshëm të Shtojcës B.
- (2) Marrëveshjet sektoriale ose të financimit mund të përcaktojnë funksione apo përgjegjësi specifike, në përputhje me qasjen bazë të zgjedhur për ngarkimin e funksioneve dhe përgjegjësi sipas Shtojcës A.
- (3) Në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III, nëse personave apo subjekteve u janë ngarkuar përgjegjësi për një aktivitet në lidhje me menaxhimin, zbatimin, kontrollin, mbikëqyrjen, monitorimin, vlerësimin, raportimin apo auditimin e veprimeve, përfituesi IPA III iu mundëson këtyre personave apo subjekteve ushtrimin e detyrave që shoqërojnë këtë përgjegjësi. Këtu përfshihen veçanërisht rastet kur nuk ka lidhje hierarkike ndërmjet këtyre personave apo subjekteve dhe organeve pjesëmarrëse në atë aktivitet. Përfituesi IPA III u jep këtyre personave apo subjekteve autoritetin që të miratojnë/vendosin ndër të tjera:
- (a) marrëveshje zyrtare pune ku detajohen të drejtat dhe detyrimet e strukturave dhe autoriteteve në fjalë;

- (b) një sistem të përshtatshëm për shkëmbimin e informacionit ndërmjet tyre dhe organeve në fjalë, duke përfshirë kompetencën për të kërkuar informacion dhe të drejtën e njohjes me dokumentacion dhe kontaktimit të personelit në terren, nëse është e nevojshme;
- (c) standardet që duhen përmbushur dhe procedurat që duhen ndjekur.

TITULLI II DISPOZITA SPECIFIKE PËR T'I BESUAR PËRFITUESIT IPA III DETYRA TË ZBATIMIT TË BUXHETIT

Neni 12 Kushtet për t'i besuar Përfituesit IPA III detyrat e zbatimit të buxhetit

- (1) Komisioni ia beson përfituesit IPA III detyrat e zbatimit të buxhetit duke lidhur një marrëveshje financimi.
- (2) Gjatë menaxhimit të fondeve IPA III, përfituesi IPA III respekton parimet e menaxhimit të qëndrueshëm financiar, transparencës dhe mosdiskriminimit, si dhe garanton vizibilitetin e asistencës IPA III. Përfituesi IPA III garanton një shkallë mbrojtjeje të interesave financiare të Bashkimit Evropian të barasvlershme me atë që ofron Komisioni kur zbaton fondet IPA III direkt, duke i kushtuar vëmendjen e duhur, ndër të tjera, aspekteve të mëposhtme:
 - (a) natyrës së veprimit;
 - (b) risqeve financiare;
 - (c) nivelit të sigurisë që buron nga sistemet, rregullat dhe procedurat e tyre bashkë me masat që merr Komisioni për të mbikëqyrur dhe mbështetur zbatimin e detyrave që iu janë besuar.
- (3) Për të mbrojtur interesat financiarë të BE-së, përfituesi IPA III kryen këto detyra:
 - (a) ngre dhe garanton funksionimin e një sistemi kontrolli të brendshëm bazuar në praktikën më të mira ndërkombëtare dhe që mundëson veçanërisht parandalimin, identifikimin, raportimin dhe korrigjimin e parregullsisë dhe mashtrimin;
 - (b) përdor një sistem kontabël që jep të dhëna të sakta, të plota, analitike dhe të besueshme në kohën e duhur;
 - (c) garanton që strukturat dhe autoritetet e përcaktuara në nenin 10(1), germa (a) deri në (d) t'i nënshtrohen auditimit të jashtëm të pavarur që kryhet - në përputhje me standardet e auditimit të pranuar ndërkombëtarisht - nga Autoriteti Auditues që është funksionalisht i pavarur nga strukturat dhe autoritetet në fjalë;
 - (d) zbaton rregullat dhe procedurat e duhura për t'u dhënë financim palëve të treta, duke përfshirë procedura shqyrtimi transparente, mosdiskriminuese, efikase dhe efektive, rregulla për rikuperimin e fondeve të paguara më tepër si dhe rregulla për përjashtimin nga aksesimi në financa;
 - (e) publikon informacionin e përshtatshëm për përfituesit e fondeve, në përputhje me nenin 23;

- (f) garanton mbrojtjen e të dhënave personale të barasvlershme me atë që përcaktohet në Rregulloren (BE) nr. 2018/1725 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit⁶ dhe në Rregulloren 2016/679 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit⁷.
- (4) Përfituesi IPA III njofton Komisionin menjëherë nëse u bëhen ndryshime thelbësore sistemeve, rregullave dhe procedurave të Përfituesit IPA III apo procedurave që kanë lidhje me detyrat e zbatimit të buxhetit që i janë besuar Përfituesit IPA III të fondeve të BE-së. Komisioni shqyrton marrëveshjet e financimit të lidhura me përfituesin IPA III, me qëllim që të garantojë përmbushje të vazhdueshme të kërkesave të përcaktuara në pikën 3.

Neni 13 Besimi i detyrave të zbatimit të buxhetit

- (1) ZKA ka përgjegjësinë t'i dorëzojë Komisionit një kërkesë për t'i besuar përfituesit IPA III detyra të zbatimit të buxhetit për një program të caktuar.
- (2) Para dorëzimit të kërkesës së përmendur në pikën 1, ZKA sigurohet për përmbushjen e kërkesave të nenit 12(3) dhe ato të Shtojcës B. ZKA mund të bazohet tek rezultatet e një vlerësimi *ex ante* të realizuar në kuadrin një besimi të tillë sipas Rregullores (BE) nr. 231/2014 së Parlamentit Evropian dhe Këshillit⁸ ("Rregullorja IPA II") apo te një marrëveshjeje financimi të mëparshme.

Nëse ZKA nuk mund të bazohet tek një vlerësim i mëparshëm *ex ante*, kërkesa mbështetet nga një opinion auditi për strukturat dhe autoritetet sipas nenit 19(1), geramat (a) deri (d), i hartuar nga një auditues i jashtëm dhe i pavarur nga ato struktura dhe autoritete. Opinioni i auditit bazohet në verifikime të kryera sipas standardeve të auditimit të pranuar ndërkombëtarisht.

- (3) Komisioni, para se të besojë detyra zbatimi të buxhetit të asistencës IPA III, shqyrton kërkesën e përmendur në pikën 1 të këtij neni si edhe strukturat dhe autoritetet e përmendura në nenin 10 si dhe, për qëllime të vlerësimit *ex ante* sipas nenit 61(1) (c) të Rregullores Financiare, siguron prova për t'u bindur se janë përmbushur kërkesat e pikave nenit 12(3) dhe ato të Shtojcës B të kësaj Marrëveshjeje. Ky shqyrtim mund të përfshijë edhe verifikime në terren nga Komisioni.

Për të besuar detyra zbatimi të buxhetit të asistencës IPA III, Komisioni mund të bazohet në një vlerësim *ex ante* të kryer për dhënien e kompetencave të menaxhimit sipas Rregullores IPA II ose një marrëveshjeje financimi të mëparshme. Me kërkesë të Komisionit, përfituesi IPA III paraqet evidenca/prova shtesë nëse ato vlerësime nuk përmbushin të gjitha kërkesat.

⁶ Rregullorja (BE) 2018/1725 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 23 tetorit 2018 për mbrojtjen e personave fizikë lidhur me përpunimin e të dhënave personale nga institucionet, organet, zyrat dhe agjencitë e BE-së, si dhe për qarkullimin e lirë të këtyre të dhënave, që shfuqizon Rregulloren (KE) nr. 45/2001 dhe Vendimin nr. 1247/2002, OJL 295, 21.11.2018.

⁷ Rregullorja (BE) nr. 2016/679 e 27 prillit 2016 për mbrojtjen e personave fizikë lidhur me përpunimin e të dhënave personale dhe qarkullimin e lirë të këtyre të dhënave, që shfuqizon Direktivën 95/46/KE (Rregullorja për Mbrojtjen e Përgjithshme të të Dhënave) (GZ L 119, 4.5.2016).

⁸ Rregullorja (BE) nr. 231/2014 Parlamentit Evropian dhe Këshillit e 11 marsit 2014, që krijon Instrumentin për Asistencën e Para-anëtarësimit (IPAI) (GZ L77, 15 mars 2014, f. 11).

Neni 14 Masat nëse Strukturat Menaxhuese, Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme nuk respektojnë nenin 12, pikat (2) dhe (3) dhe Shtojcën B

- (1) Pasi Komisioni i beson detyrat e zbatimit të buxhetit Përfituesit IPA III, ZKA monitoron përmbushjen e vazhdueshme nga të gjitha strukturat dhe autoritetet e ngritura, bazuar në nenin 10(1), geramat (a) deri (d) të kërkesave të përcaktuara në nenin 12, pikat (2) dhe (3) dhe në Shtojcën B. Në rast mospërmbushjeje të këtyre kërkesave, ZKA informon pa vonesa Komisionin – dukë vënë për dijeni KKIPA-n dhe Autoritetin Auditues – si dhe merr masat mbrojtëse të përshtatshme në lidhje me pagesat e kryera dhe kontratat e nënshkruara. Çdo mospërmbushje e kërkesave duhet të pasqyrohet saktë në deklaratat e menaxhimit vjetore dhe në kërkesat për besim/ngarkim detyrash.
- (2) Gjithashtu, ZKA ndërmerr hapat e nevojshëm për të garantuar ripërmbushjen e kërkesave të përcaktuara në pikën 1.

Neni 15 Pezullimi ose anulimi i pjesëve të marrëveshjes së financimit për detyrat e besuara për zbatimin e buxhetit

- (1) Komisioni monitoron respektimin e nenit 8 (5), nenit 12, pikat (2) dhe (3), nenit 51(1), nenit 91 dhe të Shtojcës B dhe mund të ndërmarrë masa të përshtatshme korrigjuese, duke përfshirë pezullimin apo anulimin në çdo kohë të pjesëve të marrëveshjes së financimit, nëse kërkesat nuk përmbushen më.
- (2) Nëse Komisioni pezullon apo anulon pjesë të marrëveshjes së financimit në lidhje me besimin e detyrave të zbatimit të buxhetit, zbatohen këto dispozita:
 - (a) Komisioni mund të ndërpresë transferimin e fondeve të përfituesit IPA III;
 - (b) angazhimet e reja ligjore që bëjnë strukturat dhe autoritetet në fjalë pas njoftimit për pezullim apo anulim, konsiderohen të papranueshme për asistencën IPA III;
 - (c) pa cenuar mundësinë e korrigjimeve financiare të tjera, Komisioni mund të kryejë korrigjime financiare sipas nenit 43 për transaksionet që preken prej mosrespektimit të mëparshëm të kërkesave për besimin e detyrave të zbatimit të buxhetit.
- (3) Marrëveshja sektoriale apo e financimit mund të përcaktojë dispozita të mëtejshme për pezullimin apo anulimin e pjesëve që lidhen me besimin e detyrave të zbatimit të buxhetit.

SEKSIONI III RREGULLAT PËR PROGRAMIMIN

Neni 16 Programimi i asistencës

- (1) Asistenca zbatohet në përputhje me nenin 9 të Rregullores IPA III dhe me Kreun III të Titullit II të Rregullores NDICI.
- (2) Programet IPA III përgatiten në partneritet me përfituesin IPA III mbi bazën e kuadrit programues IPA III siç përcaktohet në nenin 7 të Rregullores IPA III, në përputhje me parimet e përcaktuara në nenin 5. Programet konsistojnë nga dokumente veprimi ku përshkruhen hollësitë për secilin veprim, siç përcaktohet në nenin 9(1) të Rregullores IPA III. Përfituesi IPA III i përgatit në konsultim të ngushtë me Komisionin, përveç

dokumentet e veprimit shumëvendëshe, të cilat përgatiten prej Komisionit në konsultim me përfituesit IPA III.

- (3) Me përjashtim të programeve të përcaktuara në nenet 16(5), 16(7) dhe 69 ose kur Komisioni është përgjegjës për përgatitjen e dokumenteve të veprimit, përfituesi IPA III përgatit një përgjigje strategjike dhe dokumente veprimi sipas prioriteteve tematike dhe procesit të përcaktuar në kuadrin programues IPA III dhe me orientimet e Komisionit, duke pasur parasysh siç duhet strategjitë përkatëse ku përfshihen strategjitë evropiane makrorajonale dhe baseneve detare. Gjatë përgatitjes, KKIPA koordinohet me administratën e vet dhe garanton konsultim të ngushtë me Komisionin. KKIPA i dorëzon Komisionit përgjigjen strategjike dhe dokumentet e veprimit sipas kalendarit të programimit që dakordësohet me Komisionin.
- (4) Përfituesit IPA III garanton konsultimin e duhur dhe akses të përpiktë në informacion për autoritetet publike dhe palët e interesuara përkatëse, siç janë partnerët ekonomikë, socialë dhe mjedisorë, organizatat e shoqërisë civile dhe autoritetet vendore, me qëllim që t'iu mundësohet të luajnë rol të qenësishëm gjatë hartimit, zbatimit dhe proceseve monitoruese të programeve.
- (5) Asistenca IPA III mund të zbatohet përmes programeve operacionale mbi bazën e prioriteteve tematike të përcaktuara në kuadrin programues IPA III dhe të orientimeve të Komisionit. Programe të tilla miratohen prej Komisionit mbi bazën e dokumenteve të veprimit të përgatitura prej përfituesit IPA III, në konsultim të ngushtë me Komisionin.

Zbatimi merr formën e programeve shumëvjeçare me këste vjetore sipas nenit 30(3) të Rregullores NDICI.

Programet operacionale përmbajnë të gjithë informacionin e kërkuar prej udhëzimeve të Komisionit, duke përfshirë ndër të tjera:

- (a) vlerësim të nevojave afatmesme dhe objektivave;
 - (b) përshkrim të konsultimeve me palët e interesuara;
 - (c) përshkrim të veprimeve strategjike të përzgjedhura;
 - (d) tabelë financiare me hollësi të mjaftueshme, ku totali i kontributit të BE-së çdo vit pasqyrohet në formë indikative;
 - (e) modalitetet e propozuara për vlerësimin dhe monitorimin;
 - (f) lista indikative e projekteve madhore, nëse ka;
 - (g) kur nevojitet, përshkrim të strukturave dhe autoriteteve të përfituesit IPA III, për menaxhimin dhe kontrollin e programit, në përputhje me nenin 10 dhe Shtojcën.
- (6) Një projekt madhor i përcaktuar në nenin 16(65)(f) ka kosto totale mbi []⁹ milionë EURO.

Përfituesi IPA III ia paraqet projektet madhore Komisionit për vlerësim. Financimi i projekteve madhore dakordësohet nga të dyja palët.

- (7) Asistenca IPA III për zhvillimin rural (IPARD) jepet në bazë të prioriteteve përkatëse të përcaktuara në kuadrin programues IPA III, si edhe në strategjitë e zhvillimit bujqësor dhe rural të përfituesit IPA III. Zbatimi merr formën e programeve shumëvjeçare me këste

⁹ Siç bihet dakord me përfituesin IPA III dhe përcaktohet në marrëveshjen sektoriale apo të financimit.

vjetore sipas nenit 30(3) të Rregullores NDICI, të cilat hartohen në nivel qendror dhe mbulojnë të gjithë periudhën e zbatimit të IPA III. Programi IPARD III përmban një grup të paracaktuar masash që specifikohen më tej në marrëveshjen sektoriale. Programi përgatitet nga Autoriteti Menaxhues IPARD sipas nenit 10(9), germa (a) e kësaj Marrëveshjeje, si dhe i dorëzohet Komisionit pas konsultimit me palët e interesuara të duhura.

- (8) Asistenca IPA III për zhvillimin rural kontribuon në arritjen e objektivave më poshtë:
- (a) të rrisë konkurrueshmërinë e sektorit agro-ushqimor, duke e afruar gradualisht me standardet e BE-së dhe duke përmirësuar efikasitetin dhe qëndrueshmërinë e prodhimit në fermë, çka do t'i përgjigjet më mirë kërkesës së shoqërisë për produkte ushqimore të sigurta, të ushqyeshme dhe të qëndrueshme;
 - (b) të lehtësojë zhvillimin e biznesit, rritjen dhe punësimin në zonat rurale, të përmirësojë pozitën e fermerëve brenda zinxhirit të vlerës dhe të tërheqë fermerët e rinj drejt bujqësisë;
 - (c) të kontribuojë në zbutjen dhe përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike, të nxisë menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe të kontribuojë në mbrojtjen e mjedisit;
 - (d) të përmirësojë zhvillimin e komunitetit dhe kapitalin social në zonat rurale dhe të ndërtojë administrata publike moderne për zhvillimin bujqësor dhe rural, duke respektuar parimet e qeverisjes së mirë.

Neni 17 Miratimi i programeve dhe ndryshimet në to

- (1) Pas miratimit të programeve, në to mund të miratohen ndryshime kur çmohet e nevojshme, në përputhje me nenin 25 të Rregullores NDICI;
- (2) Propozimet për ndryshime që paraqet përfituesi IPA III janë të argumentuara siç duhet dhe përmbajnë të paktën këtë informacion: tekstin e programit të ndryshuar, arsyet për ndryshimin e propozuar, efektet e pritshme të ndryshimit, si dhe implikimet financiare kur është relevante.
- (3) Përfituesi IPA III propozon ndryshime në programe kurdo që është e nevojshme për të pasqyruar ndryshime e bëra në legjislacionin e BE-së, ose kur nevojiten për shkak të ndryshimeve në kushtet e zbatimit.
- (4) Për përgatitjen dhe miratimin e ndryshme në programe, zbatohen dispozitat e hollësishme në dokumentet dhe udhëzimet përkatëse të përgatitura nga Komisioni.

SEKSIONI IV RREGULLAT PËR ZBATIMIN

TITULLI I RREGULLA TË PËRGJITHSHME DHE PARIMET E ZBATIMIT

Neni 18 Procedurat e prokurimit, dhënies së granteve dhe të tjera

- (1) Asistenca IPA III menaxhohet sipas dispozitave të Rregullores Financiare.

- (2) Të gjitha kontratat e shërbimeve, furnizimeve, punimeve, granteve dhe binjakëzimit jepen/akordohen dhe zbatohen në përputhje me kuadrin ligjor të BE-së dhe standardet e Komisionit për zbatimin e veprimeve të jashtme, të cilat janë në fuqi në momentin e shpalljes së procedurës në fjalë.
- (3) Rezultatet e procedurave të tenderimit si dhe thirrjeve për fonde granti, binjakëzimi apo çmime publikohen sipas Rregullores Financiare dhe specifikimeve më të hollësishme në nenin 23 të kësaj Marrëveshjeje.
- (4) Në rastin e menaxhimi indirekt nga Përfituesi IPA III, brenda një muaji nga hyrja në fuqi e marrëveshjes së financimit përkatëse, ZKA i paraqet Komisionit parashikime për prokurimet, kontraktimet dhe financiare për programin(et) që zbatohen në kuadrin e marrëveshjes së financimit ku mbulohet e gjithë periudha e zbatimit. Ky detyrim nuk gjen zbatim tek programet e zhvillimit rural.
- (5) Për sa i përket prokurimit, rregullat dhe procedurat e përfituesit IPA III të cilat janë harmonizuara me Direktivën 2014/24/BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit¹⁰ mund të konsiderohen të barasvlershme me rregullat që Komisioni zbaton në përputhje me Rregulloren Financiare. Komisioni mund të pranojë që asistenca IPA III të zbatohet me këto rregulla dhe procedura, me kusht që të përcaktohen në dispozitat përkatëse të marrëveshjes së financimit.

Neni 19 Rregullat e shtetësisë dhe origjinës për procedurat e prokurimit, granteve dhe kontraktimeve të tjera

- (1) Pjesëmarrja në procedurat e prokurimit, granteve dhe çmimeve për programet e financuara nga IPA III është e hapur për organizatat ndërkombëtare¹¹ dhe rajonale dhe për të gjithë personat fizikë që janë shtetas të tyre apo personat juridikë që janë të vendosur efektivisht në vendet e mëposhtme (në vijim të referuara si "vendet përfituese"):
 - (a) Shtetet Anëtare, përfituesit IPA III, palët kontraktuese të Marrëveshjes për Zonën Ekonomike Evropiane dhe vendet partnere të përcaktuara në Shtojcën I të Rregullores NDICI; dhe
 - (b) Vendet të cilave Komisioni u jep akses të ndërsjellë në asistencën e jashtme. Akses i ndërsjellë mund të jepet për periudha të shkurtra të paktën njëvjeçare, kurdo që një vend akordon të drejtë pjesëmarrje me të drejta të barabarta për subjektet e BE-së dhe për vendet përfituese në kuadër të IPA III. Komisioni konsultohet me përfituesin IPA III para se të vendosë për aksesin e ndërsjellë.
- (2) Të gjitha furnizimet dhe materialet e financuara nga IPA III mund ta kenë origjinën nga cilido vend.

¹⁰ Direktiva 2014/24/BE e Parlamentit Evropian dhe Këshillit e 26 shkurtit 2014 për prokurimin publik dhe që shfuqizon Direktivën 2004/18/KE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit e 31 marsit 2004 për koordinimin e procedurave për dhënie të kontratave për punë publike, furnizime publike dhe shërbime publike.

¹¹ Organizatat ndërkombëtare janë organizata ndërkombëtare të sektorit publik të ngritura me marrëveshje ndërkombëtare, agjenci të specializuara të ngritura nga organizata të tilla dhe organizata jofitimprurëse të tjera që asimilohen në organizata ndërkombëtare me vendim të Komisionit.

- (3) Rregullat e këtij neni nuk zbatohen dhe nuk vendosin kufizime shtetësie për personat fizikë të punësuar ose të kontraktuar ligjërisht nga një kontraktues i pranueshëm ose, sipas rastit, nga një nënkontraktues i pranueshëm.
- (4) Për programet që bashkëfinancohen nga një subjekt apo që zbatohen me menaxhim direkt ose indirekt me subjektet e referuara në nenin 62(1), germa (c)(i) deri në (viii) e Rregullores Financiare, pikën (c) (ii) deri (viii) të nenit 62 (1) të Rregullores Financiare, zbatohen edhe rregullat e pranueshmërisë të atyre subjekteve.
- (5) Nëse donatorët financojnë një fond besimi të ngritur prej Komisionit ose përmes të ardhurave të alokuara së jashtmi, zbatohen rregullat e pranueshmërisë të përcaktuara në aktin e themelimit të fondit të besimit ose në marrëveshjen me donatorin në rastin e të ardhurave të alokuara së jashtmi.
- (6) Në rastin e programeve të financuara nga IPA III dhe nga një instrument tjetër financiar i BE-së, subjekte të pranueshme cilësohen ato që janë të tilla në kuadrin e secilit instrument.
- (7) Në rastin e programeve shumëvendëshe, të pranueshëm janë edhe personat juridikë që janë shtetas si edhe ata që janë efektivisht të vendosur në vendin e përfituesve IPA III dhe rajoneve që mbulohen nga programi.
- (8) Rregullat e pranueshmërisë së këtij neni mund të kufizohen sipas shtetësisë, vendndodhjes gjeografike apo natyrës së aplikantëve, nëse këto kufizime nevojiten për shkak të natyrës specifike dhe objektivave të programit si dhe nëse janë të nevojshme për zbatimin efektiv të tij.
- (9) Ofertuesit, aplikantët dhe kandidatët nga vendet e papranueshme mund të konsiderohen të pranueshëm prej Komisionit në rast se urgjenca apo mungesa e produkteve dhe shërbimeve në tregjet e vendeve përkatëse, apo në situata të tjera të justifikuara ku aplikimi i rregullave të pranueshmërisë do ta bënte realizimin e një programi të pamundur ose tejet të vështirë.
- (10) Me qëllim promovimin e kapaciteteve, tregjeve dhe blerjeve vendorë, përparësi u jepet kontraktuesve vendorë dhe rajonalë kur Rregullorja Financiare parashikon dhënien e fondeve bazuar në një tender të vetëm. Në të gjitha rastet e tjera, pjesëmarrja e kontraktuesve vendorë dhe rajonalë promovohet në përputhje me dispozitat përkatëse të kësaj Rregulloreje.

Neni 20 Pjesëmarrja në programet dhe agjencitë e BE-së

- (1) Asistenca mund të jepet për të mbështetur pjesëmarrjen e përfituesit IPA III në programet e BE-së dhe në agjencitë e BE-së.
- (2) Pjesëmarrja e përfituesit të IPA III në programet e BE-së ndjek termat dhe kushtet specifike të përcaktuara për çdo program të veçantë të BE-së në një marrëveshje që lidhet ndërmjet Komisionit dhe përfituesit të IPA III, në përputhje me marrëveshjet që përcaktojnë parimet e përgjithshme për pjesëmarrjen e përfituesve të IPA III në programet e BE-së.

Neni 21 Parimet e zbatimit të mbështetjes buxhetore për Përfituesin IPA III

- (1) Komisioni mund të vendosë t'i japë mbështetje buxhetore Përfituesit IPA III bazuar në nenin 236 të Rregullores Financiare dhe me Udhëzuesin për Mbështetjen Buxhetore të BE-së, me kusht që të përmbushen kriteret e pranueshmërisë të zbatueshme për qëllimet e zbatimit të asistencës IPA III. Mbështetja e tillë zbatohet me menaxhim direkt.
- (2) Disbursimi i mbështetjes buxhetore kushtëzohet me arritjen e progresit të kënaqshëm në përmbushjen e objektivave të miratuar me Përfituesin IPA II dhe të parashikuar në marrëveshjen e financimit.
- (3) Marrëveshja e financimit përkatëse që lidhet me përfituesin IPA III përmban:
 - (a) detyrimin për vendin e tretë që t'i japë Komisionit informacion të besueshëm dhe në kohë reale që i mundëson Komisionit të vlerësojë përmbushjen e kushteve të përcaktuara në nenin 236(2) të Rregullores Financiare;
 - (b) të drejtën e Komisionit që të pezullojë marrëveshjen e financimit nëse përfituesi IPA III shkel një detyrim lidhur me respektimin e të drejtave të njeriut, parimet demokratike dhe shtetin e së drejtës, si edhe në rastet e korrupsionit të rëndë;
 - (c) dispozita të përshtatshme sipas të cilave vendi i tretë zotohet të rimburojë plotësisht ose pjesërisht financimin e operacionit përkatës, në rast se konstatohet se pagimi i fondeve përkatëse të BE-së cenohet nga parregullsi të rënda që i atribuohen atij vendi.

Neni 22 Parimet e zbatimit për binjakëzimin

- (1) Veprimet mund të zbatohen me binjakëzim kur administratat e Shtetet Anëtare të përzgjedhura pranojnë të japin ekspertizën e nevojshme për sektorin publik. Binjakëzimi mbulon rimbursimin e shpenzimeve e bëra nga Shteti(et) Anëtar(e) të përfshirë si dhe mund të financojë komandimin afatgjatë të një këshilltari para-anëtarësimi që caktohet të japë këshillim me kohë të plotë për administratën e përfituesit IPA III, që këtej e tutje referohet si "këshilltar rezident i binjakëzimit" (KRB/RTA). Përfituesi IPA III i vë në dispozicion KRB-së mjedise të mjaftueshme për zyrë.
- (2) Manuali i binjakëzimit i hartuar nga Komisioni zbatohet për të gjitha binjakëzimet.

TITULLI II TRANSPARENCA DHE VIZIBILITETI

Neni 23 Informimi, publiciteti dhe transparenca

- (1) Përfituesi IPA II angazhohet të rritë transparencën dhe llogaridhënien në dhënien e asistencës. Ai duhet të publikojë informacion mbi shumën e asistencës të marrë në kuadrin e IPA III.
- (2) Në rastin e menaxhim indirekt, përfituesi IPA III publikon informacion për marrësit e asistencës IPA III në përputhje me rregullat dhe procedurat e zbatueshme, në masën që këto rregulla konsiderohen të barasvlershme me ato të Komisionit, pas vlerësimit të kryer prej Komisionit.

- (3) Në mungesë të një vlerësimi të tillë ose kur vlerësimi konstaton se rregullat e përfituesit IPA III nuk janë të barasvlershme me ato të Komisionit, përfituesi IPA III respekton kërkesat për publikimin e informacionit mbi prokurimet dhe kontratat grant që përmbajnë marrëveshjet e financimit apo marrëveshjet sektoriale, sipas rastit.
- (4) Përfituesi IPA III publikon programet IPA III, si dhe çdo rishikim ose ndryshim në to.

Neni 24 Komunikimi strategjik dhe vizibiliteti

- (1) Përfituesi IPA III rrit ndërgjegjësimin publik mbi mundësitë që burojnë nga integrimi më i afërt me BE-në dhe reformat me mbështetjen e BE-së, me synimin për të garantuar përkrahjen publike për BE-në dhe aderimin në BE;
- (2) Me masat e vizibilitetit dhe komunikimit, përfituesi i IPA III informon publikun për:
 - (a) vlerat, politikat dhe programet e BE-së dhe ndikimin e tyre në jetën e përditshme të njerëzve;
 - (b) procesin e aderimit në BE me reformat shoqëruese dhe përfitimet e tyre afatgjata dhe mundësitë për qytetarët dhe ekonomitë;
 - (c) financimet e BE-së për përfituesin IPA III dhe lidhjet e tyre me vlerat dhe objektivat e politikave të BE-së, me fokus në ndikimin e prekshëm pozitiv që projektet e financuara prej BE-së kanë tek qytetarët dhe ekonomitë.
- (3) Në veçanti, përfituesi IPA III pranon origjinën e financimeve të BE-së dhe siguron vizibilitetin e duhur të këtyre financimeve përmes:
 - (a) përfshirjes së pohimit se fondet janë dhënë nga BE-ja në të gjitha dokumentet dhe materialet e komunikimit për zbatimin e fondeve, duke përfshirë në faqen zyrtare të internet dhe llogaritë në mediat sociale, kur ekzistojnë; dhe
 - (b) promovimit të veprimeve dhe rezultateve të tyre duke dhënë informacion koherent, efektiv dhe proporcional për audiencat e shumëfishta, përfshirë median.
- (4) Përfituesi IPA III informon Komisionin për planifikimin dhe zbatimin e masave të vizibilitetit dhe komunikimit dhe kërkon të krijojë sinergji me masat që ndërmerr Komisioni.
- (5) Komisioni dhe përfituesi IPA III bien dakord mbi një plan koherent me aktivitete vizibiliteti dhe komunikimi dhe publikojnë në mënyrë aktive informacion mbi programet dhe veprimet e asistencës IPA III në vendin përfitues IPA III. Procedurat për zbatimin e aktiviteteve të tilla përcaktohen në marrëveshjet sektoriale ose të financimit.
- (6) Në rastet e menaxhimit direkt, zbatimi i aktiviteteve të përmendura në pikën 5 është përgjegjësi e Komisionit, me ndihmën e përfituesit IPA III.
- (7) Në rastet e menaxhimit indirekt nga përfituesi IPA III dhe programet e bashkëpunimit ndërkuftar të përcaktuara në nenin 64(2), germa (b), zbatimi i aktiviteteve të përmendura në pikën 5 është përgjegjësi e institucioneve përkatëse të përfituesit IPA III.

- (8) Aktivitetet e vizibilitetit dhe komunikimit promovojnë transparencën dhe llogaridhënien mbi përdorimin e fondeve, duke iu nënshtruar dispozitave specifike për mosdeklarimin e buxheteve indikative për prokurimin e furnizimeve dhe punimeve para nënshkrimit të kontratës, sipas rastit.
- (9) Përfituesi IPA III raporton për aktivitetet e veta të vizibilitetit dhe komunikimit lidhur me asistencën IPA III pranë komitetit monitorues IPA III dhe komiteteve monitoruese sektoriale.

TITULLI III MBROJTJA E TË DHËNAVE DHE KONFIDENCIALITETI

Neni 25 Mbrojtja e të dhënave

- (1) Përfituesi IPA III garanton mbrojtje të përshtatshme të të dhënave personale të barasvlershme me atë që parashikon Rregullorja (BE) 2018/1725 dhe Rregullorja (BE) 2016/679 siç referohet në nenin 12(3), germa (f). E dhënë personale nënkupton çdo të dhënë për një person fizik të identifikuar apo të identifikueshëm. Për çdo operacion që ka të bëjë me përpunimin e të dhënave personale, si p.sh. mbledhja, regjistrimi, organizimi, ruajtja, përshtatja apo tjetërsimi, nxjerrja, konsultimi, përdorimi, publikimi, fshirja apo shkatërrimi, respektohen rregullat dhe procedurat e përfituesit IPA III dhe shtrihet vetëm deri në masën e nevojshme për zbatimin e asistencës IPA III.
- (2) Në veçanti, përfituesi IPA III merr të gjitha masat e duhura teknike dhe organizative për sigurinë, lidhur me risqet e qenësishme të operacioneve të tilla dhe me natyrën e informacionit për personat fizikë në fjalë, me qëllim që:
 - (a) të parandalohet akses i paautorizuar i çdo personi në sistemet kompjuterike që kryejnë operacione të tilla, dhe veçanërisht leximi, kopjimi, tjetërsimi apo heqja e paautorizuar e pajisjes ruajtëse; hedhjen e paautorizuar të të dhënave si dhe çdo publikim, tjetërsim apo fshirje të paautorizuar të informacionit të ruajtur;
 - (b) të garantohet që përdoruesit e autorizuar të një sistemi TI që kryen operacione të tilla të kenë akses vetëm në informacionin që u takon sipas të drejtave të tyre të aksesit;
 - (c) të ndërtohet struktura organizative e tillë që të plotësojë kërkesat e mësipërme.

Neni 26 Konfidencialiteti

- (1) Pa cenuar nenin 49, përfituesi IPA III dhe Komisioni ruajnë konfidencialitetin e çdo dokumenti, informacioni apo materiali tjetër të klasifikuar si konfidencial, të cilët lidhen drejtpërdrejt me zbatimin e asistencës IPA III.
- (2) Përfituesi IPA III pranon që subjekti i besuar sipas nenit 62(1), germa (c)(ii) deri në (viii) i Rregullores Financiare të cilit Komisioni i ka besuar detyra zbatimi të buxhetit, mund t'i përcjellë Komisionit dokumente që disponon, por vetëm për qëllime të monitorimit të zbatimit të detyrave të besuara. Komisioni respekton marrëveshjet e konfidencialitetit të lidhur ndërmjet përfituesit IPA III dhe atij subjekti në përputhje me dispozitat e kësaj Marrëveshjeje.
- (3) Palët marrin pëlqimin me shkrim të njëra-tjetrës para publikimit të informacionit të tillë.

- (4) Palët kanë detyrimin të respektojnë konfidencialitetin deri pesë vjet pas përfundimit të periudhës së zbatimit të marrëveshjes përkatëse të financimit.

TITULLI IV OFRIMI I LEHTËSIRAVE DHE TAKSIMI

Neni 27 Ofrimi i lehtësirave për zbatimin e programeve dhe ekzekutimin e kontratave

- (1) Për të garantuar zbatimin efektiv të programeve të financuara tërësisht apo pjesërisht nga një tjetër instrument i BE-së, përfituesi IPA III merr të gjitha masat e nevojshme për të garantuar që:
- (a) në rastet e procedurave të tenderimit për shërbime, furnizime apo punimeve, si edhe në thirrjet për propozime për grante dhe binjakëzime, personat fizikë dhe juridikë që kanë të drejtë të marrin pjesë në procedura konkurrimi sipas nenit 19, gëzojnë të drejtën e vendosjes dhe vendbanimit të përkohshëm kur këtë e kërkon rëndësia ose kohëzgjatja e kontratës. Kjo e drejtë fitohet vetëm pasi shpallet procedura dhe gëzohet nga personeli drejtuesi dhe teknik, duke përfshirë Këshilltarët Rezidentë të Binjakëzimit (KRB) të cilët janë të nevojshëm për të kryer studime dhe masa të tjera përgatitore për hartimin e tenderëve/aplikimeve/propozimeve. E drejta për vendosje të përkohshme e ofertuesve/kandidatëve/aplikantëve të pasuksesshëm në procedurë skadon një muaj pas shpalljes së vendimit për fituesin e kontratës;
 - (b) ofertuesit dhe aplikantët të dorëzojnë ofertat/aplikimet/propozimet pa hasur pengesa, si p.sh. kërkesa ligjore, administrative ose doganore shtesë që cenojnë trajtimin e barabartë ndërmjet ofertuesve apo aplikantëve, përveç kur këto kërkesa përcaktohen në vendimin përkatës të Komisionit;
 - (c) personeli që merr pjesë në zbatimin e programeve të financuara tërësisht apo pjesërisht nga ndonjë instrument tjetër i BE-së dhe rrethi i tyre i ngushtë familjar t'u akordohet përfitime, privilegje dhe përjashtime jo më pak të favorshme sesa ato që iu ofrohen personelit ndërkombëtar apo personelit të atashuar të = punësuar në Republikën e Shqipërisë, në kuadrin e cilësdo marrëveshjeje tjetër dypalëshe apo shumëpalëshe ose marrëveshjeve për asistencë dhe bashkëpunim teknik;
 - (d) personeli që merr pjesë në zbatimin e programeve të financuara tërësisht apo pjesërisht nga ndonjë instrument tjetër i BE-së dhe rrethi i tyre i ngushtë familjar të lejohen të hyjnë në Republikën e Shqipërisë, të vendosen në Republikën e Shqipërisë, të punojnë aty dhe të largohen Shqipëria, siç justifikohet nga natyra e kontratës përkatëse;
 - (e) të jepen të gjitha lejet e nevojshme për importimin e mallrave, veçanërisht të pajisjeve profesionale që nevojiten për ekzekutimin e kontratës përkatëse, duke respektuar ligjet ekzistuese, rregullat dhe aktet normative të përfituesit IPA III;
 - (f) importet e kryera në kuadrin e programeve të financuara tërësisht apo pjesërisht nga asistenca IPA III apo nga ndonjë instrument tjetër i BE-së, të përjashtohen nga të gjitha detyrimet doganore;

- (g) të jepen të gjitha lejet e nevojshme për ri-eksportimin e mallrave më lart, sapo kontrata përkatëse të jetë ekzekutuar plotësisht;
 - (h) të jepen autorizimet për importin ose blerjen e valutës së nevojshme për zbatimin e kontratës përkatëse dhe zbatimin e akteve normative për kontrollin e kursit të këmbimit kombëtar në mënyrë jodiskriminuese për kontraktuesit, pavarësisht shtetësisë apo ku janë vendosur (kanë selinë).
 - (i) Riatdhesimi i fondeve të marra për kryerjen e veprimeve të financuara tërësisht ose pjesërisht nga instrumente të tjera të BE-së.
 - (j) transaksionet e nevojshme për realizimin e kontratave të financuara tërësisht ose pjesërisht nga instrumentet e tjera të BE-së të përjashtohen nga procedurat që kërkojnë transferimin e pagesës për mallrat dhe/ose shërbimet të kontraktuesit e tyre jashtë shtetit përmes bankave apo institucioneve financiare që zhvillojnë aktivitetin në Republikën e Shqipërisë.
- (2) Përfituesi IPA III garanton bashkëpunimin e plotë të të gjitha autoriteteve përkatëse. Gjithashtu, garanton akses në ndërmarrjet shtetërore dhe institucionet qeveritare që janë të përfshira apo janë të nevojshme në zbatimin e veprimit apo në ekzekutimin e kontratës.
- (3) Pas hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje, përfituesi IPA III miraton ose ndryshon legjislacionin dhe/ose aktet normative të nevojshme për ekzekutimin e kërkesave të parashikuara në këtë nen, ndërsa i mban këto procedura të thjeshta, të arsyeshme dhe sa më pak kohëshpenzuese.

Neni 28 Rregullat për taksat, tarifatat doganore dhe ato fiskale

- (1) Përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo financimi, taksat, tarifatat dhe detyrimet me efekt të barasvlershëm, nuk janë të pranueshme në kuadrin e programeve IPA III apo ndonjë instrumenti tjetër të BE-së. Ky rregull zbatohet edhe për bashkëfinancimin e dhënë nga përfituesi i IPA III, subjektet e tjera bashkëfinancuese, marrësit e asistencës IPA III apo çdo financim i dhënë nga instrumente të tjera të BE-së.

(2) Dispozita e mëposhtme gjejnë zbatim:

- (a) për qëllime të kësaj Marrëveshjeje, termi "*kontraktues i BE-së*" nënkupton çdo person fizik ose juridik që ekzekuton një kontratë të BE-së. Termi "*kontraktues i BE-së*" përfshin veçanërisht kontraktuesit e shërbimeve/furnizimeve/punimeve, përfituesit e grantit (duke përfshirë kontraktuesit e binjakëzimit, përfituesit e kontraktuar në kuadrin e binjakëzimit), ortakët e një konsorciumi apo sipërmarrjeje me kapital të përbashkët ose bashkëpërfituesit ose subjektet partnere në grante, nënkontraktues grantesh, nënkontraktues, organizata ndërkombëtare dhe KRB-të në kuadrin e kontratave të binjakëzimit si edhe kontraktuesit në kuadrin e Instrumentit për Asistencën Teknike dhe Shkëmbimin e Informacionit (TAIEX).
- (b) termi "*kontratë e BE-së*" nënkupton çdo kontratë, kontratë granti apo marrëveshje me menaxhim direkt ose indirekt përmes të cilës një aktivitet financohet nga IPA III ose ndonjë instrument tjetër i BE-së, duke përfshirë nëngrantet apo nënkontraktimet. Termi "*kontratë e BE-së*" përfshin edhe dhënien e asistencës në kuadrin e TAIEX dhe pjesëmarrjes në programet e BE-së;
- (c) të gjitha importet nga kontraktuesit e BE-së lejohen të hyjnë në Republikën e Shqipërisë pa paguar tarifa doganore apo importi, taksën mbi vlerën e shtuar (TVSH), akeizë dhe taksa të tjera konsumi apo tarifa, dhe detyrime me efekt të barasvlershëm me to. Ky përjashtim zbatohet vetëm për importet ose tarifatat për mallrat e furnizuar dhe/ose shërbimet apo punimet e furnizuara/kryera nga kontraktuesit e BE-së në kuadrin e një kontrate të BE-së. Republika e Shqipërisë garanton që të gjitha importet në fjalë të lihet në lira në pikën e hyrjes për t'iu dorëzuar kontraktuesve të BE-së siç e kërkojnë dispozitat e kontratës përkatëse dhe për përdorim të menjëhershëm, siç e kërkon zbatimi normal i kontratës, pavarësisht nëse ka vonesa apo mosmarrëveshje lidhur me tarifatat dhe taksat doganore të lartpërmendura;
- (d) kontraktuesit e BE-së përjashtohen nga TVSH-ja për çdo shërbim që japin apo mallra që furnizojnë ose punime që kryhen në kuadrin e kontratës së BE-së. Edhe mallrat e furnizuara, shërbimet e ofruara apo punimet e kryera nga një kontraktues për një kontraktues të BE-së përjashtohen nga TVSH-ja në atë masë që shërbejnë për të përmbushur objektivat dhe aktivitetet në kuadrin e kontratës së BE-së.
- (e) përjashtimi i parashikuar në germën (d) fiton efektet përmes mekanizmave të mëposhtëm.
- (i) përfituesi IPA III garanton ekzistencën e një mekanizmi efektiv dhe procedurave për përjashtimin *ex ante* nga TVSH-ja. Ky mekanizëm lejon kontraktuesit e BE-së dhe kontraktuesit e kontraktuesve të BE-së që të lëshojnë faturë pa TVSH.
Komisioni mund të aplikojë një korrigjim financiar nëse përfituesi IPA III nuk garanton ekzistencën e një mekanizmi efektiv dhe procedurave për përjashtimin *ex ante* nga TVSH-ja menjëherë pas hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje.
- (ii) Me derogim, në raste të justifikuara siç duhet kur përjashtimi *ex ante* është teknikisht dhe praktikisht i pamundur, përjashtimi nga TVSH-ja vihet në efekt përmes rimbursimit apo kompensimit.

Kur zbatohet procedura e rimbursimit, kontraktuesit e BE-së dhe kontraktuesit e kontraktuesve të BE-së marrin rimbursimin e TVSH-së direkt nga autoriteti tatimor përgjegjës sapo depozitojnë një kërkesë me shkrim pranë këtij autoriteti bashkë me dokumentacionin e nevojshëm që kërkohet sipas legjislacionit të Republikës së Shqipërisë për rimbursimin e TVSH-së

Kur zbatohet procedura e zbritjes, kontraktuesi i BE-së dhe kontraktuesit e kontraktuesve të BE-së gëzojnë të drejtën të zbresin çdo TVSH të paguar në lidhje me mallrat e furnizuara apo shërbimet e dhëna apo punimet e ekzekutuara në kuadrin e asistencës IPA III, të cilat janë të përjashtuara nga TVSH-ja siç parashikohet në Marrëveshje, zbritje kjo që i bëhet TVSH-së së akumuluar prej tyre gjatë transaksioneve të biznesit të tyre të zakonshëm jashtë IPA III.

Autoriteti tatimor përgjegjës trajton çdo kërkesë për rimbursim taksash dhe zbritje brenda maksimumi 60 ditëve kalendarike, pa ndonjë kosto, përveç tarifave minimale administrative të arsyeshme.

- (f) fitimet ose të ardhurat që burojnë nga kontratat e BE-së taksohen në Republikën e Shqipërisë sipas regjimit tatimor kombëtar/vendor. Sidoqoftë, personat fizikë dhe juridikë, duke përfshirë personelin e jashtëm dhe KRB-të, rezidentë ose të vendosur në Shtetet Anëtare të Bashkimit Evropian apo në një vend tjetër të pranueshëm sipas IPA III të ndryshëm nga Përfituesi IPA III, të cilët ekzekutojnë kontrata të BE-së si edhe kontraktuesit e marrësve (pavarësisht shtetësisë apo vendbanimit të tyre përveç kur parashikohet ndryshe në marrëveshjen e shmangies së taksimit të dyfishtë apo të evazionit tatimor të lidhur nga Republika e Shqipërisë) përjashtohen nga tatim-fitimi apo tatimi mbi të ardhurat në Republikën e Shqipërisë, duke përfshirë tatimin në burim apo taksat e përkohshme;
- (g) granti që BE-ja i jep përfituesit të grantit nuk përbën fitim apo të ardhur për atë përfitues granti. Nëse gjenerohet fitim nga një kontratë granti, Komisioni gëzon të drejtën të rikuperojë përqindjen e fitimit sipas kushteve të kontratës përkatëse. Pjesa e mbetur e fitimit mund të taksohet sipas regjimit tatimor kombëtar/vendor;
- (h) shpenzimet e kontraktuesve çlirohen nga tarifat e importit, akcizat dhe taksa të tjera konsumi apo çdo taksë tjetër e ngjashme, taksa apo tarifa me efekt të barasvlershëm, për shpenzimet që bëhen në lidhje me mallrat e furnizuar dhe shërbimet e dhëna dhe punimet e kryera prej kontraktuesit të BE-së në kuadrin e kontratës së BE-së;
- (i) të mirat/aktivet financiare apo materiale, duke përfshirë objektet e ndërtuara dhe/ose të drejtat e transferuara te përfituesit të veprimeve/aktiviteteve ose te përfituesit e kontratave që realizohen në kuadër të programeve IPA III apo çdo instrumenti tjetër të BE-së nuk gjenerojnë për këta përfitues "taksa trashëgimie dhe transferimi" apo taksa dhe tarifa të tjera me efekt të barasvlershëm me to;
- (j) sendet personale dhe familjare për përdorim vetjak të importuara nga personat fizikë (dhe personat e rrethit të tyre të ngushtë familjar), me përjashtim të atyre të pajtuar në Shqipëri, të cilët kryejnë detyra të përcaktuara në kontrata shërbimi dhe/ose pune

dhe/ose granti dhe/ose binjakëzimi apo marrëveshje, përjashtohen nga tarifatat doganore, tarifatat e importit, taksat dhe tarifatat e tjera që kanë efekt të barasvlershëm me to dhe/ose kritere tejet shtrënguese kolaterali; këto sende personale apo familjare ri-eksportohen ose asgjësohen në vendin përfitues në përfundim të kontratës, në përputhje me aktet normative në fuqi të [përfituesit IPA III];

(k) kontraktuesit e BE-së nuk paguajnë taksën e vulës apo regjistrimit dhe asnjë taksë tjetër me efekt të barasvlershëm në [përfituesin IPA III], kur këto taksa apo tarifa lidhen drejtpërdrejt me një kontratë të BE-së. Ky përjashtim zbatohet edhe për transaksionet (duke përfshirë delegimin e të drejtave) dhe dokumentet që lidhen me pagesa që i bëhen kontraktorit të BE-së, përfshirë kontratat e lidhura ndërmjet përfituesve të grantit (përfshirë ortakët dhe nënkontraktorët e grantit) dhe kontraktorët e tyre (përfshirë personelin e tyre dhe ekspertët që kontraktohen) dhe kontratat e lidhura për shpenzime të rastit dhe të përkohshme përkatësisht në kuadrin e kontratave të shërbimit dhe të punimeve, kur transaksione apo pagesa të tilla lidhen drejtpërdrejt me një kontratë të BE-së;

(l) kontraktorët e BE-së përjashtohen edhe nga këto tarifa:

- i. taksa e veçantë e komunikimit;
- ii. taksat për mjetet motorike
- iii. tarifa të veçanta që aplikohen nga autoritete rajonale apo vendore ose borde të veçanta në kontekstin e ekzekutimit të kontratës jo-proporcional me koston e ekzekutimit të tyre ose që kanë efekt të barasvlershëm me taksat.

(3) Kur është e nevojshme, përfituesi IPA III miraton ose ndryshon aktet nënligjore dhe/ose miraton aktet e nevojshme për të bërë efektive dispozitat tatimore në këtë Marrëveshje menjëherë pas hyrjes së saj në fuqi.

(4) Rregullat dhe procedurat e parashikuara në këtë nen zbatohen për çdo taksë apo tarifë tjetër të ngjashme ose me efekt të barasvlershëm, të cilat mund të miratohen pas hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje, që janë ndryshime apo zëvendësime të atyre ekzistuese.

(5) Në rast konflikti të dispozitave të këtij neni dhe legjislacionit të përfituesit IPA III, dispozitat e kësaj Marrëveshjeje do të kenë përparësi. Në rast aderimi në BE, përfituesi IPA III vazhdon të zbatojë dispozitat e nenit 27 dhe të këtij neni, përveç kur ato janë të papajtueshme me detyrimet e tij në kuadrin e *acquis* përkatës të BE-së.

SEKSIONI V RREGULLAT PËR MENAXHIMIN FINANCIAR TË ASISTENCËS IPA III

TITULLI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 29 Pranueshmëria e shpenzimeve

- (1) Shpenzimet nuk financohen më shumë se një herë nga IPA III. Gjithashtu, shpenzimet e financuara nga IPA III nuk përfitojnë ndonjë financim tjetër nga buxheti i BE-së.
- (2) Shpenzimet e bëra nga marrësit dhe pagesat e kryera nga përfituesi IPA III nuk pranohen për financim sipas Rregullores IPA III para nënshkrimit të marrëveshjes përkatëse të financimit, kontratave dhe shtojcave, me përjashtim të rasteve të përcaktuara në nenin 27(6) të Rregullores NDICI.
- (3) Shpenzimet e mëposhtme nuk pranohen për financim në kuadrin e Rregullores IPA III:
 - (a) blerja e tokës dhe e godinave ekzistuese, përveç kur justifikohet nga natyra e programit në vendimin e financimit;
 - (b) shpenzime të tjera siç parashikohen në marrëveshjet sektoriale apo të financimit.
- (4) Afati për pranueshmërinë e shpenzimeve përcaktohet në marrëveshjet e financimit.

Neni 30 Bashkëfinancimi i programeve IPA III

- (1) Programet që zbatohen me menaxhim indirekt nga përfituesi IPA III mund të kërkojnë kontribut financiar si të përfituesit IPA, ashtu edhe të BE-së.
- (2) Norma e bashkëfinancimit merr formën e bashkëfinancimit dhe përcaktohet në marrëveshjen sektoriale apo të financimit.
- (3) Kur kërkohet kontribut financiar si nga përfituesi IPA III edhe nga BE-ja, kontributi i BE-së përcaktohet në marrëveshjet sektoriale apo të financimit.

TITULLI II RREGULLAT PËR MENAXHIMIN INDIREKT NGA PËRFITUESI IPA III

Neni 31 Rregullat specifike për pranueshmërinë e shpenzimeve për IPARD

- (1) Për programin IPARD zbatohen dispozitat specifike më poshtë:
 - (a) kontributi i BE-së për projektet e investimeve, në kuadrin e programeve të zhvillimit rural, shlyhet nëse projektit i bëhet një modifikim thelbësor brenda pesë vitesh nga pagesa përfundimtare e Agjencisë IPARD;

- (b) në rastin e shpenzimeve standarde për njësi, pagesat e njehershme që nuk i tejkalojnë 100 000 EURO të kontributit publik dhe financimit me normë fikse (të sheshtë), që përcaktohen nga aplikimi i një përqindjeje ndaj një ose disa kategorish shpenzimesh të caktuara, BE-ja mbulon vetëm e përcaktuara për secilën masë dhe siç ka përcaktuar Agjencia IPARD përkatëse para shpalljes së thirrjes për aplikime.
- (c) kontributet që kalojnë nga një program IPARD III në një instrument financiar që të përdoren brenda objektit të atij programi IPARD III, konsiderohen shpenzime të pranueshme.
- (d) Në përcaktimin e masës së shpenzimeve publike si përqindje e shpenzimeve totale të pranueshme të investimit, nuk merret parasysh ndihma kombëtare për të lehtësuar aksesin në kreditim që jepet pa ndonjë kontribut të BE-së në kuadrin e Rregullores (BE) 2021/1529.

Neni 32 Gjurma e auditit

ZKA garanton vënien në dispozicion të të gjithë informacionit relevant që garanton gjurmë auditit mjaftueshëm të hollësishme. Ky informacion përfshin evidenca/prova të dokumentuara për autorizimin e kërkesë-pagesave, për kontabilizimin dhe pagimin e kërkesave të tilla, si edhe trajtimin e paradhënies, garancive dhe borxheve.

Neni 33 Pagesat e kontributit të BE-së

- (1) Pagesat e kontributit të BE-së bëhen brenda kufijve të fondeve në dispozicion.
- (2) Pagesat mund të kryhen në formë para-financimi, pagesash të ndërmjetme dhe ekzekutim balance përfundimtare, sipas procedurave të përcaktuara në nenin 42(2). Në rastin e kontributeve si nga BE-ja edhe nga përfituesi IPA III, pagesa e kontributit të BE-së për financimin e programeve në fjalë llogaritet duke aplikuar normën e bashkëfinancimit të përcaktuar në marrëveshjen sektoriale apo të financimit ndaj shpenzimeve të pranueshme të certifikuara sipas nenit 61(5) dhe është objekt i maksimumit të kontributit të BE-së përcaktuar në marrëveshjen sektoriale apo atë të financimit.
- (3) Deri më 15 janar dhe 15 korrik të çdo viti, përveç kur përcaktohet ndryshe në marrëveshjen sektoriale apo atë të financimit, ZKA i dërgon Komisionit një parashikim të kërkesë-pagesave të mundshme për vitin financiar në fjalë dhe për vitin financiar pasues, në lidhje me të gjitha programet. Komisioni mund të kërkojë përditësim të këtij parashikimi, sipas rastit.
- (4) Komisioni ia bën pagesat Organit Kontabël brenda 90 ditësh pas përmbushjes së kushteve të përcaktuara në nenet 34, 35 ose 36. Komisioni mund ta ndërpresë këtë afat 90-ditor për kërkesë-pagesat, me qëllim që të kërkojë të gjithë dokumentacionin justifikues të nevojshëm për të sqaruar çdo element lidhur me pasqyrën e shpenzimeve, duke përfshirë informacion mbi raportimin e parregullsive sipas nenit 51(2) dhe Shtojcës H.
- (5) Shumat e paraqitura në programet e dorëzuara prej përfituesit IPA III në pasqyrat e shpenzimeve, në kërkesë-pagesat dhe në shpenzimet e përmendura në raportet e zbatimit shprehen në Euro. Përfituesi IPA III garanton që për flukset e thesarit ndërmjet Komisionit dhe Përfituesit IPA III, norma e kursit të këmbimit për konvertimin e monedhës kombëtare

në Euro të jetë norma mujore kontabël e Euros e përcaktuar nga Komisioni për muajin kur shpenzimi i paguar është regjistruar në llogaritë e Organit Kontabël ose të Organit të Ndërmjetëm për menaxhimin financiar në fjalë të specifikuar në marrëveshjen përkatëse të financimit .

- (6) Komisioni ia bën pagesat përfituesit IPA III në Euro në llogarinë në Euro, me kusht që të ketë fonde buxhetore, në përputhje me dispozitat e përcaktuara në nenet 34, 35 ose 36 si dhe në marrëveshjet sektoriale apo të financimit. Llogaritë në Euro hapen posaçërisht për programet dhe përdoren vetëm për transaksionet që lidhen me ato programe në përputhje me dispozitat e marrëveshjeve përkatëse sektoriale apo të financimit.
- (7) Përfituesi IPA III garanton që përfituesit/marrësit të marrin shumën totale të kontributit publik në kohën e duhur dhe të plotë. Nuk aplikohet asnjë tarifë që redukton këto shuma për marrësit, si dhe kontributi publik dhe aktivët e financuar në këtë mënyrë nuk i nënshtrohen asnjë konfiskimi administrativ apo gjyqësor, sekuestrimi apo zbritjeve të ngjashme.
- (8) Nëse balanca e llogarisë në Euro e përcaktuar në pikën 6 është e pamjaftueshme për të mbuluar kërkesë-pagesat e dorëzuara prej përfituesve në pritje të marrjes së pagesës nga Komisioni, përfituesi IPA III përdor fondet kombëtare për të parafinancuar kontributin e BE-së. Në këto raste, fondet kombëtare trajtohen si fonde të BE-së dhe pika 6 zbatohet në momentin kur pagesa e plotë e kontributit të përfituesit IPA III (nëse ka) si dhe kontributi i BE-së i parafinancuar prej fondeve kombëtare regjistrohen në llogaritë e Organit Kontabël.
- (9) Asistenca IPA III mbulon vetëm shpenzimet e bëra dhe të paguara nga Përfituesi IPA III në përputhje me rregullat e pranueshmërisë të parashikuara në klauzolat kontraktuale dhe kuadrin ligjor të ngritur nga Rregullorja Financiare, Rregullorja NDICI, Rregullorja Zbatuese IPA III dhe nenet 29, 30 dhe 31 të kësaj Marrëveshjeje dhe siç përcaktohet në marrëveshjet sektoriale dhe të financimit, sipas rastit.
- (10) Shkëmbimi i informacionit, duke përfshirë dërgimin e kërkesë-pagesave sipas neneve 34, 35 dhe 36 të kësaj Marrëveshjeje, ndërmjet Komisionit dhe strukturave e autoriteteve të përmendura në nenin 10 bëhen në mënyrë elektronike, kur është e mundur, duke ndjekur procedurat që udhëzon Komisioni.

Neni 34 Parafinancimi

- (1) Kushtet bazë për pagesën e parafinancimit janë si më poshtë:
 - (a) ZKA ia ka njoftuar Komisionit hapjen e llogarisë përkatëse në Euro;
 - (b) marrëveshja përkatëse e financimit ka hyrë në fuqi.
- (2) Dispozitat e hollësishme për llogaritjen e pagesave të parafinancimit në programet njëvjeçare dhe shumëvjeçare përcaktohen në marrëveshjet sektoriale apo të financimit.
- (3) Shuma totale e parafinancimit paguhet jo më vonë sesa data e mbylljes së programeve.

Neni 35 Pagesat e ndërmjetme

(1) Kushtet minimale për pagesën e ndërmjetme janë si më poshtë:

- (a) ZKA t'i ketë dërguar Komisionit kërkesë-pagesën e shoqëruar me pasqyrën e shpenzimeve të certifikuar ku specifikohen shumat e paguara dhe shpenzimet e njohura, duke përfshirë informacion për parafinancimin, sipas rastit. Kërkesë-pagesa përmban edhe informacion relevant për zbatimin, siç përcaktohet hollësisht në marrëveshjen sektoriale apo atë të financimit;
- (b) të jenë respektuar tavanet për kontributin e BE-së, siç përcaktohet në vendimin për financim;
- (c) KKIPA t'i ketë dërguar Komisionit raportin vjetor të zbatimit, sipas nenit 59(1);
- (d) Autoriteti Auditues t'i ketë dërguar Komisionit opinionin vjetor të auditit dhe raportin vjetor të auditimit, sipas nenit 63(1)dhe (2);
- (e) marrëveshja përkatëse e financimit të jetë në fuqi;
- (f) Komisionit t'i jetë vënë në dispozicion çdo informacion që ka kërkuar.

(2) Pa cenuar opinionin vjetor të auditit, nëse rezulton se nuk janë respektuar rregullat e zbatueshme apo se fondet nuk janë përdorur siç duhet, pagesat mund të pezullohen ose të ndërpriten sipas procedurës të përcaktuar në nenet 38 dhe 39.

Neni 36 Pagesa e balancës përfundimtare

(1) Kushtet bazë për pagimin e balancës përfundimtare janë si më poshtë:

- (a) ZKA t'i ketë dërguar Komisionit një pasqyrë financiare të shpenzimeve të certifikuar dhe, sipas rastit, kërkesë-pagesën përfundimtare;
- (b) KKIPA t'i ketë dërguar Komisionit raportin përfundimtar të zbatimit në përputhje me nenin 60;
- (c) Autoriteti Auditues t'i ketë dërguar Komisionit, sipas nenit 63(4) dhe (5), një opinion mbi pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve, të shoqëruar me raportin përfundimtar të auditimit;
- (d) marrëveshja e financimit përkatëse të jetë në fuqi;
- (e) Komisioni ka mbyllur procedurën e shqyrtimit dhe pranimin të llogarive që parashikohet në nenin 42.

Neni 37 Anulimi i fondeve të papërdorura në rastin e programeve shumëvjeçare

(1) Komisioni anulon automatikisht çdo fond buxhetor të akorduar për një program që - deri më 31 dhjetor të vitit të pestë pas vitit buxhetor kur është akorduar buxheti - nuk është përdorur për qëllimet e parafinancimit apo bërjen e pagesave të ndërmjetme nga Komisioni për përfituesin IPA III, ose për të cilin ZKA nuk ka paraqitur ndonjë deklaratë shpenzimesh të certifikuar apo nuk është bërë asnjë kërkesë-pagesë e ndërmjetme sipas nenit 35. Për qëllime të këtij neni, merren parasysh vetëm shpenzimet e pranuar që janë depozituar me një kërkesë-pagesë të ndërmjetme ose deklaratë të shpenzimeve. Një afat më i hershëm mund të specifikohet në marrëveshjen sektoriale apo të financimit.

- (2) Komisioni informon ZKA-në paraprakisht kurdo që ka rrezik anulimi fondesh sipas pikës 1.
- (3) Shuma e prekur nga anulimi reduktohet me shumat ekuivalente me atë pjesë të buxhetit të akorduar, për të cilat:
 - (a) operacionet janë pezulluar nga një procedurë ligjore apo ankim administrativ me efekt pezullues; ose
 - (b) nuk ka qenë e mundur të bëhet kërkesë-pagesa për shkaqe madhore që cenojnë rëndë zbatimin e plotë apo të pjesshëm të programit.

Përfituesi IPA III që ngre si pretendim forcat madhore, duhet të demonstrojë pasojat direkte të forcës madhore në zbatimin e plotë apo të pjesshëm të programit.

- (4) Përfituesi IPA III i dërgon Komisionit informacion mbi përjashtimet e përcaktuar në pikën 3, geramat (a) dhe (b), në raportin vjetor të përcaktuar në nenin 59(1).

Neni 38 Ndërprerja e pagesave

- (1) Pavarësisht afateve për pagesat sipas nenit 33(4), Komisioni mund të ndërpresë pagesat për përfituesin IPA II plotësisht ose pjesërisht, me qëllim që të kryejë kontrolle të mëtjshme, në rastet kur:
 - (a) Komisioni vihet në dijeni të informacionit të besueshëm që tregon mangësi thelbësore në funksionimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit, ose shpenzimet e certifikuara nga ZKA kanë një parregullsi të rëndë e cila nuk është korrigjuar;
 - (b) ndërprerja është e nevojshme për të parandaluar dëmtimin e konsiderueshëm të interesave financiare të BE-së;
 - (c) Komisioni vihet në dijeni të informacionit i cili vë në dyshim pranueshmërinë e shpenzimeve në një kërkesë-pagesë.
- (2) Komisioni mund të ndërpresë vetëm një pjesë të shpenzimeve që figurojnë në kërkesë-pagesën e cenuar nga elementët e përcaktuar në pikën 1. Komisioni informon menjëherë përfituesin IPA III për arsyen e ndërprerjes dhe i kërkon shpjegime të menjëhershme dhe të korrigjojë situatën, nëse nevojitet. Komisioni e eliminon ndërprerjen sapo të jenë marrë masat e nevojshme.

Neni 39 Pezullimi i pagesave

- (1) Komisioni mund të pezullojë pagesat për përfituesin IPA III, veçanërisht kur zbulohen gabime sistemike që vënë në dyshim besueshmërinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm të subjektit në fjalë, apo ligjshmërinë dhe rregullsinë e transaksioneve përkatëse, ose përdorimin e aktivëve dhe produkteve për qëllimin e synuar siç specifikohet në marrëveshjen sektoriale apo të financimit.
- (2) Përfituesit IPA III i jepet mundësia të paraqesë opionencën/komentet brenda një periudhe dymujore para se Komisioni të vendosë për pezullimin sipas pikës 1.
- (3) Komisioni e heq pezullimin nëse përfituesi IPA III ka marrë masat e nevojshme për ndreqjen e gabimeve sistemike.

Nëse përfituesi IPA III nuk i ka marrë këto masa, Komisioni mund të vendosë të anulojë plotësisht ose pjesërisht kontributin IPA III për programin, sipas nenit 43.

Neni 40 Rikuperimi i fondeve

- (1) Çdo problematikë e përcaktuar në nenet 50(7) dhe 51(5) që ndodh gjatë zbatimit të asistencës IPA III apo që rezulton nga një audit, mund të çojë në rikuperimin e fondeve nga Komisioni prej përfituesit IPA III.
- (2) ZKA rikuperon kontributin e BE-së që i është paguar përfituesit IPA III prej atyre që kanë qenë në situatën e përcaktuar në nenin 51(5) apo që kanë përfituar prej saj, sipas procedurave kombëtare të përfituesit IPA III për rikuperimin e fondeve publike. Fakti që ZKA mund të mos arrijë të rikuperojë këto fonde plotësisht apo pjesërisht, nuk e pengon Komisionin që t'i rikuperojë këto fonde nga përfituesit IPA III.

Neni 41 Rregullimet financiare nga Përfituesi IPA III

ZKA kryen rregullimet financiare kur zbulohet ndonjë problematikë e përcaktuar në nenin 51(5), duke anuluar plotësisht apo pjesërisht kontributin e BE-së për programin në fjalë. ZKA mban parasysh natyrën dhe shkallën e parregullsive, si dhe humbjen financiare që i është shkaktuar kontributit të BE-së, duke garantuar parimin e proporcionalitetit.

Neni 42 Shqyrtimi dhe pranimi i procedurave të llogarisë

- (1) Qëllimi i procedurës së shqyrtimit dhe pranimit të llogarive synon të garantojë që shpenzimet e kryera dhe të paguara nga përfituesi IPA III në kuadrin e menaxhimit indirekt dhe që mund t'i ngarkohen buxhetit të BE-së, të jenë në përputhje me rregullat e zbatueshme të BE-së dhe që llogaritë të jenë të plota, të sakta dhe të vërteta.
- (2) Procedura e shqyrtimit dhe pranimit të llogarive konsiston në sa më poshtë:
 - (a) analiza e deklaratës përfundimtare të shpenzimeve të dorëzuar nga ZKA;
 - (b) analiza e raportit përfundimtar të zbatimit të programeve njëvjeçare ose shumëvjeçare sipas nenit 60;
 - (c) analiza e opinionit të dërguar nga Autoriteti Auditues mbi deklaratën e shpenzimeve, mbështetur nga raporti përfundimtar i auditimit;
 - (d) analiza e dokumenteve përkatëse të referuara në marrëveshjen sektoriale ose të financimit dhe, sipas rastit, kontrollet në vend nga Komisioni duke mos iu nënshtruar limiteve apo kufizimeve lidhur me përmbajtjen e këtyre raporteve apo pasqyrave financiare dhe transaksionet në to, duke përfshirë kontrollet e bëra të marrësit;
 - (e) përcaktimi nga Komisioni i shumës së shpenzimeve që duhet t'i ngarkohen buxhetit të BE-së në vijim, sipas rastit, të një procedure oponente dhe pasi të jetë njoftuar përfituesi IPA III;
 - (f) llogaritja e një korigjimi të mundshëm financiar që rezulton nga shpenzime të kryera dhe të paguara në shkelje të rregullave të përcaktuara në këtë Marrëveshje dhe, sipas rastit, në referim të marrëveshjes sektoriale apo të financimit;
 - (g) rikuperimi ose pagesa nga Komisioni i balancës që rezulton nga diferenca midis shpenzimeve të pranuar në buxhetin e BE dhe shumave që i janë paguar tashmë përfituesit të IPA III.

- (3) Procedura e shqyrtimit dhe pranimit të llogarive të përcaktuar në pikën 2 nuk cenon mundësinë për Komisionin që të rikuperojë shpenzimet e papranueshme në një fazë të mëvonshme mbi bazën e auditeve ose inspektimeve që kryhen gjatë apo pas zbatimit të programit.

Neni 43 Korrigjimet financiare nga Komisioni

- (1) Për të garantuar përdorimin e fondeve IPA III sipas rregullave të zbatueshme, Komisioni zbaton mekanizma korrigjimi financiar sipas nenit 12 të Rregullores Zbatuese IPA III dhe siç parashikohet hollësisht në marrëveshjet sektoriale apo të financimit.
- (2) Korrigjimi financiar mund të lindë në rastet më poshtë:
- (a) identifikimi i ndonjë problematike të përcaktuar në nenin 51(5);
 - (b) identifikimi i ndonjë dobësie apo mangësie në sistemet e menaxhimit dhe kontrollit të përfituesit IPA III;
 - (c) mosarritja e rezultateve dhe mospërdorimi i aktiveve dhe produkteve për qëllimin e synuar siç specifikohet në marrëveshjen sektoriale apo të financimit;
 - (d) ndjekja nga Komisioni e raporteve të auditimit dhe opinioneve të Autoritetit Auditues.
- (3) Nëse Komisioni konstaton se shpenzimet në kuadrin e programeve që mbulon IPA III janë bërë, paguar dhe certifikuar në një mënyrë që shkel rregullat e zbatueshme, vendos se cilat shuma të përjashtohen nga financimi i BE-së.
- (4) Komisioni kryen llogaritjen dhe kryerjen e korrigjimeve të tilla, si edhe rikuperimet përkatëse, duke zbatuar kriteret dhe procedurat e përcaktuara në pikat 5, 6 dhe 7 të këtij neni si dhe në nenet 42, 44 dhe 45.
- (5) Korrigjimet financiare bëhen sipas rastit me kompensim ose zbritje;
- (6) Komisioni zbaton korrigjimet financiare bazuar në identifikimin e shumave të paguar më tepër dhe në implikimet financiare për buxhetin. Nëse identifikimi i saktë i këtyre shumave për qëllime të korrigjimeve individuale është i pamundur, Komisioni mund të aplikojë korrigjime me normë fikse ose korrigjime bazuar në ekstrapolim të konstatimeve.
- (7) Kur vendos për shumën e korrigjimit, Komisioni mban parasysh natyrën, shkallën dhe implikimet financiare të çdo problematike të përcaktuar në pikën 2, si edhe parimin e proporcionalitetit.

Neni 44 Procedurat për korrigjimet financiare

- (1) Para marrjes së një vendimi për një korrigjim financiar, duke përfshirë ato që bëhen në bazë të procedurës së shqyrtimit dhe pranimit të llogarive, Komisioni ia komunikon ZKA-së përfundimet e veta paraprake dhe i kërkon që të japë komente brenda dy muajsh.

Nëse Komisioni propozon një korrigjim financiar bazuar në ekstrapolimi të konstatimeve apo në një normë fikse sipas nenit 43(6), përfituesit IPA III i jepet mundësia të japë informacion që i mundëson Komisionit të vlerësojë shkallën e problematikës sipas nenit 43(2), përmes shqyrtimit të dokumentacionit përkatës. Në mirëkuptim me Komisionin,

përfituesi IPA III mund të kufizojë objektin e këtij shqyrtimi në një sasi apo model dokumentacioni përkatës. Përveç rasteve të justifikuara siç duhet, koha që i lejohet përfituesit IPA III nuk tejkalon dy muaj pas dy muajve të përcaktuar në nënpikën e parë. Rregulla më të hollësishme mund të përcaktohen në marrëveshjen sektoriale apo të financimit.

- (2) Komisioni merr vendimin pasi mban parasysh të gjitha provat/evidencat që ia ka vënë në dispozicion përfituesi IPA III.

Neni 45 Ripërdorimi i kontributit të BE-së

- (1) Fondet e anuluar prej kontributit të BE-së, në vijim të korigjimeve financiare sipas nenit 43, derdhen në buxhetin e BE-së.
- (2) Kontributi i rikuperuar sipas nenit 40 apo i anuluar sipas nenit 41, nuk mund të ripërdoret për aktivitetin(et) që kanë qenë objekt rikuperimi apo rregullimi financiar, as kur rikuperimi apo rregullimi financiar pason një parregullsi sistemike për aktivitete në vazhdim brenda të gjithë apo një pjese të programit në të cilin ka ndodhur parregullsia sistemike.

Neni 46 Shlyerja

- (1) Përfituesi IPA III kryen çfarëdo shlyerje në buxhetin e përgjithshëm të BE-së para datës së përcaktuar në urdhrin e rikuperimit të hartuar sipas nenit 100 të Rregullores Financiare.
- (2) Vonesat në shlyerje shkaktojnë kamatëvonesë bazuar në nenin 99 të Rregullores Financiare.

TITULLI III MBYLLJA E PROGRAMIT APO NJË PJESE TË TIJ

Neni 47 Mbyllja e programit apo një pjese të tij të zbatuar me menaxhim indirekt nga përfituesi IPA III

- (1) Komisioni ia njofton me shkrim përfituesit IPA III mbylljen e programit.
- (2) Komisioni nuk e mbyll një program pa kryer paraprakisht shqyrtimin dhe pranimin e llogarive sipas nenit 42.
- (3) Mbyllja e programit nuk i cenon të drejtën Komisionit për të ndërmarrë korrigjime financiare në një fazë të mëvonshme.
- (4) Rregulla më të hollësishme për mbylljen e programeve dhe kërkesat e raportimit mund të përcaktohen në marrëveshjen sektoriale apo të financimit.

Neni 48 Mbyllja e një pjese të programit të zbatuar në menaxhim direkt dhe atë indirekt me subjekte të tjerë nga përfituesi IPA III

- (1) Programi mbyllet pasi të mbyllen të gjitha kontratat dhe grantet e financuara nga ky program.
- (2) Komisioni njofton me shkrim përfituesin IPA III për mbylljen e programit.

Neni 49 Ruajtja e dokumenteve

- (1) Përfituesi IPA III ruan për pesë vjet nga mbyllja e programit, të gjitha dokumentet që lidhen me procedurat e prokurimit dhe shpalljes së fituesit të granteve, kontratat, aneks-kontratat, korrespondencat relevante dhe të gjitha dokumentet përkatëse që lidhen me pagesat dhe rikuperimet.
- (2) Afati i përcaktuar në pikën (1) të këtij neni ndërpritet në rast të padive gjyqësore ose me kërkesë të arsyetuar siç duhet nga Komisioni.

TITULLI IV MBIKËQYRJA, KONTROLLI, AUDITI DHE MBROJTJA E INTERESAVE FINANCIARË

Neni 50 Mbikëqyrja, kontrolli dhe auditet nga Komisioni, Zyra Evropiane kundër Mashtrimit dhe Gjykata Evropiane e Llogarive

- (1) Të gjitha marrëveshjet e financimit dhe kontratat pasuese, duke përfshirë nënkontratat që përfituesit lidhin me palë të treta, janë objekt i mbikëqyrjes, kontrollit dhe auditit nga Komisioni, përfshirë Zyrën Evropiane kundër Mashtrimit (OLAF) dhe auditet e Gjykatës Evropiane të Llogarive.

Në menaxhimin indirekt nga përfituesi IPA II, kjo përfshin edhe të drejtën e Komisionit dhe të Delegacionit të BE-së në [përfituesin IPA] që të marrë masa si:

- (a) verifikime *ex ante* të tenderimit dhe kontraktimit;
- (b) kontrole *ex post* të tenderimit, kontraktimit, ekzekutimit të kontratave, duke përfshirë menaxhimin e tyre financiar;
- (c) mbikëqyrje për funksionimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit.

Auditorët e jashtëm të autorizuar, agjentët ose përfaqësuesit e Komisionit, OLAF-it dhe Gjykatës Evropiane të Llogarive, kanë të drejtë të kryejnë çfarëdo verifikimi teknik dhe financiar, ose audit që e çmojnë të nevojshëm për mbikëqyrjen e zbatimit të një programi apo kontrate, përfshirë vizitat në vendet dhe ambientet ku zbatohen ose menaxhohen aktivitetet e financuara nga IPA III. Komisioni njofton paraprakisht autoritetet kombëtare për misione të tilla.

- (2) Përfituesi IPA III ngre një shërbim koordinimi kundër mashtrimit¹² për të lehtësuar bashkëpunimin efektiv dhe shkëmbimin e informacionit me OLAF-in, duke përfshirë informacionin me natyrë operationale.

Në menaxhimin indirekt, ky shërbim kundër mashtrimit i ngarkohet të koordinojë aktivitetet dhe detyrimet operationale dhe administrative si edhe të propozojë ndryshime në legjislacionin e brendshëm të përfituesit IPA III, sipas rastit, me qëllim që të mbrohen interesat financiare të BE-së. Shërbimi ushtron këto detyra ndër të tjera:

- drejton hartimin/zbatimin e strategjive për të mbrojtur interesat financiare të BE-së;
- identifikon dobësitë e mundshme në sistemin e përfituesit IPA III për menaxhimin e fondeve të BE-së, përfshi asistencën IPA III;
- garanton kapacitete të mjaftueshme të burimeve njerëzore për të kryer këto detyra, përfshi trajnimin e personelit që merret me parandalimin e mashtrimeve financiare;
- mbështet bashkëpunimin midis administratave të përfituesit IPA III, prokurorisë dhe OLAF-it;
- ndan informacion mbi parregullsitë dhe rastet e dyshimeve për mashtrime me administratën e përfituesit IPA III dhe OLAF-in, duke përfshirë parregullsitë e identifikuar nga kontrollet dhe auditet e kryera nga Autoriteti Auditues, shërbimet e auditit të brendshëm, Struktura Menaxhuese, Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme;

¹² Ky shërbim nuk është pjesë e strukturave të referuara në nenin 10 dhe ngritja e saj nuk është parakusht për ngarkimin e detyrave të zbatimit të buxhetit.

- garanton përbushjen e detyrimeve sipas Rregullores (KE, Euratom) nr. 883/2013 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit¹³, Rregullores së Këshillit (Euratom – KE) nr. 2988/1995¹⁴, si dhe Rregullores së Këshillit (KE, Euratom) nr. 2185/1996¹⁵.
- (3) Përfituesi IPA III vë në dispozicion të gjithë dokumentacionin dhe informacionin e kërkuar, duke përfshirë të dhëna kompjuterike, si edhe merr të gjitha masat e duhura për të lehtësuar punën e personave të instruktuar për të realizuar audite, kontrolle në vend dhe inspektime.
 - (4) Përfituesi IPA III garanton edhe që agjentët apo përfaqësuesit e Komisionit, përfshirë ato të OLAF-it, të kenë të drejtën të inspektojnë të gjitha dokumentet dhe llogaritë përkatëse që i përkasin zërave të financuar në kuadrin e marrëveshjes përkatëse të financimit dhe asistion Gjykatën Evropiane të Llogarive në realizimin e auditeve me objekt përdorimin e asistencës IPA III. Kur pajisje private përdoren për qëllime pune, edhe ato pajisje mund të jenë objekt inspektimi nga OLAF. OLAF i inspekton këto pajisjeje vetëm sipas të njëjtave kushte dhe masë që u lejohet autoriteteve kombëtare të kontrollit për hetimin e pajisjeve private dhe vetëm kur OLAF ka shkaqe të arsyeshme për të dyshuar se materialet në to janë të dobishme për hetimin.
 - (5) Për të garantuar mbrojtjen efikase të interesave financiare të BE-së, Komisioni dhe OLAF-i mund të kryejnë të gjitha veprimet hetimore, veçanërisht kontrollet dhe inspektimet në vend sipas Rregullores nr. (BE, Euratom) 883/2013 dhe Rregullores (KE, Euratom) nr. 2185/1996. Këto kontrolle dhe inspektime përgatiten dhe kryhen në bashkëpunim të ngushtë me Përfituesin IPA III, që njoftohet në kohën e duhur për objektin, qëllimin dhe bazën ligjore të kontrolleve dhe inspektimeve, me qëllim që të ofrojë të gjithë ndihmesën e kërkuar. Me kërkesë të OLAF-i, përfituesi IPA III identifikon një shërbim me kompetenca procedimi penal që ndihmon në kryerjen e hetimeve sipas Rregullores nr. (BE, Euratom) 883/2013 dhe Rregullores (KE, Euratom) nr. 2185/1996.
 - (6) Shërbimi i përmendur në pikën (2) mund ta përbushë këtë detyrë, nëse ka kompetenca hetimore administrative dhe penale. Nëse dëshiron OLAF, kontrollet dhe inspektimet në vend mund të kryhen bashkërisht. Kur pjesëmarrësit në aktivitetet e financuara nga IPA III kundërshtojnë një kontroll apo inspektim në vend, përfituesi IPA III vepron në përputhje me ligjet dhe aktet normative të brendshme për t'iu garantuar inspektorëve të Komisionit/OLAF-it ndihmesën e nevojshme me qëllim që të kryejnë detyrën lidhur me kontrollin apo inspektimin në vend, përfshirë dhënien e informacionit mbi llogarinë bankare që i shërben OLAF-it për punën hetimore.
 - (7) Në rast mospërbushjeje të detyrimeve të përcaktuara në pikat 4, 5 dhe 6 të këtij neni, Komisioni Evropian mund të rikuperojë fondet që i përkasin kontributit të BE-së që është objekt hetimi i OLAF-it, në përputhje me dispozitat e nenit 40.
 - (8) Komisioni/OLAF i komunikon menjëherë përfituesit IPA III çdo provë apo dyshim lidhur me mashtrimet apo parregullsitë për të cilat është vënë në dijeni nga një kontroll apo

¹³ Rregullorja (BE, Euratom) nr. 883/2013 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit e 11 shtatorit 2013 që i përket hetimeve që ndërmerr Zyra Evropiane e Luftës kundër Mashtrimit (OLAF) dhe që shfuqizon Rregulloren (BE) nr. 1073/1999 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit dhe Rregulloren e Këshillit (Euratom) nr. 1074/1999, (GZ L248, 18 shtator 2013, f.1).

¹⁴ Rregullorja e Këshillit (BE, Euratom) nr. 2988/1995 e 18 dhjetorit 1995 mbi mbrojtjen e interesave financiare të Komunitetit Evropian (GZ L312, 23 dhjetor 1995, f.1).

¹⁵ Rregullorja e Këshillit (Euratom, BE) nr. 2185/96 e 11 nëntorit 1996 që i përket kontrollit në terren dhe inspektimeve të kryera nga Komisioni, me qëllim që të mbrojtë interesat financiare të Komuniteteve Evropiane në luftën kundër mashtrimit dhe parregullive të tjera, (GZ L292, 15 nëntor 1996, f. 2).

inspektim në vend. Në çdo rast, Komisioni/OLAF duhet të informojë shërbimin e lartpërmendur për rezultatin e kontrolleve dhe inspektimeve të tilla.

- (9) Kontrollat dhe auditet e përshkruara më sipër janë të zbatueshme për të gjithë marrësit dhe nënkontraktuesit që kanë përfituar fonde nga asistenca IPA III, pavarësisht nëse janë përcaktuar shprehimisht në kontratë apo në marrëveshjen e grantit. Kontrollat dhe auditet të tilla janë të zbatueshme edhe për dokumentet në lidhje me kontributin kombëtar, nëse ka, nga përfituesi IPA III.
- (10) Në menaxhimin indirekt, Komisioni mund të kontrollojë, në çdo kohë, llogaritë dhe operacionet e Organit Kontabël, Autoriteteve Menaxhuese dhe Organeve të Ndërmjetme në formë të drejtpërdrejtë ose përmes një audituesi të jashtëm. Kjo nuk cenon përgjegjësitë e Komisionit dhe të Gjykatës Evropiane të Llogarive.

Neni 51 Mbrojtja e interesave financiare të BE-së

- (1) Në përputhje me nenin 154(4), germa (a) të Rregullores Financiare, Përfituesi IPA III të cilit i janë besuar detyrat e ekzekutimit të buxhetit të asistencës IPA III parandalon, zbulon dhe korigjon parregullsitë dhe mashtrimet gjatë kryerjes së këtyre detyrave. Për këtë qëllim, Përfituesi IPA III kryen kontrolle *ex ante* dhe *ex post*, në përputhje me parimin e proporcionalitetit, duke përfshirë kontrollet në vend mbi baza modele transaksionesh përfaqësuese dhe/ose me bazë rishku, që të garantohet se programet e financuara prej buxhetit janë kryer me efektivitet dhe janë zbatuar me korrektësi. Përfituesi IPA III rikuperon fondet e paguara më tepër dhe ngre padi gjyqësore kur është e nevojshme në lidhje me to.
- (2) Në menaxhimin indirekt, përfituesi IPA III garanton hetimin dhe trajtimin efektiv të rasteve të dyshuara të parregullsive, mashtrimit, korrupsionit dhe konfliktit të interesave dhe funksionimin e një mekanizmi kontrolli dhe raportimi siç përmendet në nenin 13(7) të Rregullores IPA III. Përfituesi i IPA III i raporton pa vonesa Komisionit mashtrimet e dyshuara dhe parregullsi të tjera, të cilat kanë qenë objekt i konstatimeve të instancës së parë administrative ose gjyqësore, si edhe e informon rregullisht Komisionin për ecurinë e procedurave të tilla administrative apo ligjore. Raportimi kryhet me mjete elektronike duke përdorur sistemin e menaxhimit të parregullsive (SMP) të vënë në dispozicion nga Komisioni për këtë qëllim. Përveç dispozitave të raportimit të përcaktuara në shtojcën H të kësaj Marrëveshjeje, hollësi të mëtejshme mund të përcaktohen në marrëveshjet sektoriale apo të financimit.
- (3) Për më tepër, përfituesi IPA III, në menaxhimin indirekt, merr çdo masë të përshtatshme që të parandalojë dhe të luftojë çdo praktikë korrupsioni aktiv apo pasiv në çdo fazë të procedurës së prokurimit ose procedurës së dhënies së grantit, ose gjatë zbatimit të kontratave përkatëse.
- (4) Përfituesi IPA III, duke përfshirë personelin përgjegjës për programimin dhe zbatimin e detyrave të aktiviteteve të financuara nga IPA III, merr të gjitha masat paraprake të nevojshme për të shmangur çdo rrezik të konfliktit të interesave dhe informon Komisionin menjëherë për çdo konflikt të tillë interesi apo për çdo situatë që mund të shkaktojë ndonjë konflikt i tillë.

(5) Me qëllim mbrojtjen e interesave financiare të BE-së, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

- (a) *Gabim* do të thotë gabim i paqëllimshëm material apo teknik nga përfituesi IPA III ose marrësi i asistencës IPA III;
- (b) *Parregullsi* do të thotë çdo shkelje e një dispozite të rregullave të zbatueshme dhe kontratave që rezultojn nga një veprim apo mosveprim i një operatori ekonomik ose përfituesit IPA III, i cili ka ose do të kishte efektin e cenimit të buxhetit të përgjithshëm të BE-së duke i ngarkuar buxhetit të përgjithshëm një zë financiar të pajustificuar shpenzimesh;
- (c) *Operator ekonomik* do të thotë çdo person fizik ose juridik, përfshirë një ent publik, ose grup personash të tillë që ofrohen të furnizojnë produkte, të ekzekutojnë punime, të ofrojnë shërbime ose të furnizojnë pasuri të paluajtshme;
- (d) *Parregullsi sistematike* do të thotë çdo parregullsi që mund të ketë natyrë përsëritëse, me probabilitet të lartë të ndodhë në lloje të ngjashme operacionesh, që rezultojn nga një mangësi serioze në funksionimin efikas të sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit, përfshi mosmiratimin e procedurave të përshtatshme sipas rregullave të zbatueshme;
- (e) *Mashtrim* do të thotë çdo veprim apo mosveprim i paqëllimshëm që lidhet me:
 - përdorimin ose paraqitjen e dokumenteve apo pasqyrave të rreme, të pasakta apo të paplota që ka për efekt përvetësimin apo mbajtjen e padrejtë të fondeve nga buxheti i përgjithshëm i BE-së apo nga buxhetet e menaxhuara nga apo për llogari të Bashkimit Evropian;
 - mosbulimin e informacionit në shkelje të një detyrimi specifik me të njëjtin efekt;
 - keqpërdorimin e këtyre fondeve për qëllime të tjera nga ato për të cilat janë akorduar fillimisht;
- (f) *Mashtrim i dështuar* do të thotë një parregullsi që çon në fillimin e një procedimi administrativ apo gjyqësor në nivel kombëtar, me qëllim që të përcaktohet nëse ka pasur dashje, veçanërisht në lidhje me mashtrimin, siç parashikohet më lart;
- (g) *Korrupsion aktiv* do të thotë veprimi me dashje i kujt do që premtim ose jep një favor të çfarëdo lloji, drejtpërdrejt ose përmes një ndërmjetësi, një nëpunësi apo vetes ose një pale të tretë, që të veprojë apo të mos veprojë në zbatim të detyrës së vet apo në ushtrim të funksioneve të veta, duke shkelur funksionet zyrtare në mënyrë të tillë që dëmton ose mund të dëmtojë interesat financiare të BE-së;
- (h) *Korrupsion pasiv* do të thotë veprimi me dashje i një nëpunësi civil, i cili, drejtpërdrejt ose përmes një ndërmjetësi, kërkon ose merr favore të çfarëdo lloji për vete apo për një pale të tretë, ose pranon premtimin për një favor të tillë, që të veprojë apo të mos veprojë në zbatim të detyrës së vet apo në ushtrim të funksioneve të veta, duke shkelur funksionet zyrtare në mënyrë të tillë që dëmton ose mund të dëmtojë interesat financiare të BE-së;
- (i) *Konflikt interesi* do të thotë kur cenohet ushtrimi i paanshëm dhe objektiv i funksioneve të një aktori financiar apo personi tjetër për arsye që përfshijnë familjen, jetën emocionale, përkatësinë politike apo kombëtare, interesat ekonomike apo interesa të tjera të përbashkëta me një përfitues fondesh;
- (j) *Konstatim administrativ apo gjyqësor i shkallës së parë* do të thotë një vlerësim paraprak me shkrim nga një autoritet kompetent, qoftë administrativ apo gjyqësor, që mbi bazën e fakteve specifike arrin në përfundimin se është kryer një parregullsi. Kjo nuk cenon mundësinë që ky përfundim të rishikohet ose revokohet si rezultat i fakteve që dalin nga procedura administrative apo gjyqësore.

Përkufizimet më lart në këtë nen nuk konsiderohen sikur shtojnë vepra penale të reja në Kodin Penal të përfituesit IPA III apo ndryshime në veprat penale ekzistuese.

SEKSIONI VI MONITORIMI, VLERËSIMI DHE RAPORTIMI

TITULLI I MONITORIMI

Neni 52 Komiteti Monitorues IPA

- (1) Komisioni dhe përfituesi IPA III ngrenë një komitet monitorimi IPA jo më vonë se gjashtë muaj pas hyrjes në fuqi të marrëveshjes së financimit të parë. Ky komitet përmbush edhe përgjegjësitë e komitetit monitorues IPA sipas Rregullores (KE) nr. 1085/2006¹⁶ (Rregullorja IPA) dhe Rregullores IPA II.
- (2) Komiteti Monitorues IPA shqyrton efikasitetin, cilësinë, koherencën, koordinimin dhe përputhshmërinë e përgjithshme të zbatimit të të gjitha programeve drejt përmbushjes së objektivave të përcaktuar në marrëveshjet e financimit, në kuadrin programues të IPA III dhe në Përgjigjen Strategjike. Për këtë qëllim, ky Komitet bazohet sipas rastit në informacionin e marrë prej komiteteve monitoruese sektoriale dhe prej strukturave të tjera ekzistuese të përfituesit IPA III.
- (3) Komiteti monitorues IPA mund t'i paraqesë propozime Komisionit, KKIPA-s dhe ZKA-së për të garantuar koherencë dhe koordinim më të mirë të asistencës IPA III, siç parashikohet në kuadrin programues të IPA III ose në Rregulloren IPA III, si dhe për të forcuar efikasitetin, efektivitetin, ndikimin dhe qëndrueshmërinë e përgjithshme të kësaj asistencë. Gjithashtu, komiteti monitorues IPA mund t'iu rekomandojë masa korrigjuese komiteteve monitoruese sektoriale, me qëllim që të garantohet përmbushja e objektivave të IPA III dhe të forcohet efikasiteti dhe efektiviteti i asistencës IPA III. Për këtë qëllim, sipas rastit, merr parasysh përfundimet dhe rekomandimet e nxjerra nga monitorimet dhe vlerësimet e kryera si nga Komisioni ashtu edhe nga përfituesi IPA III.
- (4) Komiteti monitorues IPA përbëhet nga përfaqësues të Komisionit, KKIPA-s dhe organeve e autoriteteve kombëtare përkatëse të përfituesit IPA III dhe, sipas rastit, organizatave ndërkombëtare, duke përfshirë institucionet financiare ndërkombëtare dhe grupe interesi si shoqëria civile dhe organizatat e sektorit privat. Përfaqësuesit e grupeve të interesit zgjidhen sipas rregullave dhe kriterëve të përcaktuara në rregulloren e brendshme të komitetit monitorues IPA dhe në dakordësi me Komisionin.
- (5) Një përfaqësues i Komisionit dhe i KKIPA-s bashkëkryesojnë takimet e komitetit e komitetit monitorues IPA.
- (6) Komiteti monitorues IPA miraton rregulloren e vet të brendshme në dakordësi me KKIPA-n, ZKA-në dhe Komisionin

¹⁶ Rregullorja e Këshillit (KE) nr. 1085/2006 e 17 korrikut 2006 që krijon Instrumentin për Asistencën e Parë-anëtarësimin (IPA), (GZ L 210, 3 korrik 2006, f. 82).

- (7) Komiteti monitorues IPA mbledhet të paktën një herë në vit. Takime të posaçme mund të zhvillohen me nismën e Komisionit apo të përfituesit IPA III, veçanërisht mbi bazë tematike.
- (8) Në rastet kur komitetet monitoruese sektoriale të përcaktuara në nenin 53 nuk janë ngritur, komiteti monitorues IPA përmbush funksionet e renditura në pikën 7 të këtij neni.

Neni 53 Komitetet monitoruese sektoriale

- (1) Përfituesi IPA III duhet të ketë ngritur komitete monitoruese sektoriale IPA për të monitoruar programet njëvjeçare dhe shumëvjeçare të zbatuara me menaxhim indirekt nga përfituesi IPA III, të cilat financohen nga Rregullorja IPA dhe Rregullorja IPA III në një sektor apo program specifik. Komitete të tilla krijohen jo më vonë se gjashtë muaj pas hyrjes në fuqi të së parës marrëveshje financimi në këtë sektor.
- (2) Në përputhje me parimin e proporcionalitetit, në rastin e programeve njëvjeçare të zbatuara me menaxhim indirekt, në marrëveshjen e financimit mund të hiqet dorë nga detyrimi për të krijuar një komitet monitorues sektorial IPA.
- (3) Kur një komitet monitorues sektorial IPA është ngritur tashmë, ky komitet, përveç programeve shumëvjeçarë të zbatuara me menaxhimin indirekt, mund të monitorojë programe të tjera njëvjeçare me menaxhim direkt ose indirekt në të njëjtin sektor specifik. Kjo dispozitë nuk zbatohet për programet IPARD III.
- (4) Bazuar në raportet që marrin prej Autoritetit Menaxhues përpara takimeve, komitetet monitoruese sektoriale kryejnë veçanërisht këto detyra:
- (a) shqyrtojnë efektivitetin, efektivitetin, cilësinë, koordinimin dhe përputhshmërinë e zbatimit të programeve;
 - (b) shqyrtojnë progresin e bërë në arritjen e objektivave, produkteve dhe rezultateve të planifikuara, si dhe në vlerësimin e ndikimit dhe qëndrueshmërisë së asistencës IPA III, ndërsa garantojnë koherencë me dialogun e politikave, strategjitë përkatëse kombëtare dhe rajonale, si edhe aktivitetet shumëvendëshe apo rajonale në përfituesin IPA III;
 - (c) shqyrtojnë raportet vjetore të zbatimit, duke përfshirë ekzekutimin financiar të programeve;
 - (d) shqyrtojnë konstatimet dhe përfundimet përkatëse si edhe propozimet për masa korrigjuese që lindin prej kontrolleve në vend, monitorimet, vlerësimet dhe auditet, nëse ka;
 - (e) diskutojnë mbi aspektet përkatëse të funksionimit të sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit;
 - (f) diskutojnë mbi çështjet dhe veprime problematike;
 - (g) nëse nevojitet, marrin në konsideratë ose bëjnë propozime për ndryshime në programe si edhe marrin masa të tjera korrigjuese për të garantuar përmbushjen e objektivave dhe forcimin e efikasitetit, efektivitetit, ndikimit dhe qëndrueshmërisë së asistencës IPA III;
 - (h) shqyrtojnë masat për informimin, publicitetin, transparencën dhe komunikimin që merren sipas neneve 23 dhe 24.

Dispozita të tjera specifike mund të përcaktohen në marrëveshjet sektoriale apo të financimit.

- (5) Në fund të mbledhjeve, komitetet monitoruese sektoriale hartojnë përfundimet operacionale dhe rekomandimet. Këto përfundime janë objekt ndjekjeje të mjaftueshme

dhe shqyrtimi në mbledhjet pasardhëse të komitetit, si dhe përbëjnë bazën e raportimit pranë komitetit monitorues IPA për progresin e bërë sipas nenit 52(2).

- (6) Secili komitet monitorues sektorial miraton vetë rregulloren e brendshme, e cila hartohet në konsultim me Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme, KKIPA-n dhe Komisionin.
- (7) Komiteti monitorues sektorial përbëhet nga përfaqësues të organeve dhe autoriteteve kombëtare të përfituesit IPA III, grupet e tjera të interesit siç janë partnerët ekonomikë, socialë dhe mjedisorë, si edhe organizatat ndërkombëtare, sipas rastit, duke përfshirë institucionet financiare ndërkombëtare dhe shoqërinë civile. Komisioni merr pjesë në mbledhjet e komiteteve. Përfaqësuesit e grupeve të interesit përzgjidhen mbi bazën e rregullave dhe kritereve të përcaktuara në rregulloren e brendshme. Takimet e komitetit monitorues IPA kryesohen nga një përfaqësues i lartë i përfituesit IPA III. Në varësi të fushës apo programit, takimet e komitetit mund të bashkëkryesohen me Komisionin.
- (8) Komitetet monitoruese sektoriale mbledhen të paktën dy herë çdo 12 muaj. Mund të zhvillohen edhe takime të posaçme.

TITULLI II VLERËSIMI

Neni 54 Vlerësimi i asistencës IPA III

- (1) Asistenca IPA III i nënshtrohet vlerësimeve sipas nenit 13 të Rregullores IPA III, nenit 34 të Rregullores Financiare, si dhe Kreut V të Titullit II të Rregullores NDICI. Vlerësimi synon të përmirësojë relevancën, koherencën, cilësinë, efikasitetin, efektivitetin, ndikimin, vlerën e shtuar të BE-së, qëndrueshmërinë e asistencës IPA III, si dhe sinergjinë me dialogun e politikave përkatëse.
- (2) Objektivat e vlerësimit janë si vijon:
 - (a) vlerësimi i kushteve për zbatimin e asistencës, performancës së saj aktuale dhe të parashikuar, si edhe përputhshmërisë së asistencës me objektivat e politikave të përcaktuara me qëllim arritjen e ndikimeve dhe objektivave afatgjatë;
 - (b) vlerësimi i arritjes së rezultateve të dakordësuara (rezultatet, produktet, ndikimet), me qëllim arritjen e ndikimeve dhe objektivave globalë afatgjatë;
 - (c) vlerësimi i procesit të programimit dhe i sistemit të monitorimit dhe, sipas rastit, i modaliteteve të zbatimit;
 - (d) promovimi i llogaridhënies së asistencës tek institucionet e BE-së dhe publiku, në lidhje me shfrytëzimin efektiv të parasë dhe përdorimit të fondeve;
 - (e) nxjerrja e mësimave që synojnë përmirësimin e cilësisë dhe hartimit të politikave, strategjive dhe ndërhyrjeve të ardhshme. Si rrjedhojë, vlerësimet duhet të kryhen në kohë dhe konstatimet e tyre duhet të mbahen parasysh si në ciklin e radhës të programimit dhe zbatimit, ashtu edhe në vendimin për akordimin e burimeve.
- (3) Vlerësimet mund të kryhen në nivel projekti dhe programi, si edhe në nivel strategjik.

Vlerësimet strategjike bëhen për instrumente (përfshirë mbështetjen buxhetore), tema, përfitues IPA ose rajone.

- (4) Mund të kryhen edhe vlerësime *ex ante*. Këto vlerësime synojnë të optimizojnë akordimin e burimeve buxhetore për programet si edhe të përmirësojnë cilësinë e programimit. Ato identifikojnë dhe vlerësojnë pabarazitë, boshllëqet dhe potencialin për zhvillim, objektivat që duhen arritur, rezultatet e pritshme, synimet e kuantifikuara, koherencën (nëse nevojitet) të strategjisë së propozuar dhe cilësinë e procedurave për zbatimin, monitorimin, vlerësimin dhe menaxhimin financiar.
- (5) Vlerësimet retrospektive dhe *ex post* vlerësojnë relevancën, efikasitetin, efektivitetin, koherencën, ndikimin, qëndrueshmërinë dhe vlerën e shtuar të BE-së në asistencën IPA III, me qëllim arritjen e objektivave të përcaktuar në dokumentet e programimit.
- (6) Ndikimet afatgjata dhe qëndrueshmëria e asistencës IPA III vlerësohen sipas rregullave dhe procedurave të zbatueshme, si edhe sipas legjislacionit përkatës të BE-së.
- (7) Rekomandimet dhe përfundimet e vlerësimeve mbahen parasysh nga komiteti monitorues IPA dhe nga komitetet monitoruese sektoriale.
- (8) Komisioni përgatit metoda vlerësimi, duke përfshirë standardet e cilësisë¹⁷ dhe indikatorë të matshëm. Përfituesit IPA II ndjekin këto metoda gjatë kryerjes së vlerësimeve.

¹⁷ Në përputhje me kriteret e vlerësimit dhe teknikat e metodat e vlerësimit të qëndrueshëm të përcaktuara në Rregulloren e Përmirësimit dhe OECD/DAC.

Neni 55 Vlerësimet e Komisionit

- (1) Kur Komisioni ndërmerr vlerësime të asistencës IPA III, përfituesi IPA III lehtëson aksesin në të dhënat dhe informacionin përkatës të nevojshëm për kryerjen e vlerësimeve, përfshirë lehtësimin e intervistave me grupet e interesit.

Neni 56 Vlerësimet e Përfituesit IPA III në menaxhimin indirekt

- (1) Përfituesi IPA III që zbaton fonde IPA III me menaxhim indirekt, mban përgjegjësi për kryerjen e vlerësimeve të programeve që menaxhon, sipas nenit 54.
- (2) Përfituesi IPA III, në konsultim me Komisionin, harton një plan vlerësimi ku paraqet aktivitetet vlerësuese që do të kryhen në faza të ndryshme të zbatimit.

TITULLI III RAPORTIMI

Neni 57 Përkufizime shtesë për raportimin

- (1) "Periudhë 12-mujore" do të thotë periudha nga 1 korriku i vitit financiar paraardhës deri më 30 qershor të vitit financiar aktual, përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo financimi.
- (2) "Kosto/Shpenzime të Pranuar" do të thotë shpenzimet e kryera (nga marrësi) që janë pranuar (nga Organi Ndërmjetës për menaxhimin financiar) dhe paguhen (nga Organi Ndërmjetës për menaxhimin financiar).

Neni 58 Gjuha dhe formati

- (1) Të gjitha raportet, pasqyrat financiare, deklaratat dhe llogaritë që lidhen me përgatitjen apo zbatimin e asistencës IPA III i dorëzohen Komisionit në gjuhën angleze.
- (2) ZKA, me mbështetjen e Organit Kontabël, ngre një sistem kontabiliteti aktual ku regjistrohen dhe ruhen në format elektronik të dhëna kontabël të sakta, të plota dhe të besueshme për secilin program/veprim/operacion IPA III që përfituesi IPA III zbaton me menaxhim indirekt. ZKA e përdor si bazë për të përpiluar kërkesë-pagesa, llogari, raporte financiare dhe pasqyra financiare.
- (3) Përfituesi IPA III ngre një sistem informatik menaxhimi ku regjistron dhe ruan në format elektronik të dhënat për secilin program/veprim/operacion IPA III, të nevojshme për planifikimin, zbatimin, menaxhimin, monitorimin, vlerësimin, verifikimet dhe auditet e asistencës IPA III.
- (4) Përfituesi IPA III përcakton specifikimet teknike të sistemit që përmendet në pikat (2) dhe (3), me qëllim që të maksimizojë automatizimin e raportimit dhe shkëmbimit të të dhënave në format elektronik.
- (5) Komisioni mund të krijojë sistemet e veta informatike dhe t'i kërkojë përfituesit IPA III që të ndërmarrë rol aktiv në zhvillimin dhe përdorimin e tyre.

Neni 59 Kërkesat bazë për raportimin nga KKIPA

- (1) Deri më 15 shkurt të çdo viti, KKIPA i dorëzon Komisionit një raport vjetor mbi zbatimin e asistencës financiare të dhënë përmes Rregullores IPA, Rregullores IPA II dhe Rregullores IPA III në vitin financiar pararendës.
- (2) Raporti ndjek modelin e vënë në dispozicion nga Komisioni dhe përfshin në veçanti këtë informacion:
 - a. programimi i asistencës, progresi i bërë me zbatimin, problemet e hasura dhe masat korrigjuese të ndërmarra, ndjekja e monitorimit dhe vlerësimit;
 - b. komunikimi dhe vizibiliteti, si edhe puna e koordinimit të donatorëve;
 - c. progresi i bërë në arritjen e objektivave të parashtruar në dokumentet strategjike dhe programet, i matur me indikatorët përkatës;
 - d. komandimet për periudhën në vazhdim.

Kur mbulon programe të zbatuara nga përfituesi IPA III me menaxhim indirekt, raporti bazohet në informacionin e dhënë nga Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme, si edhe trajton progresin e bërë në zbatimin e detyrave të besuara, duke përfshirë ndonjë problem të hasur dhe masat korrigjuese të ndërmarra.

- (3) Kërkesa raportimi shtesë nga KKIPA mund të përcaktohen në marrëveshjet sektoriale apo të financimi, duke përfshirë kërkesat e raportimit për programet operationale të përcaktuara në nenin 16(5) dh programet e përcaktuara në nenin 16(7).

Neni 60 Kërkesa raportimi nga KKIPA në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III

Jo më vonë se 16 muaj nga përfundimi i zbatimit të secilit program, KKIPA i dorëzon Komisionit raportin përfundimtar për zbatimin e atij programi, i cili mbulon të gjithë periudhën e zbatimit, duke përfshirë veçanërisht informacionin për rezultatet e pritshme dhe aktuale si dhe të dhëna financiare lidhur me zbatimin e aktiviteteve.

Neni 61 Kërkesat e raportimit për ZKA-në në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III

- (1) Deri më 15 janar të çdo viti, ZKA i dorëzon Komisionit dhe Autoritetit Auditues një ekstrakt të të dhënave në format elektronik që mban në sistemin kontabël më 31 dhjetor të vitit financiar pararendës. Ekstrakti shoqërohet me një raport vjetor kontabël me të dhënat në periudhën e duhur, duke përdorur modelin *ad hoc* që Komisioni ia vë në dispozicion.
- (2) Deri më 15 shkurt të çdo viti, ZKA i dorëzon Komisionit – duke vënë për dijeni KKIPA-n dhe Autoritetin Auditues – informacionin e mëposhtëm për vitin financiar pararendës:
 - (a) pasqyra apo raporte financiare vjetore me bazë aktuale të hartuara sipas formatit të raporteve apo pasqyrave financiare bashkëlidhur marrëveshjes së financimit, ku tregohen qartë shpenzimet e pranuar dhe pagesat e kryera;
 - (b) një raport për sistemin e menaxhimit dhe kontrollit, duke përfshirë:

- (i) përmbledhjen e raporteve të verifikimit dhe kontrolleve të kryera nga Struktura Menaxhuese;
 - (ii) analizën e natyrës, shkakut, përmasave dhe ndikimit të gabimeve financiare;
 - (iii) përmbledhjen e ndryshimeve thelbësore në sistemin e menaxhimit dhe kontrollit, rregullat apo procedurat e përfituesit IPA III, ku analizohet ndikimi i tyre në menaxhimin e fondeve të BE-së;
 - (iv) vetëvlerësimin e funksionimit të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit, ku respektohen kërkesat e nenit 12(3) dhe Shtojcës B, duke identifikuar dobësitë dhe masat korrigjuese të ndërmarra apo të planifikuara;
- (c) situatën e planeve të veprimit dhe ndjekjen e raporteve të auditit të hartuara nga Autoriteti Auditues, shërbimet e auditit të brendshëm dhe Komisioni;
- (d) deklaratën vjetore të menaxhimit për secilin program, të përpiluar sipas Shtojcës C; nëse konfirmimet që kërkon Shtojca C mungojnë, ZKA nxjerr deklaratën vjetore të menaxhimit me rezervë, duke informuar Komisionin për arsyet dhe pasojat e mundshme, si edhe masat e ndërmarra apo të planifikuara për korrigjimin e situatës dhe për mbrojtjen e interesave financiare të Bashkimit Evropian.
- (3) Deri më 31 korrik të çdo viti, përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo marrëveshje financimi, ZKA u dërgon Komisionit dhe Autoritetit Auditues raportet apo pasqyrat financiare me bazë akruale për periudhën 12-mujore që ka përfunduar më 30 qershor të të njëjtit vit. Ato përpilohen në përputhje me formatin e raporteve dhe pasqyrave financiare bashkëlidhur marrëveshjes së financimit, ku tregohen qartë shpenzimet e pranuar dhe pagesat e kryera.
- (4) Jo më vonë se 16 muaj nga përfundimi i zbatimit të secilit program, ZKA i dërgon Komisionit pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve të programit duke përdorur modelin që Komisioni ia vë në dispozicion. Sipas rastit, pasqyra shoqërohet me kërkesë-pagesën përfundimtare.
- (5) Të gjitha raportet financiare, pasqyrat financiare dhe llogaritë e përcaktuara në këtë nen, certifikohen nga ZKA. Certifikimi nënkupton konfirmimin e plotësisë, saktësisë dhe vërtetësisë së raporteve financiare, pasqyrave financiare dhe llogarive.
- (6) Në marrëveshjet sektoriale apo të financimit mund të parashikohen kërkesa raportimi shtesë për ZKA-në.

Neni 62 Kërkesat e raportimit për Autoritetet Menaxhuese në menaxhimin indirekt nga përfituesi IPA III

- (1) Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme u japin të gjithë informacionin e nevojshëm KKIPA-s, ZKA-së dhe Autoritetit Auditues, me qëllim mbështetjen e punës së tyre dhe përgatitjen e raporteve.
- (2) Në fillim të çdo viti, Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme i vënë në dispozicion ZKA-së raporte apo pasqyra financiare vjetore me bazë akruale për vitin financiar pararendës lidhur me programet nën përgjegjësinë e tyre.

- (3) Në fillim të çdo viti, Autoritetet Menaxhuese vënë në dispozicion të ZKA-së deklarata menaxhimi vjetor për vitin financiar pararendës lidhur me programet nën përgjegjësinë e tyre. Këto deklarata menaxhimi vjetor pasqyrojnë të gjitha aspektet thelbësore të përcaktuara në Shtojcën C.
- (4) Objekti i saktë i raporteve, pasqyrave financiare dhe deklaratave që përmenden në pikat (2) dhe (3) të këtij neni, modelet e tyre, metodat e përgatitjes, dokumentet mbështetëse dhe afati përcaktohen nga ZKA dhe parashikohen në marrëveshjet e punës të lidhura ndërmjet ZKA-së dhe secilit Autoritet Menaxhues.
- (5) KKIPA dhe Komisioni mund t'u kërkojnë Autoriteteve Menaxhuese të hartojnë raporte të posaçme (*ad hoc*), tematike ose periodike mbi zbatimin e programeve nën përgjegjësinë e tyre. Raportet mund t'i paraqiten për shqyrtim komitetit monitorues sektorial përgjegjës.
- (6) Në marrëveshjet sektoriale apo të financimit mund të parashikohen kërkesa raportimi shtesë për Autoritetet Menaxhuese dhe Organet e Ndërmjetme.

Neni 63 Kërkesat e raportimit për Autoritetin Auditues në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III

- (1) Deri më 15 shkurt të çdo viti, përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo marrëveshje financimi, Autoriteti Auditues i dorëzon Komisionit dhe qeverisë së Përfituesit IPA III - duke vënë në dijeni KKIPA dhe ZKA - një opinion auditiv vjetor sipas modelit të paraqitur në Shtojcën E.
- (2) Deri më 15 shkurt të çdo viti, përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo marrëveshje financimi, Autoriteti Auditues i dorëzon Komisionit një raport auditiv vjetor sipas modelit të paraqitur në Shtojcën D, i cili mbështet opinionin e auditit vjetor të përmendur në pikën (1).
- (3) Në raste përjashtimore dhe me kërkesë të argumentuar nga një Autoritet Auditues, Komisioni mundet që afatin 15 shkurt të përcaktuar në pikat (1) dhe (2) ta shtyjë deri më 1 mars, përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo marrëveshje financimi.
- (4) Brenda tre muajve nga dorëzimi i pasqyrës përfundimtare të shpenzimeve nga ZKA, Autoriteti Auditues i dërgon Komisionit një opinion auditiv për pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve, sipas modelit të paraqitur në Shtojcën F.
- (5) Opinioni i auditit për pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve shoqërohet me raportin përfundimtar të auditimit sipas modelit të paraqitur prej Komisionit.
- (6) Autoriteti Auditues i paraqet Komisionit raporte të auditit të sistemeve menjëherë pasi përfundon procedura e opionencës me të audituarit përkatës.
- (7) Në marrëveshjet sektoriale apo të financimit mund të përfshihen kërkesa specifike shtesë lidhur me raportet dhe opinionet e Autoritetit Auditues.

SEKSIONI VII DISPOZITAT PËR PROGRAMET E BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR

TITULLI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 64 Format e bashkëpunimit ndërkufitar

- (1) Asistenca në këtë Seksion synon të promovojë marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë, të nxisë integrimin në BE dhe të promovojë zhvillimin socio-ekonomik përmes nismave të përbashkëta vendore dhe rajonale.
- (2) Bashkëpunimi ndërkufitar jep asistencë për sa më poshtë:
 - (a) bashkëpunimin ndërkufitar ndërmjet një ose më shumë Shteteve Anëtare dhe një ose më shumë përfituesve IPA III;
 - (b) bashkëpunimin ndërkufitar ndërmjet dy ose më shumë përfituesve IPA III;
 - (c) pjesëmarrjen e përfituesve IPA III në programet e bashkëpunimit ndër-rajonale dhe transnacionale të ERDF-së (Fondi Evropian për Zhvillim Rajonal).
- (3) Ky Seksion zbatohet për bashkëpunimin ndërkufitar të përcaktuar në pikën (2), germa (b). Rregullat programimit të zbatueshme për programet e përcaktuara në pikën (2), gjerat (a) dhe (c) parashikohen në marrëveshjet e financimit që lidhen në zbatim të nenit 5 të Rregullores Interreg.

Neni 65 Përkufizime shitesë për bashkëpunimin ndërkufitar

- (1) Për qëllime të këtij Seksioni zbatohen këto përkufizime:
 - (a) "operacion" do të thotë një projekt, kontratë, veprim ose grup projektesh të përzgjedhura nga Autoriteti Kontraktues i programit në fjalë, ose nën përgjegjësinë e tij, që kontribuon në arritjen e objektivave të një prioriteti tematik apo prioritetëve tematike të cilave u përket;
 - (b) "aplikant" do të thotë një person fizik apo subjekt me apo pa personalitet juridik i cili ka dorëzuar një aplikim në një procedurë për dhënie granti;
 - (c) "përfitues" do të thotë një subjekt publik ose privat, përgjegjës për fillimin dhe zbatimin e operacioneve në kuadrin e një programi bashkëpunimi ndërkufitar;
 - (d) "përfitues IPA kryesor" do të thotë përfituesi IPA III që është caktuar si udhëheqës dhe në të cilin është vendosur autoriteti kontraktues për programin ndërkufitar.
 - (e) "struktura të bashkëpunimit ndërkufitar (SBNK)" do të thotë institucionet e përfshira në përgatitjen dhe menaxhimin e një programi BNK në secilin prej përfituesve pjesëmarrës IPA III. Përgjegjësitë e secilës strukturës BNK përcaktohen në varësi të llojit të menaxhimit.

Neni 66 Bashkëfinancimi

- (1) Norma e bashkëfinancimit të BE-së për çdo prioritet tematik nuk tejkalon 85% të shpenzimeve të pranueshme të çdo programi bashkëpunimi ndërkufitar. Për asistencën teknike, norma e bashkëfinancimit të BE-së është 100%.

TITULLI II RREGULLAT PËR PROGRAMIMIN

Neni 67 Prioritetet tematike dhe përqendrimi i bashkëpunimit ndërkufitar IPA III

- (1) Prioritetet tematike të përcaktuara në Shtojcën III të Rregullores IPA III grupohen në grupe) tematikë në Kuadrin e Programimit IPA III, me qëllim që të jepet asistencë më e fokusuar. Përfituesi IPA III përzgjedh maksimumi dy grupe tematikë për secilin program bashkëpunimi ndërkufitar, përveç grupit tematik "përmirësimi i kapaciteteve të autoriteteve rajonale dhe vendore në trajtimin e sfidave vendore".
- (2) Për programet e bashkëpunimit ndërkufitar akordohet një buxhet specifik i dedikuar për asistencën teknike, siç përcaktohet në nenin 73.

Neni 68 Shtrirja gjeografike

Përfituesit pjesëmarrës IPA III dhe Komisioni bien dakord për listën e rajoneve përfituese që t'i përfshijnë në programin e bashkëpunimit ndërkufitar përkatës.

Neni 69 Përgatitja, vlerësimi, miratimi dhe ndryshimet në programet e bashkëpunimit ndërkufitar

- (1) Programet e bashkëpunimit ndërkufitar hartohen sipas programit model të dhënë prej Komisionit dhe përgatiten bashkërisht nga përfituesit pjesëmarrës IPA III.
- (2) Për çdo prioritet tematik të përzgjedhur, përfituesit pjesëmarrës IPA III bien dakord për objektivat specifike, rezultatet e pritshme, synimet, indikatorët dhe llojet e aktiviteteve që do të mbështeten, si edhe identifikojnë grupet kryesore të synuara dhe llojet e aplikantëve.
- (3) Përfituesi kryesor IPA III i dorëzon elektronikisht programin e bashkëpunimit ndërkufitar Komisionit për miratim.
- (4) Komisioni vlerëson konsistencën e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar ndaj kuadrit programues IPA III dhe kontributin e tyre efektiv në prioritetet tematike të përzgjedhura dhe të përcaktuara në Shtojcën III të Rregullores IPA III.
- (5) Komisioni bën komente brenda tre muajve nga data e dorëzimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar. Përfituesit pjesëmarrës IPA III i vënë në dispozicion Komisionit të gjithë informacionin shtesë të nevojshëm dhe, sipas rastit, rishikojnë programin e bashkëpunimit ndërkufitar të propozuar.
- (6) Para miratimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar, Komisioni sigurohet që të gjitha komentet e tij janë pasqyruar në nivel të mjaftueshëm.
- (7) Programeve të bashkëpunimit ndërkufitar mund t'u bëhen ndryshime me nismën e përfituesve pjesëmarrës IPA III ose të Komisionit, me pëlqimin e përfituesve pjesëmarrës IPA III.

- (8) Kërkesat për ndryshime në programet e bashkëpunimit ndërkufitar që paraqiten prej përfituesve pjesëmarrës IPA III duhet të argumentohen siç duhet dhe të përcaktojnë veçanërisht ndikimin e pritshëm të ndryshimeve në programin e bashkëpunimit ndërkufitar në lidhje me arritjen e objektivave. Këto kërkesa shoqërohen me programin e rishikuar. Për ndryshimet në programet e bashkëpunimit ndërkufitar zbatohen pikat (3) deri në (6).
- (9) Miratimi i Komisionit nuk kërkohet për korrigjime të natyrës tërësisht materiale apo editoriale që nuk prekin zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar. Përfituesit pjesëmarrës IPA III informojnë pa vonesa Komisionin për këto korrigjime pasi të jenë kryer.

Ndryshimet mund të kërkohen në një apo disa prej rasteve të mëposhtme:

- (a) në vijim të një shqyrtimi të kuadrit programues IPA III që rezultojnë në ndryshime të strategjive të cilat ndikojnë ndjeshëm në programet e bashkëpunimit ndërkufitar, duke përfshirë ndryshime në vendndodhjen e autoritetit kontraktues apo në planin financiar;
- (b) në vijim të ndryshimeve të mëdha socio-ekonomike në zonën e programit;
- (c) për të pasqyruar ndryshime të mëdha në BE, përfituesin IPA III apo prioritetet rajonale;
- (d) në vijim të rezultateve të vlerësimeve të përcaktuara në nenin 55.

Neni 70 Marrëveshjet dypalëshe ndërmjet përfituesve IPA III për menaxhimin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar të zbatuara me menaxhim indirekt

- (1) Në menaxhimin indirekt, përfituesit pjesëmarrës IPA III lidhin - për të gjithë kohëzgjatjen e programit të bashkëpunimit ndërkufitar - një marrëveshje dypalëshe ku parashikohen përgjegjësitë përkatëse për zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar. Marrëveshjet dypalëshe përmbajnë:
- (a) përshkrimin e strukturave kryesore zbatuese dhe rolet e përgjegjësitë e tyre;
 - (b) përshkrimin e modaliteteve menaxhuese, financiare, të kontrollit dhe auditit për programin e bashkëpunimit ndërkufitar;
 - (c) procedurat kryesore të zbatimit, përfshirë procesin për përzgjedhjen e operacioneve dhe monitorimin në nivel operacioni si dhe të programit të bashkëpunimit ndërkufitar në përgjithësi;
 - (d) dispozitat për të garantuar ligjshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimeve të përfituesve, si edhe për të garantuar kryerjen e verifikimeve të përcaktuara në Klauzolën 8(1)(b) dhe (c) të Shtojcës A;
 - (e) masa korrigjuese në rastin e vështirësive në zbatim;
 - (f) dispozita për të garantuar menaxhimin e qëndrueshëm financiar të fondeve të akorduara

për programin e bashkëpunimit ndërkufitar, përfshirë rikuperimin e shumave të paguara më tepër;

(g) procedura për përjashtimin nga taksat që parashikon neni 28;

(h) hollësi për menaxhimin financiar të programit, përfshirë pagesat ndërmjet përfituesve IPA III, mbajtjen e të dhënave kontabël, detyrimet e raportimit dhe parregullsitë.

TITULLI III OPERACIONET

Neni 71 Përzgjedhja e operacioneve

- (1) Operacionet e përzgjedhura në kuadrin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar duhet të gjenerojnë ndikime dhe përfitime të qarta ndërkufitare.
- (2) Operacionet në kuadrin e bashkëpunimit ndërkufitar përzgjidhen nga autoriteti kontraktues përmes thirrjeve për propozime që mbulojnë të gjithë zonën përfituese.
- (3) Përfituesit pjesëmarrës IPA III mund të identifikojnë edhe operacione jashtë thirrjes për propozime. Në këtë rast, operacionet përmenden specifikisht në programin e bashkëpunimit ndërkufitar të përcaktuar në nenin 69.
- (4) Operacionet e përzgjedhura për bashkëpunimin ndërkufitar përfshijnë përfitues nga të paktën dy përfitues pjesëmarrës IPA III. Përfituesit bashkëpunojnë në përpilimin dhe zbatimin e operacioneve. Gjithashtu, ato bashkëpunojnë me personel apo me financimin e operacioneve, ose me të dyja.
- (5) Një operacion mund të zbatohet vetëm në një përfitues pjesëmarrës IPA III, me kusht që të identifikohen ndikimet dhe përfitimet ndërkufitare.

Neni 72 Përfituesit

- (1) Përfituesit duhet të jenë të vendosur në një nga përfituesit pjesëmarrës IPA III të programit.
- (2) Përfituesit caktojnë një prej tyre si përfitues kryesor. Përfituesi kryesor garanton zbatimin e të gjithë operacionit, monitoron që operacioni të zbatohet sipas kushteve të parashikuara në kontratë dhe përcakton modalitetet me përfituesit e tjerë për të garantuar menaxhimin e shëndoshë financiar të fondeve të akorduara për operacionin, përfshirë modalitetet/marrëveshjet për rikuperimin e shumave të paguara më tepër.

Neni 73 Asistenca teknike

- (1) Secili program bashkëpunimi ndërkufitar ka të akorduar një buxhet specifik për mbështetjen me asistencë teknike, e cila kufizohet në 10% të kontributit të BE-së për programin e bashkëpunimit ndërkufitar.
- (2) Mbështetja me asistencë teknike mund të përfshijë ndër të tjera:
 - (a) përgatitjen, menaxhimin, monitorimin, vlerësimin, informimin, komunikimin,

formimin e rrjeteve, zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, aktivitetet e kontrollit dhe auditit lidhur me zbatimin e programit;

(b) aktivitete për forcimin e kapaciteteve administrative për zbatimin e programit;

(c) aktivitete për zvogëlimin e barrës administrative për përfituesit, përfshirë sistemet e shkëmbimit të të dhënave elektronike, si edhe aktivitete për të forcuar kapacitetet dhe shkëmbimin e praktikave të mira ndërmjet autoriteteve në përfituesit pjesëmarrës IPA III dhe të përfituesve në menaxhimin e asistencës IPA III.

(d) financimin e Sekretariatit të Përbashkët Teknik.

(3) Mbështetja me asistencë teknike mund të jepet edhe për periudha programimi pararendëse apo pasuese.

(4) Me derogim nga neni 29(2), shpenzimet e asistencës teknike që mbështet përgatitjen e një programi bashkëpunimi ndërkufitar dhe ngritjen e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit mund të jenë të pranueshme për financim para datës së nënshkrimit të marrëveshjes së financimit përkatëse, kontratave dhe shtojcave në rastet e parashikuara në nenin 27(6) të Rregullores NDICI.

TITULLI IV ZBATIMI

Neni 74 Modalitetet e Zbatimit

Programet e bashkëpunimit ndërkufitar zbatohen me menaxhim direkt ose me menaxhim indirekt me përfituesin kryesor IPA III.

TITULLI V STRUKTURAT DHE AUTORITETET E PROGRAMIT DHE PËRGJEGJËSITË E TYRE

Neni 75 Strukturat dhe autoritetet për menaxhimin e BNK-së

(1) Strukturat e mëposhtme të parashikuara në nenin 10 përfshihen në menaxhimin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar në përfituesit IPA III:

(a) KKIPA-t e vendeve pjesëmarrëse në programet e bashkëpunimit ndërkufitar dhe, sipas rastit, koordinatorët e bashkëpunimit territorial, që janë bashkërisht përgjegjës për të garantuar që objektivat e përcaktuar në programet e bashkëpunimit ndërkufitar të jenë në përputhje me objektivat e kuadrit programues IPA III;

(b) ZKA dhe Struktura Menaxhuese e përfituesit kryesor IPA III pjesëmarrës, kur programi ndërkufitar zbatohet me menaxhim indirekt;

(c) strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar në të gjithë përfituesit pjesëmarrës IPA III që duhet të bashkëpunojnë ngushtë në programimin dhe zbatimin e programit të bashkëpunimit kufitar përkatës. Në rastin e menaxhimit indirekt, struktura e

bashkëpunimit ndërkufitar në përfituesin kryesor IPA III kryen detyrat e Autoritetit Menaxhues. Autoriteti Menaxhues cakton Organet e Ndërmjetme.

- (d) Autoriteti Auditues siç përcakton nën 10(1), germa (e) kur programi ndërkufitar zbatohet me menaxhim indirekt me përfituesin IPA III.
- (2) Përfituesit pjesëmarrës IPA III ngrënë për çdo program bashkëpunimi ndërkufitar një Komitet të Përbashkët Monitorues (KPM) i cili përmbush edhe rolin e komitetit monitorues sektorial të parashikuar në nenin 53.
- (3) Sekretariati i Përbashkët Teknik (SPT) ngrihet për të ndihmuar Komisionin, autoritetet dhe strukturat menaxhuese të programit, si dhe KPM-në. I njëjti SPT mund të ndihmojë në përgatitjen dhe zbatimin e më shumë se një programi bashkëpunimi ndërkufitar.

Neni 76 Strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar dhe Autoriteti Menaxhues IPA

- (1) Strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar ngrihen brenda administratës së secilit përfitues pjesëmarrës IPA III që të hartojnë, të zbatojnë dhe të menaxhojnë programet e bashkëpunimit ndërkufitar. E njëjta strukturë bashkëpunimi ndërkufitar mund të përdoret për më shumë se një program bashkëpunimi ndërkufitar.
- (2) Në menaxhimin indirekt, struktura e bashkëpunimit ndërkufitar e përfituesit kryesor IPA III kryen detyrat e Autoritetit Menaxhues.
- (3) Strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar të përfituesve pjesëmarrës IPA III bashkëpunojnë ngushtë në kryerjen e detyrave me interes të ndërsjellë. Ato bashkërisht realizojë funksionet dhe marrin përsipër përgjegjësitë si më poshtë:
 - (a) përgatisin programet e bashkëpunimit ndërkufitar sipas nenit 69, ose rishikime të tyre;
 - (b) përgatisin një marrëveshje dypalëshe sipas nenit 70 në rastin e menaxhimit indirekt dhe garantojnë zbatimin e saj;
 - (c) bashkëpunojnë për të garantuar realizimin e detyrave të përcaktuara në pikat (4) dhe (5) të këtij neni;
 - (d) garantojnë pjesëmarrjen në mbledhjet e KPM-së dhe në mbledhje të tjera dypalëshe;
 - (e) emërojnë përfaqësuesin(t) e tyre në KPM;
 - (f) ngrënë Sekretariatit e Përbashkët Teknik (SPT) dhe garantojnë plotësimin e tij me personel të mjaftueshëm;
 - (g) përgatisin dhe zbatojnë vendimet strategjike të KPM-së;
 - (h) mbështetin punën e KPM-së dhe i japin informacionin e kërkuar për të kryer detyrat e veta, sidomos të dhëna mbi progresin e programit operacional në arritjen e objektivave specifike dhe synimeve për çdo prioritet tematik siç janë përcaktuar në programin e bashkëpunimit ndërkufitar;

- (i) ngrenë një sistem për mbledhjen e informacionit të besueshëm mbi zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar;
 - (j) hartojnë raportet vjetore dhe përfundimtare të zbatimit, siç përcakton neni 80;
 - (k) përgatisin dhe zbatojnë një plan koherent për komunikimin dhe vizibilitetin;
 - (l) hartojnë një plan pune vjetor për SPT-në që miratohet nga KPM-ja.
- (4) Nëse programi i bashkëpunimit ndërkufitar zbatohet me menaxhim indirekt nga përfituesi IPA III, Autoriteti Menaxhues kryen detyrat më poshtë, përveç atyre të përcaktuara në Klauzolën 6 të Shtojcës A:
- (a) emëron anëtarët me të drejtë vote në komisionin e vlerësimit dhe garanton që komisioni i vlerësimit të ketë edhe një anëtar me të drejtë vote nga përfituesi jokryesor IPA III, ndërsa organi i ndërmjetëm për menaxhimin financiar sipas autoritetit që ka, emëron kryetarin dhe sekretarin e komisionit;
 - (b) përgatit dokumentacionin teknik të nevojshëm për shpalljen e thirrjeve, në bashkëpunim të ngushtë me përfituesin tjetër pjesëmarrës IPA III;
 - (c) kryen ndjekjen operationale, monitoron aspektet teknike të operationeve dhe konfirmon se operationet janë realizuar në bashkëpunim të ngushtë me përfituesin tjetër pjesëmarrës IPA III.
- (5) Nëse programi i bashkëpunimit ndërkufitar zbatohet me menaxhim indirekt nga përfituesi kryesor IPA III dhe strukturat dhe autoritetet e evidentuara në nenin 10(1), geramat (a) deri në (d) nuk mund të realizojnë verifikimet e menaxhimit në mbarë zonën e programit, përfituesit pjesëmarrës IPA III bien dakord se si të realizohet ky funksion i verifikimeve të menaxhimit. Modalitetet për kryerjen e verifikimeve të tilla përcaktohen në marrëveshjen dypalëshe të parashikuar në nenin 70.

Neni 77 Autoriteti Auditues

- (1) Nëse programi i bashkëpunimit ndërkufitar zbatohet me menaxhim indirekt nga përfituesi IPA III, Autoriteti Auditues për programin e bashkëpunimit ndërkufitar është ai nga vendi i përfituesit kryesor IPA III.
- (2) Kur Autoriteti Auditues i parashikuar në pikën (1) nuk ka autorizimin për të kryer drejtpërdrejt funksionet në mbarë territorin që mbulon programi i bashkëpunimit ndërkufitar, ndihmohet nga një grup audituesish që përbëhet nga një përfaqësues prej secilit përfitues pjesëmarrës IPA III në programin e bashkëpunimit ndërkufitar. Grupi i auditorëve kryesohet nga Autoriteti Auditues i vendit kryesor. Modalitetet specifike për kryerjen e funksioneve të tilla përcaktohen në marrëveshjen dypalëshe të parashikuar në nenin 70.

Neni 78 Komiteti i Përbashkët Monitorues (KPM)

- (1) Përfituesit pjesëmarrës IPA III ngrenë një KPM jo më vonë se 6 muaj nga hyrja në fuqi e marrëveshjes së financimit;

- (2) Secili përfitues pjesëmarrës IPA III emëron përfaqësuesit e vet në KPM;
- (3) KPM-ja përbëhet nga përfaqësues të KKIPA-ve dhe koordinatorët e bashkëpunimit territorial, sipas rastit, si dhe përfaqësues të përfituesve pjesëmarrës IPA III (autoritete kombëtare, rajonale dhe vendore), përfshirë strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar dhe, sipas rastit, grupe të tjera interesi si organizatat e shoqërisë civile. Komisioni merr pjesë në punimet e KPM-së me rol këshillimor.
- (4) KPM-në e kryeson përfituesi jokryesor IPA III.
- (5) KPM-ja mbledhet të paktën dy herë në vit. Takime të posaçme mund të mbledhen me nismën e përfituesit pjesëmarrës IPA III apo të Komisionit.
- (6) KPM-ja miraton vetë rregulloren e brendshme e cila hartohet në konsultim me strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar, KKIPA-t dhe Komisionin.
- (7) Secili përfitues pjesëmarrës IPA III ka të drejta vote të barabarta, pavarësisht numrit të përfaqësuesve që ka emëruar.
- (8) Detyrat e KPM-së janë si më poshtë:
 - (a) ka përgjegjësinë të identifikojë prioritetet tematike, objektivat specifike, përfituesit e synuar dhe fokusin specifik të secilës thirrje për propozime që miratohen nga Komisionit;
 - (b) shqyrton dhe jep opinion këshillues për listën e operacioneve të përzgjedhura përmes thirrjeve për propozime para vendimit për shpalljen e fituesit të grantit. Autoriteti kontraktues miraton vendimin përfundimtar për shpalljen e fituesve të granteve;
 - (c) shqyrton progresin e bërë në arritjen e objektivave specifike, rezultateve të pritshme dhe synimeve për çdo prioritetet tematik që janë përcaktuar në programin e bashkëpunimit ndërkufitar, mbi bazën e informacionit që merr nga strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar të përfituesve pjesëmarrës IPA III. Progresi monitorohet kundrejt indikatorëve të përcaktuar në programin e bashkëpunimit ndërkufitar;
 - (d) shqyrton konstatimet dhe përfundimet përkatëse si dhe propozimet për masa korrigjuese apo ndjekëse që burojnë nga kontrollat në vend, monitorimi dhe vlerësimet, nëse ka;
 - (e) miraton çdo propozim për rishikim të programit të bashkëpunimit ndërkufitar. Kur është e nevojshme, mund të bëjë propozime për ndryshime në programin e bashkëpunimit ndërkufitar siç parashikon neni 69(7), për të garantuar arritjen e objektivave të programit të bashkëpunimit ndërkufitar dhe për të forcuar efikasitetin, efektivitetin, ndikimin dhe qëndrueshmërinë e asistencës IPA III. Edhe KPM-ja mund të japë rekomandime sesi të përmirësohet zbatimi i programit të bashkëpunimit ndërkufitar;
 - (f) shqyrton dhe miraton planin e komunikimit dhe vizibilitetit për programin e bashkëpunimit ndërkufitar;

- (g) shqyrton dhe miraton planin e vlerësimit, siç përcaktohet në nenin 56(2);
 - (h) shqyrton dhe miraton raportet vjetore dhe përfundimtare të zbatimit, siç përcaktohet në nenin 80;
 - (i) shqyrton dhe miraton planin vjetor të punës të Sekretariatit të Përbashkët Teknik.
- (9) KPM-ja i raporton Komitetit Monitorues IPA të përfituesit kryesor IPA III.

Neni 79 Sekretariati i Përbashkët Teknik (SPT)

- (1) Për çdo program bashkëpunimi ndërkufitar ngrihet një SPT për të ndihmuar Komisionin, strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar, Autoritetin Menaxhues dhe KPM-në, sipas rastit. SPT-ja do ta ketë vendndodhjen në vendin e përfituesit kryesor IPA III. SPT-ja mund të ketë një zyrë antenë në vendin e përfituesit tjetër pjesëmarrës IPA III. SPT-ja dhe zyra antenë duhet ta kenë vendndodhjen në zonën përfituese, përveç kur miratohet ndryshe nga Komisioni.
- (2) Funkzionimi i SPT-së financohet nga buxheti i asistencës teknike.
- (3) Personeli i SPT-së përbëhet nga anëtarë të të dy përfituesve IPA III që marrin pjesë në programin e bashkëpunimit ndërkufitar.
- (4) SPT-ja menaxhohet nga struktura e bashkëpunimit ndërkufitar e përfituesit kryesor IPA III.
- (5) Strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar përgatitin çdo vit një plan pune për SPT-në, i cili i dërgohet KPM-së për shqyrtim dhe miratim.
- (6) SPT-ja nuk merr pjesë dhe as kontribuon në verifikimet e menaxhimit apo në komisionin e vlerësimit.
- (7) SPT-ja mund të jetë përgjegjëse për detyrat si më poshtë:
 - (a) organizon mbledhjet e KPM-së, përfshirë mbajtjen dhe shpërndarjen e procesverbalit të mbledhjeve;
 - (b) ndihmon aplikantët potencialë në gjetjen e partnerëve dhe hartimin e projekteve, duke organizuar ditë informuese dhe tryeza të rrumbullakëta; zhvillon dhe mban rrjetin e grupeve të interesit;
 - (c) ndihmon përfituesit dhe partnerët me zbatimin e projekteve;
 - (d) përgatit, kryen dhe raporton për aktivitetet monitoruese të operacioneve të bashkëpunimit ndërkufitar;
 - (e) ngre një sistem për mbledhjen e informacionit të besueshëm mbi zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar;
 - (f) jep kontribut në raportet vjetore dhe përfundimtare mbi zbatimin e programit ndërkufitar;

- (g) planifikon dhe zbaton fushata informimi dhe aktivitete të tjera lidhur me sensibilizimin publik mbi programin e bashkëpunimit ndërkufitar, përfshirë publikimin e materialeve reklamuese rreth programit ndërkufitar dhe mirëmbajtjen e faqes së internetit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar.

TITULLI VI RAPORTIMI

Neni 80 Raportet vjetore dhe përfundimtare të zbatimit

- (1) Për qëllime të kërkesës së raportimit të përcaktuar në Titullin III, strukturat e bashkëpunimit ndërkufitar hartojnë një raport vjetor zbatimi dhe një raport përfundimtar zbatimi për secilin program bashkëpunimi ndërkufitar. Raporti përfundimtar i zbatimit mund të përfshijë raportin vjetor të fundit. Raporti ndjek modelin bashkëlidhur në marrëveshjen e financimit.
- (2) Pas shqyrtimit dhe miratimit nga KPM-ja, raportet i dërgohen KKIPA-s dhe ZKA-së, sipas rastit, të përfituesit IPA III. KKIPA i përfituesit kryesor IPA III ia dorëzon raportet KKIPA-s të përfituesve të tjerë pjesëmarrës IPA III dhe Komisionit sipas kërkesave të raportimit të përcaktuara në Titullin III.

SEKSIONI VIII DISPOZITA PËRFUNDIMTARE

Neni 81 Komunikimi

Shkëmbimi i informacionit dhe dokumenteve ndërmjet Komisionit dhe Përfituesit IPA III në lidhje me programimin, programet dhe ndryshimet në to, si edhe i dokumentacionit në lidhje me zbatimin e programeve bëhet sa të jetë i mundur me mjete elektronike. Modalitetet për shkëmbimin e të dhënave dakordësohen ndërmjet Komisionit dhe përfituesit IPA III dhe përcaktohen në marrëveshjen sektoriale apo atë të financimit.

Neni 82 Konsultimi

- (1) Çdo problematikë që lind në lidhje me zbatimin apo interpretimin e kësaj Marrëveshjeje zgjidhet me bisedime ndërmjet Palëve dhe rezulton, kur është e nevojshme, në ndryshime të kësaj Marrëveshjeje.
- (2) Në rast mospërmbushjeje të një detyrimi të përcaktuar në këtë Marrëveshje dhe për të cilën nuk merren masa korrigjuese në kohën e duhur, Komisioni mund ta pezullojë këtë Marrëveshje në zbatim të nenit 90.
- (3) Përfituesi IPA III mund të heqë dorë nga zbatimi i plotë apo i pjesshëm i asistencës së IPA III. Për këtë qëllim, përfituesi IPA III njofton Komisionin të paktën 6 muaj paraprakisht. Palët përcaktojnë hollësitë e kësaj dorëheqjeje me anë të shkëmbimit të letrave, ose me anë të miratimit të ndryshimeve në marrëveshjen e financimit, sipas rastit.

Neni 83 Zgjidhja e mosmarrëveshjeve, arbitrazhi

- (1) Kjo Marrëveshje rregullohet nga e drejta e BE-së.

(2) Nëse një mosmarrëveshje që lind nga interpretimi, zbatimi apo vlefshmëria e kësaj Marrëveshjeje nuk mund të zgjidhet me bisedime, ajo zgjidhet në arbitrazh sipas Rregullave të vitit 2012 për Gjykatën e Përhershme të Arbitrazhit, duke iu nënshtruar rregullave të mëposhtme:

(a) Përbërja e Trupës

Për pretendime me vlerë 500 000 EURO e lart: trupa përbëhet nga tre arbitra. Secila palë cakton një arbitër brenda 40 ditë kalendarike pas dërgimit të njoftimit të arbitrazhit. Dy arbitrat e caktuar nga palët caktojnë secili një arbitër të tretë që të veprojë si arbitër kryesues.

Për pretendime me vlerë nën 500 000 EURO: trupa përbëhet nga një arbitër, përveç kur palët bien dakord ndryshe.

Nëse trupa nuk krijohet brenda 80 ditësh kalendarike pas dërgimit të njoftimit të arbitrazhit, secila palë mund t'i kërkojë Sekretariatit të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit apo një autoriteti tjetër të paanshëm të pranuar nga të dyja palët që të caktojë arbitrin(at) e nevojshëm.

(b) Selia

Selia e trupës së arbitrazhit është Hagë, Holandë.

(c) Gjuha

Gjuha e punimeve është anglishtja ose një gjuhë tjetër zyrtare e BE-së e pranuar bashkërisht nga palët. Nëse palët bien dakord, provat mund të depozitohen edhe në gjuhë të tjera.

(d) Procedura

Masat e ndërmjetme, ndërhyrjet e palëve të treta dhe *amicus curiae* përjashtohen.

Nëse trupës i kërkohet nga njëra palë që të trajtojë informacion ose materiale në mënyrë konfidenciale, vendimi merret në formën e një urdhri të arsyetuar dhe pasi dëgjohej pala tjetër (10 ditë kalendarike për të depozituar parashtrimet). Trupa analizon arsyet e kërkesës, natyrën e informacionit dhe të drejtën për mbrojtje gjyqësore efektive. Trupa, në veçanti, mund:

- ta kushtëzojë publikimin e informacionit/materialit me marrjen e masave specifike; ose
- të vendosë kundër publikimit të informacionit, por të urdhërojë prodhimin e versionit jokonfidencial apo përmbledhje të informacionit apo materialit që përmban të dhëna të mjaftueshme që i mundësojnë palës tjetër të shprehë qëndrimet e veta në mënyrë thelbësore.

Nëse trupës i kërkohet ta shqyrtojë çështjen në dhomë këshillimi, vendimi merret pasi dëgjohej pala tjetër (10 ditë kalendarike për të depozituar parashtrimet). Trupa mban parasysh arsyet e kërkesës dhe kundërshtimet e palës tjetër (nëse ka).

Nëse trupës i kërkohet të interpretojë apo të zbatojë të drejtën e Bashkimit Evropian, i ndërpret punimet dhe i kërkon Kryetarit të Gjykatës së Lartë të Parisit (Président du Tribunal de grande instance de Paris, 'juge d'appui'), në përputhje me nenet 1460 dhe 1505 të Kodit të Procedurës Civile të Francës që të kërkojë një vendim paraprak nga Gjykata e Drejtësisë e Bashkimit Evropian në përputhje me nenin 267 të Traktatit të Themelimit të BE-së. Punimet e tribunalit të arbitrazhit rifillojnë sapo merret vendimi i *juge d'appui*. Vendimi i Gjykatës së Drejtësisë dhe i *juge d'appui* janë detyruese për trupën.

Vendimi i arbitrazhit është i formës së prerë dhe detyrues për palët të cilat e zbatojnë atë pa vonesa.

Secila palë mund të kërkojë që vendimi të shqyrtohet nga Gjykata e Apelit e Hagës (Gerechtshof Den Haag) mbi bazën e legjislacionit të brendshëm në fuqi. Në këtë rast, vendimi nuk konsiderohet i formës së prerë deri në përfundim të kësaj procedure. Vendimi i gjykatës shqyrtuese është detyrues për trupën.

(e) Shpenzimet

Shpenzimet e arbitrazhit konsistojnë në:

- tarifata dhe shpenzimet e arsyeshme të arbitrave
- shpenzimet e arsyeshme të ekspertëve dhe dëshmitarëve të miratuar nga trupa; dhe
- tarifata dhe shpenzimet e Sekretariatit të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit për punimet e arbitrazhit (p.sh. catering, puna administrative, sallat, përkthimi).

Tarifata e arbitrave nuk tejkalojnë:

- 30 000 EURO për arbitrat nëse vlera e kontestuar është nën 1 000 000 EURO
- 9% të vlerës së kontestuar nëse vlera është mbi 1 000 000 EURO. Në çdo rast, tarifata e arbitrave nuk tejkalojnë 300 000 EURO.

Shpenzimet e arbitrazhit përballohen nga palët në mënyrë të barabartë, përveç kur bihet dakord ndryshe.

Palët përballojnë vetë shpenzimet e tyre të përfaqësimit ligjor dhe shpenzimet e tjera që kryejnë në lidhje me arbitrazhin.

(f) Privilegjet dhe imunitetet

Marrëveshja për ta paraqitur mosmarrëveshjen në arbitrazh në zbatim të Rregullave të Arbitrazhit të vitit 2012 të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit, nuk përbën dhe as nuk interpretohet si heqje dorë nga privilegjet apo imunitetet që gëzon secila palë.

Neni 84 Mosmarrëveshjet me palët e treta

- (1) Pa cenuar juridiksionin e gjykatës të përcaktuar në një kontratë të financuar nga IPA III si gjykata përgjegjëse për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të lindura ndërmjet palëve të kontratës, BE-ja gëzon në territorin e Republikës së Shqipërisë imunitet nga paditë, përfshirë arbitrazhin përveç parashikimeve në nenin 83 të kësaj Marrëveshjeje, si dhe nga procedimet ligjore për çfarëdo mosmarrëveshje ndërmjet Komisionit Evropian dhe/ose Përfituesit IPA III dhe një pale të tretë, ose ndërmjet palëve të treta, që lidhet drejtpërdrejt

ose tërthorazi me dhënien e asistencës IPA III për Përfituesin IPA III në kuadrin e kësaj Marrëveshjeje, përveç rasteve kur BE-ja heq dorë shprehimisht nga ky imunitet.

- (2) Në çdo procedim gjyqësor apo procedurë administrative para një gjykate, tribunali apo instance administrative në Republikën e Shqipërisë, përfituesi IPA III e evokon këtë imunitet si dhe mban një qëndrim që brendëson plotësisht interesat e BE-së. Kur është e nevojshme, Përfituesi IPA III dhe Komisioni angazhohen në konsultime paraprake në lidhje me qëndrimin që do të mbahet.

Neni 85 Njoftimet

- (1) Çdo komunikim në lidhje me këtë Marrëveshje bëhet me shkrim dhe në gjuhën angleze. Çdo komunikim nënshkruhet dhe dorëzohet si dokument origjinal ose si dokument origjinal i skanuar.
- (2) Çdo komunikim në lidhje me këtë Marrëveshje dërgohet në adresat e mëposhtme:

Për Komisionin:

European Commission
Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations
Rue de la Loi 15
B-1049 Brussels, Belgium
E-mail: NEAR-D@ec.europa.eu

Për Përfituesin IPA III:

Koordinatori Kombëtar IPA
Z. Ilir Beqaj
Kryeministria
Bulevardi "Dëshmoret e Kombit"
Tirana, Albania
E-mail: beqaj.ilir@gmail.com

Neni 86 Shtojcat

Shtojcat e kësaj Marrëveshjeje janë pjesë integrale e kësaj Marrëveshjeje.

Neni 87 Hyrja në fuqi

Kjo Marrëveshje hyn në fuqi në ditën kur Pala e fundit informon Palën tjetër me shkrim për miratimin e Marrëveshjes në përputhje me legjislacionin apo procedurën e vet.

Neni 88 Zbatueshmëria e marrëveshjes kuadër për IPA II

Marrëveshjet kuadër të nënshkuara ndërmjet Komisionit dhe Republikës së Shqipërisë mbeten në fuqi për asistencën e miratuar në kuadrin e instrumenteve të mëparshëm të para-anëtarësimit, derisa kjo asistencë të përfundojë sipas kushteve të marrëveshjeve përkatëse të financimit.

Neni 89 Ndryshimet

Kjo Marrëveshje rishikohet pas vlerësimit afatmesëm të Instrumentit të Asistencës së Para-anëtarësimit.

Çdo ndryshim i dakordësuar nga Palët bëhet me shkrim dhe është pjesë përbërëse e kësaj Marrëveshjeje. Çdo ndryshim i tillë hyn në fuqi sipas procedurës së përcaktuar në nenin 87. Komisioni mund të bëjë ndryshime apo të përditësojë Shtojcat në mënyrë të njëanshme, përveç Shtojcës A.

Neni 90 Pezullimi nga Komisioni dhe zgjidhja e Marrëveshjes

- (1) Kjo Marrëveshje zbatohet për një afat të pacaktuar përveç nëse pezullohet nga Komisioni ose zgjidhjet nga njëra Palë duke njoftuar me shkrim Palën tjetër. Pezullimi nga Komisioni merr fuqi të menjëhershme përveç kur njoftohet ndryshe. Zgjidhja merr fuqi 3 muaj nga data e njoftimit me shkrim.
- (2) Sapo kjo Marrëveshje pezullohet nga Komisioni ose zgjidhet prej cilësdo palë, çdo asistencë që është në proces zbatimi pezullohet nga Komisioni ose ndërpritet, përveç rastit të të drejtave të fituara në kuadrin e kontratave specifike të financuara nga IPA.

Neni 91 Masat kufizuese të BE-së

- (1) Përkufizime:
 - (a) "Masat Kufizuese të BE-së" nënkuptojnë masat kufizuese/shtrënguese të miratuara në zbatim të Traktatit të Bashkimit Evropian (TBE) ose në zbatim të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian (TFBE).
 - (b) "Person i Kufizuar" nënkupton çdo subjekt, individ apo grup individësh i klasifikuar nga BE-ja si subjekt i Masave Kufizuese të BE-së¹⁸.
- (2) Në të gjitha marrëdhëniet e tyre, Palët pranojnë që në zbatim të së drejtës së BE-së, asnjë fond apo burim ekonomik i BE-së nuk i vihet në dispozicion drejtpërdrejt apo tërthorazi apo në përfitim të Personave të Kufizuar.
- (3) Përfituesi IPA III garanton se asnjë transaksion nga fondet e BE-së nuk shkon në dobi të subjekteve që janë në listën e sanksioneve të BE-së, qoftë drejtpërdrejt apo tërthorazi. Përfituesi IPA III zotohet ta përmbushë këtë detyrim:
 - (a) duke verifikuar listën e sanksioneve të BE-së para se të nënshkruajë apo të kryejë pagesa në kuadrin e marrëveshjeve përkatëse për cilindo Kontraktues, Përfitues Granti apo Marrësi Përfundimtar me të cilin Përfituesi IPA III ka ose pritjet të ketë marrëdhënie kontraktuese të drejtpërdrejta (marrës i drejtpërdrejtë), me qëllim që të konstatojë nëse ky marrës është Person i Kufizuar.

¹⁸ www.sanctionsmap.eu. Masa e sanksioneve është një instrument TI për identifikimin e regjimeve të sanksioneve. Sanksionet burojnë nga aktet ligjore të publikuara në Gazetën Zyrtare të Bashkimit Evropian (GZ). Në rast mospërputhjeje ndërmjet akteve ligjore dhe përditësimeve në faqen e internetit, versioni në Gazetën Zyrtare do të ketë përparësi.

- (b) përmes verifikimit apo mjeteve të tjera (që mund të jenë verifikime *ex post*) me bazë risku, me qëllim që asnjë subjekt që është Person i Kufizuar të mos marrë financime të BE-së tërthorazi.
- (4) Në rast se Përfituesi IPA III konstaton se ndonjë marrës (i drejtpërdrejtë apo i tërthortë) i financimeve të BE-së është Person i Kufizuar, Përfituesi IPA III njofton menjëherë Komisionin.
- (5) Pa cenuar detyrimin e përcaktuar në pikën 3 më lart, nëse Komisioni vlerëson se përdorimi i asistencës financiare të BE-së në kuadrin e IPA III rezulton apo ka rezultuar në shkelje të masave kufizuese të BE-së, shumat korresponduese nuk janë të pranueshme për asistencën financiare të BE-së në kuadrin e IPA III. Kjo nuk cenon asnjë të drejtë që Komisioni ka për pezullimin apo anulimin e veprimit të prekur nga kjo shkelje, për rikuperimin e financimeve të BE-së që ka kontribuar Komisioni apo të pezullojë ose të anulojë marrëveshjen financiare kuadër të partneritetit.
- (6) Përcaktimi i masave korigjuese bëhet në përputhje me parimin e proporcionalitetit. Masat korigjuese zbatohen vetëm për financimet e BE-së që janë vënë në dispozicion apo në përfitim të një marrësi gjatë periudhës që ka qenë Person i Kufizuar.
- (7) Kjo klauzolë nuk cenon përjashtimet që parashikohen në Masat Kufizuese të BE-së.

Kjo Marrëveshje hartohet në dy kopje në gjuhën angleze.

Nënshkruar për dhe në emër të Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, në Tiranë,
më datë ...

nga _____

Z. Ilir BEQAJ
Koordinator Kombëtar IPA

Nënshkruar për dhe në emër të Komisionit, në Bruksel, në datën ...

nga _____

Znj. Michela Matuella
Drejtore e Komanduar

SHTOJCA A

Funksionet dhe përgjegjësitë e strukturave dhe autoriteteve që ngrihen në zbatim të nenit 10 në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III

Klauzola 1 Dispozita të përgjithshme

- (1) Funksionet dhe përgjegjësitë e strukturave dhe autoriteteve të ngritura në zbatim të nenit 10 në menaxhimin indirekt nga Përfituesi IPA III, të cilat përcaktohen në këtë Shtojcë, burojnë prej dispozitave të kësaj Marrëveshjeje.
- (2) Hollësitë sesi këto funksione dhe përgjegjësi ushtrohen në praktikë mund të përcaktohen më tej në:
 - (a) marrëveshje sektoriale të lidhura në zbatim të nenit 9;
 - (b) marrëveshje financimi të lidhura në zbatim të nenit 8;
 - (c) marrëveshjet dypalëshe ndërmjet përfituesve IPA III për menaxhimin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar që zbatohen me menaxhim indirekt, të lidhura në zbatim të nenit 70;
 - (d) marrëveshje formale pune që përcaktojnë të drejtat dhe detyrimet e strukturave dhe autoriteteve, të lidhura në zbatim të nenit 11(3), germa (a);
 - (e) sistemin e kontrollit të brendshëm që ngrihet në zbatim të nenit 12(3), germa (a);
 - (f) çfarëdo marrëdhënie tjetër që përfshin këto struktura dhe autoritete, e cila është relevante për zbatimin e asistencës IPA III me menaxhim indirekt nga përfituesi IPA III.
- (3) Burimet e renditura në pikën 2 mund të përmbajnë funksione dhe përgjegjësi shtesë të strukturave dhe autoriteteve të ngritura në zbatim të nenit 10.

Klauzola 2 Të gjitha strukturat dhe autoritetet

Strukturat dhe autoritetet e ngritura në Përfituesin IPA III në zbatim të nenit 10(1), gjerat (a) deri në (d), ushtrojnë brenda autoriteteve dhe kompetencave të tyre përkatëse funksionet dhe përgjegjësitë më poshtë:

- (1) zbatojnë dhe promovojnë parimet e asistencës financiare të BE-së në kuadrin e IPA III, në përputhje me nenin 5(2);
- (2) garantojnë ligjshmërinë dhe rregullsinë e transaksioneve nën përgjegjësinë e tyre;
- (3) respektojnë parimet e menaxhimit të qëndrueshëm financiar, transparencës dhe mosdiskriminimit, në përputhje me nenin 12(2);

- (4) garantojnë nivel mbrojtjeje të interesave financiare të Bashkimit Evropian të barasvlershme me atë që sigurohet kur Komisioni zbaton drejtpërdrejt fondet IPA III, në përputhje me nenin 12(2) dhe (3);
- (5) respektojnë kuadrin e kontrollit të brendshëm, në përputhje me Shtojcën B;
- (6) mbikëqyrin strukturat vartëse;
- (7) garantojnë dhe respektojnë ndarjen e mjaftueshme të detyrave;
- (8) miratojnë masa efektive dhe proporcionale për të luftuar parregullsitë, mashtrimin, korrupsionin dhe konfliktin e interesit, në përputhje me nenin 51;
- (9) garantojnë që agjentët apo përfaqësuesit e Komisionit, përfshirë OLAF-in (Zyra e BE-së kundër Mashtrimit), të mund të inspektojnë të gjithë dokumentacionin dhe llogaritë përkatëse që u përkasin zërave të financuar prej IPA III, në përputhje me nenin 50(4);
- (10) ndihmojnë Gjykatën Evropiane të Llogarive në realizimin e auditeve lidhur me përdorimin e asistencës IPA III, në përputhje me nenin 50(4);
- (11) garantojnë mbrojtjen e të dhënave personale të barasvlershme me atë që përcaktohet në Rregulloret (BE) 2018/1725 dhe (BE) nr. 2016/679, në përputhje me nenin 12(3), germa (f) dhe nenin 25;
- (12) garantojnë publicitetin, transparencën, komunikimin strategjik dhe vizibilitetin e asistencës IPA III, në përputhje me nenin 12(2) dhe nenet 23 dhe 24;
- (13) ndihmojnë autoritetet përgjegjëse të përfituesit IPA III për vënien në dispozicion të lehtësirave për zbatimin e veprimeve dhe kontratave, si edhe për zbatimin e rregullave për taksat/tatimet, detyrimet doganore dhe tarifën tjetër fiskale, në përputhje me nenet 27 dhe 28;
- (14) marrin pjesë në komitetet monitoruese dhe u vënë në dispozicion të gjithë informacionin e nevojshëm për të mbështetur punën e tyre, në përputhje me nenet 52, 53 dhe 78;
- (15) mbështesin vlerësimet dhe lehtësojnë aksesin në të dhënat dhe informacionin e nevojshëm për vlerësimet që kryhen, në përputhje me nenet 55 dhe 56;
- (16) ruajnë dokumentacion dhe informacion për të garantuar kronologji/gjurmë auditi me hollësi të mjaftueshme, në përputhje me nenet 32 dhe 49;
- (17) marrin të gjitha masat e nevojshme për të lehtësuar zbatimin e asistencës IPA III, në përputhje me nenin 6(1), germa (d).

Klauzola 3 Koordinatori Kombëtar IPA (KKIPA)

- (1) KKIPA ka rol koordinimi të përgjithshëm të asistencës IPA III në vendin e përfituesit IPA III, në përputhje me nenin 6.
- (2) KKIPA ka përgjegjësinë e përgjithshme për programimin e asistencës nga përfituesi IPA

III. Në këtë kontekst, KKIPA kryen këto detyra:

- (a) garanton lidhje të ngushtë ndërmjet përdorimit të asistencës IPA dhe procesit të përgjithshëm të anëtarësimit, në përputhje me nenin 6(1), germa (a);
- (b) koordinon përgatitjen e përgjigjes strategjike dhe dorëzimin e saj Komisionit, në përputhje me nenin 16(3);
- (c) koordinon përgatitjen e dokumenteve të veprimit, në përputhje me nenin 16(3);
- (d) koordinon përgatitjen e dokumenteve të programimit të programeve operationale në përputhje me nenin 16(5) dhe të programeve të bashkëpunimit ndërkuftar, në përputhje me nenin 69;
- (e) koordinon përgatitjen e ndryshimeve në programe, në përputhje me nenet 17 dhe 69, përveç programeve IPARD III për të cilat Autoriteti Menaxhues IPARD ia propozon ndryshimet Komisionit duke vënë për dajeni KKIPA-n;
- (f) i dorëzon Komisionit projektet madhore për vlerësim, në përputhje me nenin 16(6);
- (g) garanton që autoritetet publike dhe grupet e interesit siç janë partnerët ekonomikë, socialë dhe mjedisorë, organizatat e shoqërisë civile dhe autoritet vendore, të konsultohen siç duhet dhe të kenë akses në kohë reale në informacionin përkatës lidhur me asistencën IPA III, në përputhje me nenin 16(4).

(3) KKIPA është përgjegjës për detyrat e menaxhimit dhe kontrollit si më poshtë:

- (a) ngritjen, funksionimin dhe pjesëmarrjen e grupeve të interesit në komitetet monitoruese, në përputhje me nenet 52, 53 dhe 78;
- (b) vlerësimet dhe aksesin në të dhënat e përfituesit IPA III, në përputhje me nenet 55 dhe 56.

(4) KKIPA respekton kërkesat e raportimit të përcaktuara në nenet 59 dhe 60.

Klauzola 4 Zyrtari Kombëtar Autorizues (ZKA)

- (1) ZKA ka përgjegjësinë e përgjithshme për menaxhimin financiar të asistencës IPA III në vendin përfitues IPA III dhe për ligshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimeve.
- (2) ZKA ka përgjegjësinë e përgjithshme për ngritjen dhe funksionimin e sistemit të menaxhimit dhe kontrollit të IPA III në vendin përfitues IPA III. Për këtë qëllim, ZKA kryen këto detyra:
 - (a) përgatit dhe i dorëzon Komisionit një kërkesë për t'i besuar/ngarkuar përfituesit IPA III detyrat e zbatimit të buxhetit për një program të caktuar, në përputhje me nenin 13(1) dhe 13(2);
 - (b) njofton Komisionin pa vonesa për ndonjë ndryshim thelbësor në sistemet, rregullat apo procedurat që lidhen me detyrat e zbatimit të buxhetit që i janë besuar përfituesit IPA

III, në përputhje me nenin 12(4);

- (c) monitoron përmbushjen në vijimësi nga ana e strukturave dhe autoriteteve të kërkesave të neneve 12(2) dhe 12(3) dhe të Shtojcës B;
- (d) informon Komisionin, duke vënë për dijeni KKIPA-n dhe Autoritetin Auditues, për çdo mospërmbushje të këtyre kërkesave, si edhe merr masa të përshtatshme mbrojtëse lidhur me pagesat e bëra apo kontratat e nënshkruara, në përputhje me nenin 14(1);
- (e) merr të gjitha masat e nevojshme për të garantuar përmbushjen e rinovuar të kërkesave të neneve 12(3) dhe 12(4) dhe Shtojcës B;
- (f) merr parasysh rezultatet e të gjitha verifikimeve dhe auditeve të jashtme lidhur me sistemin e menaxhimit dhe kontrollit IPA III, përfshirë ato të kryera nga Autoriteti Auditues, Komisioni apo Gjykata Evropiane e Llogarive, si edhe koordinon përgatitjen dhe zbatimin e planeve përkatëse të veprimit, me qëllim përmirësimin e përputhshmërisë dhe efektivitetit të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit IPA III;
- (g) garanton hetim dhe trajtim efektiv të rasteve të dyshuara për parregullsi, mashtrim, korrupsion dhe konflikt interesi, si edhe funksionimin e një mekanizmi kontrolli dhe raportimi për to, në përputhje me nenin 51(2), (3) dhe (4);
- (h) i jep mundësinë shërbimit të koordinimit kundër mashtrimit të përcaktuar në nenin 50(2) që të raportojë drejtpërdrejt parregullsitë dhe mashtrimin e dyshuar dhe mban dialog të rregullt për raportimin e parregullsive pranë atij shërbimi, me qëllim që të shmangët mosraportimi apo raportimi i dyfishtë i rasteve.

(3) Në fushën e menaxhimit financiar, ZKA kryen këto detyra:

- (a) ngre një sistem kontabël aktual për regjistrimin dhe ruajtjen në format elektronik të të dhënave kontabël të sakta, të plota dhe të besueshme për secilin program/veprim/operacion IPA III që zbatohet me menaxhim indirekt nga përfituesi IPA III, në përputhje me nenin 58(2);
- (b) organizon dhe menaxhon sistemin e llogarive në Euro;
- (c) i dërgon Komisionit një parashikim të kërkesë-pagesave të mundshme, në përputhje me nenin 33(3);
- (d) i dërgon Komisionit kërkesë-pagesat dhe merr pagesat nga Komisioni, në përputhje me nenet 33, 34, 35 dhe 36;
- (e) garanton ekzistencën, korrektësinë dhe disponueshmërinë e elementëve të bashkëfinancimit;
- (f) fondet që merr nga Komisioni dhe bashkëfinancimi publik ua përcjell Organeve të Ndërmjetme për menaxhim financiar për transferim të mëtejshëm tek marrësit e asistencës IPA III;
- (g) garanton ekzistencën dhe disponueshmërinë e burimeve të mjaftueshme për të

përballuar mungesat e mundshme për shkak të transferimit me vonesë të fondeve nga Komisioni ose urdhrave të rikuperimit që nxjerr Komisioni, në përputhje me nenin 33(8);

- (h) kryen operacionet e konvertimit të valutës, sipas rastit;
- (i) bën rregullime financiare, në përputhje me nenin 41;
- (j) jep komente dhe informacion në procedurat për korrigjime financiare, në përputhje me nenin 44;
- (k) bën parashtime lidhur me qëllimin e Komisionit për ndërprerjen apo pezullimin e pagesave në përputhje me nenet 38 dhe 39, si edhe ndërmerr masa korrigjuese sipas nevojës;
- (l) kthen fondet tek buxheti i BE-së në zbatim të urdhrave të rikuperimit të nxjerra prej Komisionit, në përputhje me nenet 40 dhe 46.

(4) ZKA respekton kërkesat e raportimit të përcaktuara në nenin 61.

Klauzola 5 Struktura Menaxhuese (SM), Zyra Mbështetëse e ZKA-së (ZMZKA) dhe Organi Kontabël (OK)

- (1) Struktura Menaxhuese përbëhet nga Zyra Mbështetëse e ZKA-së si dhe nga Organi Kontabël.
- (2) Organi Kontabël e ka vendndodhjen në ministrinë e përfituesit IPA III me kompetenca buxheti qendror dhe vepron si subjekt qendror i thesarit.
- (3) Zyra Mbështetëse e ZKA-së e mbështet ZKA-në në realizimin e detyrave të përcaktuara Klauzolën 4(2).
- (4) Organi Kontabël mbështet ZKA-në në realizimin e detyrave të përcaktuara në Klauzolën 4(3) dhe nenin 61(5).
- (5) Zyra Mbështetëse e ZKA-së dhe Organi Kontabël bashkëpunojnë me qëllim që të garantojnë përputhshmërinë, integritetin, efektivitetin dhe efikasitetin e menaxhimit, si edhe të sistemit të kontrollit dhe menaxhimit financiar të ngritur për zbatimin e asistencës IPA III në vendin e përfituesit IPA III.

Klauzola 6 Autoriteti Menaxhues (AM)

- (1) Autoriteti Menaxhues i secilit program është përgjegjës për menaxhimin e përgjithshëm të programit.
- (2) Autoriteti Menaxhues autorizon një ose disa Organe të Ndërmjetme që të kryejnë detyrat e menaxhimit financiar të programit (Organe të Ndërmjetme për menaxhimin financiar).
- (3) Autoriteti Menaxhues ndan detyrat e menaxhimit financiar. Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin financiar merr vendime financiare në mënyrë autonome në kuadrin e programit.

- (4) Autoriteti Menaxhues mbikëqyr punën e Organeve të Ndërmjetme për menaxhimin financiar, duke respektuar siç duhet autonominë e tyre në marrjen e vendimeve financiare në kuadrin e programit.
- (5) Autoriteti Menaxhues i programit mund të autorizojë një ose disa Organe të Ndërmjetme që të kryejnë detyrat e menaxhimit në fushën e politikave për të cilën janë përgjegjëse në sistemin e qeverisë apo administratës së përfituesit IPA III (Organet e Ndërmjetme për menaxhimin e politikave).
- (6) Autoriteti Menaxhues mbikëqyr punën e Organeve të Ndërmjetme për menaxhimin e politikave.
- (7) Për të menaxhuar programet me efektivitet, Autoriteti Menaxhues mund të kryejë detyrat e përcaktuara në Klauzolat 2, 3(2), 3(3), 4(2) dhe 7(2) në nivel programi, sipas rastit.
- (8) Autoriteti Menaxhues respekton kërkesat e raportimit të përcaktuara në nenin 62.

Klauzola 6a Autoriteti Menaxhues për Zhvillimin Rural IPA (IPARD)

- (1) Autoriteti Menaxhues IPARD është përgjegjës për përgatitjen dhe zbatimin e programit IPARD III që detajohet më tej në marrëveshjen sektoriale.
- (2) Autoriteti Menaxhues IPARD kryen funksionet e veta, me qëllim zbatimin efektiv të programit IPARD III.
- (3) Në përputhje me nenin 10(1), germa (d) është përgjegjës edhe për:
 - (a) hartimin e programit IPARD III dhe ndryshimeve në të, përfshirë ato që kërkohen nga Komisioni;
 - (b) kontrollueshmërinë dhe verifikueshmërinë e masave që përcaktohen në programin IPARD III në bashkëpunim me Agjencinë IPARD;
 - (c) përzgjedhjen e masave nën secilën thirrje për propozime në kuadrin e programit IPARD III si edhe periudhën e tyre, kushtet e pranueshmërisë dhe alokimin financiar për secilën masë dhe thirrje. Vendimet merren në mirëkuptim me Agjencinë IPARD III;
 - (d) ekzistencën e bazës ligjore të brendshme të përshtatshme për zbatimin e IPARD III dhe përditësimin e saj sipas nevojës;
 - (e) ndihmon komitetin monitorues sektorial në punën e tij, sipas nenit 53, kryesisht duke vënë në dispozicion dokumentet e nevojshme për monitorimin e cilësisë së zbatimit të programit IPARD III.
- (4) Autoriteti Menaxhues IPARD ngrë një sistem raportimi dhe informacioni për të mbledhur informacion financiar dhe statistikor mbi ecurinë e programit IPARD III, si edhe mbi bazën e informacionit që i jep Agjencia IPARD, si edhe përcjell këto të dhëna te komiteti monitorues IPARD III në përputhje me modalitetet e dakordësuara ndërmjet Këshillit të

Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Komisionit, duke përdorur kur është e mundur sisteme kompjuterike që mundësojnë shkëmbimin e të dhënave me Komisionin dhe që janë të lidhura me sistemin e raportimit dhe informacionit që ngrihet nga ZKA.

Sistemi i raportimit dhe informacionit duhet të kontribuojë në përgatitjen e raporteve vjetore dhe përfundimtare të zbatimit, në përputhje me nenin 59.

- (5) Autoriteti Menaxhues IPARD i propozon Komisionit ndryshime në programin IPARD III, duke vënë për dijeni KKIPA-n, pas konsultimit me Agjencinë IPARD dhe pas pëlqimit të komitetit monitorues IPARD III. Autoriteti Menaxhues IPARD ka përgjegjësinë që të garantojë informimin e autoriteteve përkatëse për nevojën e ndryshimeve administrative të përshtatshme kur këto ndryshime kërkojnë në zbatim të një vendimi të Komisionit për ndryshimin e programit IPARD III.
- (6) Çdo vit, Autoriteti Menaxhues IPARD harton një plan veprimi për operacionet e synuara në kuadrin e masës 'Asistenca teknike', të cilit ia paraqet komitetit monitorues IPARD III për pëlqim.
- (7) Autoriteti Menaxhues IPARD harton një plan vlerësimi sipas nenit 56, të cilin ia paraqet komitetit monitorues sektorial sipas nenit 53 jo më vonë se një vit pas miratimit të programit IPARD III nga Komisioni. Autoriteti Menaxhues IPARD raporton tek komiteti monitorues IPARD III dhe te Komisioni mbi ecurinë e zbatimit të këtij plani.
- (8) Autoriteti Menaxhues IPARD harton një plan koherent me aktivitete vizibiliteti dhe komunikimi sipas nenit 24 si dhe konsultohet dhe informon Komisionin, pasi merr këshilla nga komiteti monitorues sektorial. Plani paraqet, në veçanti, nismat e ndërmarra dhe ato të planifikuara, me qëllim informimin e publikut të gjerë mbi rolin që luan BE-ja në programin IPARD III dhe rezultatet e tij.
- (9) Kur një pjesë e detyrave të veta ia delegon një organi tjetër, Autoriteti Menaxhues IPARD mban përgjegjësinë e plotë për menaxhimin dhe zbatimin e atyre detyrave në përputhje me parimin e menaxhimit të qëndrueshëm financiar.

Klauzola 6b Agjencia e Zhvillimit Rural IPA (IPARD)

- (1) Agjencisë IPARD i ngarkohen funksione dhe përgjegjësi që detajohen më tej në marrëveshjen sektoriale.
- (2) Në përputhje me nenin 10(1), është përgjegjëse edhe për:
 - (a) dhënien e konfirmimit Autoritetit Menaxhues për kontrollueshmërinë dhe verifikueshmërinë e masave në programin IPARD III;
 - (b) përgatitjen e thirrjeve për propozime dhe publikimin e kriterëve dhe kushteve të pranueshmërisë me miratimin paraprak të Autoritetit Menaxhues lidhur me çështjet e ngritura në Klauzolat 6a(3)(c) dhe 8(2)(c);
 - (c) përzgjedhjen e projekteve që do të zbatohen;

- (d) përcaktimin me shkrim të detyrimeve kontraktuese ndërmjet Agjencisë IPARD dhe marrësve, përfshirë informacionin për sanksione të mundshme në rast mospërbushjeje të atyre detyrimeve dhe, sipas rastit, dhënien e miratimit për fillimin e punës. Agjencia IPARD mund të vazhdojë të kontraktojë apo të marrë zotime në kuadrin e kësaj Marrëveshjeje për një masë specifike deri në datën kur Republika e Shqipërisë fillon të kontraktojë apo të marrë zotime për këtë masë në kuadrin e çdo programi IPARD III pasues;
 - (e) masa ndjekëse për të garantuar progresin e projekteve që zbatohen;
 - (f) raportimin e progresit të masave që zbatohen ndaj indikatorëve;
 - (g) informimin e marrësit për kontributin e BE-së në projekt;
 - (h) raportimin e parregullsive në nivel kombëtar;
 - (i) garanton që ZKA, Struktura Menaxhuese dhe Autoriteti Menaxhues IPARD të marrin të gjithë informacionin e nevojshëm për kryerjen e detyrave të tyre;
 - (j) respektimin e detyrimeve në lidhje me publicitetin sipas nenit 23.
- (3) Për investime në projekte infrastrukturore të llojit që normalisht pritet të gjenerojë të ardhura neto të konsiderueshme, Agjencia IPARD vlerëson, para se të lidhë marrëveshje kontraktuese me marrësin potencial, nëse projekti është i këtij lloji. Kur konstatohet se është projekt i tillë, Agjencia IPARD garanton që ndihma publike nga të gjitha burimet të mos tejkalojë 50% të shpenzimeve totale të projektit që konsiderohen të pranueshme për bashkëfinancimin e BE-së.
- (4) Agjencia IPARD garanton që për çdo projekt në kuadrin e programit IPARD III, akumulimi i ndihmës publike që jepet nga të gjitha burimet të mos tejkalojë tavanet maksimale për shpenzimet publike.

Klauzola 7 Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin e politikave (ONMP)

- (1) Kur autorizohet, Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin e politikave mbështet Autoritetin Menaxhues në të gjitha çështjet për të cilat është përgjegjës në sistemin e qeverisjes apo administratës së përfituesit IPA III.
- (2) Kur autorizohet, Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin e politikave ofron ekspertizë teknike për programimin, zbatimin, menaxhimin dhe kontrollin e programit. Në këtë kontekst, Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin e politikave kryen këto detyra:
 - (a) propozon operacione për financim si edhe draft-dokumente programimi;
 - (b) përgatit dokumentacionin teknik të nevojshëm për shpalljen e thirrjeve për tender dhe thirrjeve për propozime, si edhe ndihmon në përgatitjen e përgjigjeve ndaj kërkesave për sqarime;
 - (c) cakton anëtarë me të drejtë vote në komitetet vlerësuese;

- (d) ngre një grup ekspertësh ose mbështet Autoritetin Menaxhues në ngritjen e një grupi të tillë që të vlerësojë rezultatet e veprimeve dhe të kontratave në proces zbatimi;
- (e) monitoron aspektet teknike të veprimeve dhe kontratave;
- (f) konfirmon që shërbimet e kontraktuara janë dhënë, furnizimet janë dorëzuar dhe instaluar, punimet janë finalizuar dhe veprimet janë realizuar;
- (g) kryen çdo detyrë tjetër ose mbështet çdo kërkesë tjetër që varet nga ekspertiza teknike e Organit të Ndërmjetëm për menaxhimin e politikave.

Klauzola 8 Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin financiar (ONMF)

(1) Në bashkëpunim me strukturat dhe autoritetet e tjera, Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin financiar kryen këto detyra:

- (a) garanton që aktivitetet të propozohen për financim në përputhje me procedurat dhe kriteret e zbatueshme për programin, veprimin, thirrjen për tender dhe thirrjen për propozime;
- (b) kryen monitorime për secilën kontratë, përfshirë aspektet administrative, financiare, teknike dhe fizike të zbatimit të kontratës;
- (c) verifikon që pagesat që iu bëhen përfituesve përputhen me legjislacioni e BE-së dhe të përfituesit IPA III, me kërkesat e programet dhe me kushtet e kontratës;

(2) Organi i Ndërmjetëm për menaxhimin financiar kryen në mënyrë autonome këto detyra:

- (a) menaxhon procedurat e prokurimit, procedurat e shpalljes së fituesit të grantit dhe procedura të tjera kontraktimi, në përputhje me nenet 18, 19 dhe 22;
- (b) garanton që aktivitetet të përzgjidhen për financim në përputhje me procedurat dhe kriteret e zbatueshme për programin, veprimin, thirrjen për tender dhe thirrjen për propozime;
- (c) lidh kontrata dhe aneks-kontrata;
- (d) autorizon pagesat e asistencës IPA III në favor të marrësve/përfituesve;
- (e) autorizon rikuperimin e fondeve prej përfituesve të asistencës IPA III.

Klauzola 9 Autoriteti Auditues (AA)

(1) Përfituesi IPA III vë në dispozicion Autoritetin Auditues, i cili është një organ publik funksionalisht i pavarur nga strukturat dhe autoritetet e përcaktuara në nenin 10(1), geramat (a) deri në (d). Autoriteti Auditues gëzon autonominë e nevojshme financiare.

(2) Kryetari i Autoritetit Auditues zotëron kompetenca, njohuri dhe përvojë të mjaftueshme në fushën e auditimit për të kryer detyrat e kërkuara.

- (3) Autoriteti Auditues i kryen auditet në përputhje me standardet e auditit të pranura ndërkombëtarisht. Auditimet përfshijnë auditin e sistemeve, auditin e operacioneve dhe auditin e llogarive.
- (4) Deri në fund të nëntorit të çdo viti, Autoriteti Auditues i dorëzon Komisionit, duke i dërguar një kopje edhe ZKA-së, një strategji auditit bazuar në vlerësim risku sipas modelit të paraqitur në Shtojcën G. Strategjia e auditit mbulon tre vitet financiare pasuese dhe përditësohet çdo vit. Kërkesa specifike shtesë për strategjinë e auditit mund të përcaktohen në marrëveshjet sektoriale apo ato të financimit.
- (5) Komisioni mund të japë orientime të mëtejshme mbi metodologjinë e auditimit dhe raporteve e opinioneve të auditit.
- (6) Autoriteti Auditues respekton kërkesat e raportimit të përcaktuara në nenin 63.

SHTOJCA B

KUADRI I KONTROLLIT TË BRENDSHËM

Komponentët, parimet dhe karakteristikat e kuadrit të kontrollit të brendshëm në menaxhimin indirekt nga vendet përfituese

I. MJEDISI I KONTROLLIT

Mjedisi i kontrollit është tërësia e standardeve të sjelljes, proceseve dhe strukturave që përbëjnë bazën e realizimit të kontrolleve të brendshme në mbarë organizatën¹⁹. Drejtuesit e lartë²⁰ mbajnë tonusin lart për rëndësinë e kontrollit të brendshëm, përfshirë standardet e sjelljes të pritshme.

1. Organizata tregon përkushtim ndaj integritetit dhe vlerave etike.

Karakteristikat:

- 1.1. *Tomusi lart.* Të gjitha nivelet drejtuese respektojnë integritetin dhe vlerat etike në udhëzimet, veprimet dhe sjelljen e tyre.
- 1.2. *Standardet e sjelljes.* Integriteti dhe vlerat etike janë të parashikuara në standardet e sjelljes dhe kuptohen nga të gjitha nivelet e organizatës, si edhe nga ofruesit e shërbimeve që kontraktohen dhe përfituesit.
- 1.3. *Respektimi i standardeve.* Ekzistojnë procese për të vlerësuar nëse individët dhe njësitë po respektojnë standardet e sjelljes dhe për të trajtuar pa vonesa rastet e devijimeve.

2. Drejtuesit e lartë ushtrojnë mbikëqyrje mbi zhvillimin dhe performancën e kontrollit të brendshëm.

Karakteristikat:

- 2.1. *Drejtuesit e lartë mbikëqyrin praktikën e qeverisjes, menaxhimit të riskut dhe kontrollit të brendshëm, si dhe marrin përgjegjësinë e përgjithshme për menaxhimin në nivelet më poshtë.* Kjo bëhet e mundur përmes modaliteteve të punës dhe kanaleve të komunikimit që janë të përshtatshme.
- 2.2. *Secili drejtues mbikëqyr sistemet e kontrollit të brendshëm brenda njësisë së vet.* Secili drejtues mbikëqyr zhvillimin dhe performancën e kontrollit të brendshëm. Në kryerjen e kësaj detyre, ata mbështeten nga koordinatorët e kontrollit të brendshëm.
- 2.3. *Secili drejtues i lartë nënshkruan një deklaratë të sigurisë për alokimin e duhur dhe*

¹⁹ Në këtë Shtojcë, "organizatë" nënkupton të gjithë sistemin e ngritur në një vend përfitues për menaxhimin dhe kontrollin e IPA III.

²⁰ Në këtë Shtojcë, "drejtues të lartë" nënkupton Zyrtarin Kombëtar Autorizues dhe titullarët e Autoritetit Menaxhues.

përdorimin e burimeve vetëm për qëllimet e synuara dhe në përputhje me parimet e menaxhimit të qëndrueshëm financiar, si edhe për ekzistencën e procedurave të mjaftueshme të kontrollit.

2.4. *Koordinatorët e kontrollit të brendshëm luajnë rol kyç, sepse koordinojnë përgatitjen e deklaratave të sigurisë.*

3. Drejtuesit përcaktojnë struktura, linja raportimi dhe autoritete e përgjegjësi të përshtatshme për realizimin e objektivave.

Karakteristikat:

3.1. *Strukturat Menaxhuese janë të plota.* Krijimi dhe zbatimi i strukturave menaxhuese dhe mbikëqyrëse mbulon të gjitha politikat, programet dhe aktivitetet. Ato mbulojnë të gjitha llojet e shpenzimeve, mekanizmat e zbatimit dhe njësitë e ngarkuara me ekzekutimin e buxhetit në mbështetje të realizimit të objektivave të politikave, operacionale dhe kontrollit.

3.2. *Autoritetet dhe përgjegjësitë.* Drejtuesit e lartë, sipas rastit, delegojnë autoritetin dhe përdorin proceset dhe teknologjinë e përshtatshme për të caktuar përgjegjësi dhe për të ndarë detyrat sipas nevojës në nivele të ndryshme të organizatës.

3.3. *Linjat e raportimit.* Drejtuesit e lartë hartojnë dhe vlerësojnë linja raportimi brenda njësie për të mundësuar ushtrimin e autoritetit, përmbushjen e përgjegjësisë dhe fluksin e informacionit.

4. Organizata tregon përkushtim për të tërhequr, zhvilluar dhe mbajtur individët kompetentë në harmoni me objektivat.

Karakteristikat:

4.1. *Kuadri i kompetencave.* Njësitë përcaktojnë kompetencat e nevojshme për të mbështetur arritjen e objektivave dhe i vlerësojnë periodikisht në mbarë organizatën, duke marrë masa për të korrigjuar mangësitë sipas nevojës.

4.2. *Zhvillimi profesional.* Njësitë ofrojnë trajnimin dhe këshillimin e nevojshëm për të tërhequr, zhvilluar dhe mbajtur numër të mjaftueshëm personeli kompetent.

4.3. *Lëvizshmëria.* Njësitë planifikojnë lëvizshmërinë e personelit për të gjetur ekuilibrin e duhur midis vijimësisë dhe rinovimit.

4.4. *Planifikimi i zëvendësimeve dhe modalitetet e kontingjencës* për aktivitetet operacionale dhe transaksionet financiare janë miratuar për të garantuar vijimësinë e operacioneve.

5. Organizata u kërkon llogari individëve për përgjegjësitë e tyre të kontrollit të brendshëm në realizimin e objektivave.

Karakteristikat:

5.1. *Forcimi i llogaridhënies.* Organizata përcakton role dhe përgjegjësi të qarta dhe u kërkon

Ilogari individëve për performancën e përgjegjësi të kontrollit të brendshëm në mbarë organizatën dhe për zbatimin e masave korrigjuese sipas nevojës.

5.2. *Vlerësimi i personelit.* Efikasiteti, aftësitë dhe sjellja e personit në shërbim vlerësohen çdo vit ndaj standardeve të sjelljes së pritshme dhe objektivave të përcaktuar. Rastet e performancës së pamjaftueshme trajtohen siç duhet.

5.3. *Ngritja në detyrë e personelit.* Ngritja në detyrë vendoset pasi analizohen meritat karahasimore të personelit në fjalë, duke pasur parasysh sidomos raportet e vlerësimit.

II. VLERËSIMI I RISKUT

Vlerësimi i riskut është proces dinamik dhe përsëritës për identifikimin dhe vlerësimin e risqeve që mund të cenojnë arritjen e objektivave, si edhe për të përcaktuar sesi duhet të menaxhohen këto risqe.

6. Organizata specifikon objektivat me qartësi të mjaftueshme për të mundësuar identifikimin dhe vlerësimin e risqeve ndaj objektivave.

Karakteristikat:

6.1. *Misioni.* Njësitë kanë deklarata misioni të përditësuara dhe të harmonizuara në të gjitha nivelet hierarkike, deri në nivelin e detyrave dhe objektivave që u caktohen secilit pjesëtar të personelit. Deklaratat e misionit janë të harmonizuara me përgjegjësitë dhe objektivat e politikave të njësisë.

6.2. *Objektivat janë të përcaktuar në çdo nivel.* Objektivat e njësisë janë të përcaktuara qartë dhe përditësohen sipas nevojës (p.sh. ndryshimet thelbësore në prioritete, aktivitete dhe/ose organigramë). Ato filtrohen vazhdimisht deri në nivelet e poshtme të organizatës dhe komunikohen e kuptohen nga drejtuesit dhe personeli.

6.3. *Objektivat përcaktohen për aktivitetet më të rëndësishme.* Objektivat²¹ dhe indikatorët²² mbulojnë aktivitetet më të rëndësishme të njësisë që kontribuojnë në realizimin e prioriteteve si edhe në menaxhimin operacional.

6.4. *Objektivat përbëjnë bazën për akordimin e burimeve.* Drejtuesit iu referohen objektivave të vënë si bazë për akordimin e burimeve, sipas nevojës, për të arritur synimet e politikave, operationale dhe performancës financiare.

6.5. *Objektivat e raportimit financiar.* Objektivat e raportimit financiar janë në përputhje me parimet e kontabilitetit që kërkohen prej Komisionit.

6.6. *Objektivat e raportimit jofinanciar.* Raportimi jofinanciar u jep drejtuesve informacionin e saktë dhe të plotë që nevojiten për menaxhimin e organizatës në të gjitha nivelet.

²¹ Objektivat duhet të jenë SMART (specifikë, të matshëm, të arritshëm, realistë)

²² Objektivat duhet të jenë RACER (relevantë, të pranuar, të besueshëm, të lehtë për t'u monitoruar dhe të qëndrueshëm).

6.7. *Toleranca ndaj riskut dhe materialiteti.* Kur vendosin objektivat, drejtuesit përcaktojnë nivelet e pranueshme të devijimit kundrejt arritjes së tyre (toleranca ndaj riskut) si edhe nivelin e përshtatshëm të materialitetit për qëllime raportimi, duke mbajtur parasysh kosto-efektivitetin.

6.8. *Monitorimi.* Vendosja e objektivave dhe indikatorëve të performancës mundëson matjen e progresit drejt arritjes së tyre.

7. Organizata identifikon risqet ndaj arritjes së objektivave dhe analizon risqet si bazë për të përcaktuar sesi duhet të menaxhohet risku.

Karakteristikat:

7.1. *Identifikimi i riskut.* Secila njësi identifikon dhe vlerëson risqet në nivele të ndryshme organizative, duke analizuar faktorët e brendshëm dhe të jashtëm. Drejtuesit dhe personeli përfshihen në proces në nivele të përshtatshme.

7.2. *Vlerësimi i riskut.* Njësia vlerëson peshën e risqeve të identifikuara dhe përcakton përgjigjen ndaj risqeve të mëdha dhe sesi duhet të menaxhohet secili risk, si edhe vendos nëse të pranojë, të shmangë, të reduktojë apo të ndajë riskun. Intensiteti i kontrolleve zbutëse të riskut është proporcional me peshën e riskut.

7.3. *Identifikimi dhe vlerësimi i riskut integrohen në planifikimin vjetor dhe monitorohen periodikisht.*

8. Organizata vlerëson mundësinë e mashtrimit në vlerësimin e risqeve ndaj arritjes së objektivave.

Karakteristikat:

8.1. *Risku i mashtrimit.* Procedurat e identifikimit dhe vlerësimit të riskut (shihni parimin 7) mbajnë parasysh stimujt e mundshëm, presionet, mundësitë dhe qëndrimet që mund të rezultojnë në çdo lloj mashtrimi, kryesisht raportim mashtrues, humbje të aktiveve, publikim të informacionit sensitiv dhe korrupsion.

8.2. *Strategjia kundër mashtrimit.* Organizata si e tërë dhe secila njësi miratojnë dhe zbatojnë masa për të luftuar mashtrimin dhe aktivitetet e paligjshme që cenojnë interesat financiare të BE-së. Këtë e bëjnë duke zhvilluar një strategji të qëndrueshme kundër mashtrimit për të përmirësuar parandalimin, zbulimin dhe kushtet për hetimin e mashtrimit, si edhe për të miratuar masa kompensimi dhe parandalimi me penalitete proporcionale dhe shkurajuese.

9. Organizata identifikon dhe vlerëson ndryshimet që mund të kenë ndikim të qenësishëm në sistemin e kontrollit të brendshëm.

Karakteristikat:

9.1. *Vlerësimi i ndryshimeve.* Procesi i identifikimit të riskut merr parasysh ndryshimet në mjedisin e brendshëm dhe të jashtëm, në politikat dhe prioritetet operacionale, si edhe në qëndrimin e drejtuesve ndaj sistemit të kontrollit të brendshëm.

III. AKTIVITETET E KONTROLLIT

Aktivitetet e kontrollit garantojnë zbutjen e risqeve që lidhen me arritjen e objektivave të politikave, operacionale dhe kontrollit të brendshëm. Ato realizohen në të gjitha nivelet e organizatës, në faza të ndryshme të proceseve të punës, si edhe në mbarë mjedisin teknologjik. Aktivitetet e kontrollit mund të jenë parandaluese ose zbuluese, si dhe të përfshijnë një gamë aktivitetesh manuale dhe të automatizuara si edhe ndarjen e detyrave.

10. Organizata përzgjedh dhe zhvillon aktivitete kontrolli që kontribuojnë në zbutjen në niveleve të pranueshme të risqeve ndaj arritjes së objektivave.

Karakteristikat:

- 10.1. *Aktivitetet e kontrollit kryhen për të zbutur risqet e identifikuar.* Ato përshtaten sipas risqeve specifike të secilës njësi dhe intensiteti i tyre është proporcional me risqet korresponduese.
- 10.2. *Aktivitetet e kontrollit pasqyrohen në një strategji kontrolli.* Strategjia e kontrollit përmban një sërë kontrollesh, përfshirë modalitetet e mbikëqyrjes dhe, sipas rastit, duhet të përmbajë një balancim të metodave për zbutjen e risqeve, duke pasur në vëmendje kontrollet manuale dhe të automatizuara, si edhe kontrollet parandaluese dhe zbuluese.
- 10.3. *Ndarja e detyrave.* Kur miratohen masat e kontrollit, drejtuesit analizojnë nëse detyrat janë ndarë siç duhet midis personelit për të reduktuar risqet e gabimeve dhe veprimeve të papërshtatshme apo mashtruese.
- 10.4. *Planet e vazhdimësisë së punës* bazuar në një analizë ndikimi të punës janë të miratuara, të përditësuara dhe përdoren prej personelit të trajnuar për të garantuar vazhdimësinë e punës së organizatës sa më gjatë në rast problemesh madhore. Sipas nevojës, planet e vazhdimësisë së punës duhet të përmbajnë plane rikuperimi ndaj fatkeqësive natyrore (plane që duhet të jenë të koordinuara dhe të miratuara) lidhur me infrastrukturën mbështetëse të ndjeshme ndaj kohës (p.sh. sistemet e teknologjisë së informacionit).

11. Organizata përzgjedh dhe zhvillon kontrole të përgjithshme të teknologjisë për të mbështetur arritjen e objektivave.

Karakteristikat:

- 11.1. *Kontrolli i teknologjisë.* Për të garantuar që teknologjia e përdorur në proceset e punës – përfshirë kontrollet e automatizuara – është e besueshme si dhe duke pasur parasysh të gjitha proceset e korporatës, njësitë përzgjedhin dhe zhvillojnë aktivitete kontrolli mbi blerjen, zhvillimin dhe mirëmbajtjen e teknologjisë dhe infrastrukturës përkatëse.
- 11.2. *Siguria e sistemeve TI.* Njësitë zbatojnë kontrole të përshtatshme për të garantuar sigurinë e sistemeve TI për të cilat janë pronarë të sistemit. Këtë e bëjnë në përputhje me parimet e qeverisjes të sigurisë TI, sidomos në kuadrin e mbrojtjes së të dhënave, sekretit profesional, disponueshmërisë, konfidencialitetit dhe integritetit.

12. Organizata integron kontrollin në rregulloret (politikat) e organizatës që përcaktojnë pritshmëritë dhe në procedura që vënë politikat në zbatim.

Karakteristikat:

- 12.1. *Procedurat e përshtatshme të kontrollit garantojnë arritjen e objektivave.* Procedurat e kontrollit ia caktojnë përgjegjësinë për aktivitetet e kontrollit njësisë apo individit përgjegjës për riskun në fjalë. Punonjësit e ngarkuar me këtë detyrë kryejnë aktivitetet e kontrollit në kohën dhe me zellin e duhur, duke ndërmarrë masa korrigjuese kur nevojitet. Drejtuesit rivlerësojnë periodikisht procedurat e kontrollit për të garantuar që të mbeten relevante.
- 12.2. *Raportimi i përjashtimeve* është një mjet menaxhimi që përdoret për të nxjerrë përfundime mbi efektivitetet e kontrollit të brendshëm dhe/ose ndryshimet që i duhen bërë sistemit të kontrollit të brendshëm. Ekziston një sistem që garanton se të gjitha rastet e cenimit të kontroleve apo devijimit prej proceseve dhe procedurave dokumentohen në raporte të përjashtimeve. Të gjitha rastet duhet të argumentohen dhe të miratohen para se të merren masa, ndërsa kjo procedurë duhet të jetë e centralizuar.
- 12.3. *Vlerësimi i ndikimit dhe vlerësimi i programeve të shpenzimeve,* legjislacionit dhe aktiviteteve të tjera joshpenzuese kryhen në përputhje me kërkesat ligjore dhe praktikat e mira, me qëllim që të vlerësohet ecuria e ndërhyrjeve të BE-së dhe të analizohen alternativat dhe ndikimet e nismave të reja.

IV. INFORMIMI DHE KOMUNIKIMI

Informimi i shërben organizatës që të realizojë kontrollin e brendshëm dhe të mbështetë arritjen e objektivave. Komunikimi është i brendshëm dhe i jashtëm. Komunikimi i jashtëm i jep informacion publikut dhe grupeve të interesit mbi objektivat dhe punën e organizatës. Komunikimi i brendshëm i jep informacionin e nevojshëm personelit për të arritur objektivat dhe për të kryer kontrollet e përditshme.

13. Organizata merr ose gjeneron dhe përdor informacion cilësor dhe relevant për të mbështetur funksionimin e kontrollit të brendshëm.

Karakteristikat:

- 13.1. *Administrimi i informacionit dhe dokumentacionit.* Njësitë identifikojnë informacionin që nevojitet për të mbështetur funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm dhe për të arritur objektivat. Sistemet e informacionit përpunojnë të dhëna përkatëse që merren nga burime të brendshme dhe të jashtme, me qëllim që të marrin informacionin cilësor të kërkuar dhe të pritshëm, në përputhje me rregullat e zbatueshme për sigurinë, administrimin e dokumentacionit dhe mbrojtjen e të dhënave. Ky informacion gjenerohet në kohën e duhur dhe është i besueshëm, aktual, i saktë, i plotë, i aksesueshëm, i mbrojtur, i verifikueshëm, i sistemuar në arkiv dhe i ruajtur. Informacioni i shpërndahet organizatës në përputhje me udhëzimet e zbatueshme.
- 14. Organizata komunikon së brendshmi informacionin, përfshirë objektivat dhe përgjegjësitë për kontrollin e brendshëm, të cilat janë të nevojshme për të mbështetur funksionimin e kontrollit të brendshëm.**

Karakteristikat:

- 14.1. *Komunikimi i brendshëm.* Njësitë komunikojnë së brendshmi mbi objektivat, sfidat, masat e marra dhe rezultatet e arritura prej tyre, përfshirë ndër të tjera objektivat dhe përgjegjësitë e kontrollit të brendshëm.
- 14.2. *Linja të ndara komunikimi,* siç janë numrat telefonikë falas për sinjalizimet, janë të ngritura në nivel organizativ për të mundësuar fluksin e raportimit kur kanalet normale rezultojnë joefektive.

15. Organizata komunikon me palët e jashtme mbi çështje që prekin funksionimin e kontrollit të brendshëm.

Karakteristikat:

- 15.1. *Komunikimi i jashtëm.* Të gjitha njësitë sigurohen që komunikimi i tyre i jashtëm të jetë i qëndrueshëm dhe relevant për audiencën e synuar. Organizata përcakton përgjegjësi të qarta për të sjellë komunikimin e njërive në përputhje me prioritetet dhe narrativën e organizatës.
- 15.2. *Komunikimi mbi kontrollin e brendshëm.* Organizata komunikon me palët e jashtme mbi funksionimin e komponentëve të kontrollit të brendshëm. Informacioni relevant dhe i përpiktë përcillet duke pasur parasysh momentin, audiencën, natyrën e informacionit, si edhe kërkesat ligjore e rregullatore dhe interesat e organizatës.

V. AKTIVITETET E MONITORIMIT

Vlerësimet e vazhdueshme dhe specifike përdoren për të konstatuar nëse secili nga pesë komponentët e kontrollit të brendshëm është i pranishëm dhe funksional. Vlerësimet e vazhdueshme që kryhen në proceset e punës në nivele të ndryshme të organizatës, japin informacion në kohë reale mbi ndonjë mangësi. Konstatimet vlerësohen dhe mangësitë komunikohen dhe korrigjohen në kohën e duhur, ku problematikat madhore raportohen siç duhet.

16. Organizata përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose specifike për të konstatuar nëse komponentët e kontrollit të brendshëm janë të pranishëm dhe funksionalë.

Karakteristikat:

- 16.1. *Vlerësimet e vazhdueshme dhe specifike.* Njësitë monitorojnë vazhdimisht performancën e sistemit të kontrollit të brendshëm me mjete që mundësojnë identifikimin e mangësive, regjistrimin dhe vlerësimin e rezultateve të kontrollit, devijimet e kontrollit dhe përjashtimet. Vlerësimet e vazhdueshme janë të integruara në proceset e punës dhe përshtaten sipas ndryshimit të kushteve. Gjithashtu, njësitë kryejnë vlerësime specifike sipas nevojës, duke pasur parasysh ndryshimet në mjedisin e kontrollit.
- 16.2. *Njohuri dhe informacione të mjaftueshme.* Personeli që kryen vlerësimet e vazhdueshme dhe specifike zotëron njohuri dhe informacion të mjaftueshëm për realizimin e kësaj

detyre, sidomos për objektin dhe plotësinë e rezultateve të kontrollit, devijimeve të kontrollit dhe përjashtimeve.

16.3. *Vlerësimet me bazë risku dhe periodike.* Njësitë e ndryshojnë objektivin dhe shpeshhtësinë e vlerësimeve specifike në varësi të risqeve të identifikuara. Vlerësimet specifike kryhen periodikisht për të marrë informacion objektiv.

17. Organizata vlerëson dhe komunikon mangësitë e kontrollit të brendshëm në kohën e duhur tek palët që kanë përgjegjësinë për marrjen e masave korrigjuese, duke përfshirë drejtuesit e lartë.

Karakteristikat:

17.1. *Mangësitë.* Me mbështetjen e koordinatorëve të kontrollit të brendshëm, drejtuesit analizojnë rezultatet e vlerësimeve sesi funksionon sistemi i kontrollit të brendshëm në njësitë e tyre. Mangësitë u komunikohen drejtuesve dhe njësitë përgjegjëse për marrjen e masave korrigjuese.

Termi "mangësi të kontrollit të brendshëm" nënkupton mangësi të një apo disa komponentëve dhe parimeve përkatëse që reduktojnë mundësitë që njësi të arrijë objektivat. Mangësi madhore në sistemin e kontrollit të brendshëm konsiderohet kur drejtuesit përcaktojnë se një komponent dhe një apo disa parime nuk janë të pranishme ose funksionale apo kur komponentët nuk funksionojnë së bashku. Kur ekziston një mangësi madhore, drejtuesi nuk mund të dalë në përfundimin se sistemi i kontrollit të brendshëm është efektiv. Për të klasifikuar rëndësinë e mangësive, drejtuesit duhet të gjykojnë bazuar në kriteret përkatëse të përcaktuara në rregullore, rregulla apo standarde të jashtme.

17.2. *Masat korrigjuese.* Masat korrigjuese merren në kohën e duhur nga punonjësit e ngarkuar me proceset në fjalë, nën mbikëqyrjen e titullarëve të tyre. Me mbështetjen e koordinatorit të kontrollit të brendshëm, secili drejtues monitoron dhe merr përgjegjësinë për zbatimin në kohë të masave korrigjuese.

SHTOJCA C

Model për Deklaratën e Menaxhimit

Unë, i nënshkruari (*emri, mbiemri, titulli zyrtar ose funksioni*), Zyrtar Kombëtar Autorizues (*i përfituesit IPA III*) për programin (*emri i programit*),

bazuar në zbatimin e (*emri i programit*) gjatë vitit financiar që mbaroi më 31 dhjetor (*viti*), (përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo financimi), bazuar në gjykimin tim dhe të gjithë informacionit që më është vënë në dispozicion, përfshirë rezultatet e verifikimeve të menaxhimit si edhe nga auditet për shpenzimet e pasqyruara në llogaritë vjetore, raportet vjetore përfundimtare dhe pasqyrat e vitit financiar (*viti*),

dhe duke marrë parasysh detyrimet e mia në kuadrin e Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit ndërmjet Komisionit Evropian dhe [Përfituesit IPA III] mbi Modalitetet për Zbatimin e Asistencës Financiare të BE-së nga [Përfituesi IPA III] në kuadrin e Instrumentit për Asistencën e Para-anëtarësimin (IPA III) datë [data],

deklaroj se:

- të dhënat në llogaritë vjetore, raportet financiare vjetore dhe pasqyrat financiare janë paraqitur siç duhet, të plota dhe të sakta,
- shpenzimet e pasqyruara në llogaritë vjetore, në raportet financiare vjetore dhe në pasqyrat financiare janë në përputhje me legjislacionin e zbatueshëm dhe janë përdorur për qëllimin e synuar,
- sistemi i menaxhimit dhe kontrollit i ngritur për programin jep garancitë e nevojshme në lidhje me ligjshmërinë dhe rregullsinë e transaksioneve përkatëse.

Konfirmoj se parregullsitë e identifikuara në raportet e auditit dhe kontrollit për vitin financiar janë trajtuar siç duhet në llogaritë vjetore, raportet financiare vjetore dhe pasqyrat financiare.

Gjithashtu, konfirmoj se shpenzimet që janë në proces vlerësimi për ligjshmërinë dhe rregullsinë janë përjashtuar nga llogaritë vjetore, raportet financiare vjetore dhe pasqyrat financiare në pritje të përfundimit të vlerësimit, për përfshirje të mundshme në kërkesë-pagesën në vitin financiar pasardhës.

Mangësitë në sistemin e menaxhimit dhe kontrollit të raportuar në ato raporte janë ndjekur në nivel të mjaftueshëm ose ndjekja është në vazhdim lidhur me masat korrigjuese e kërkuara më poshtë:

Janë ndjekur në nivel të mjaftueshëm mangësitë në sistemin e menaxhimit dhe kontrollit të raportuara në këto raporte ose janë në ndjekje për sa i përket masave korrigjuese të nevojshme si më poshtë:

... (Tregoni cilat masat korrigjuese janë në proces në datën e nënshkrimit të deklaratës).

Gjithashtu, konfirmoj se janë miratuar masa efektive dhe proporcionale kundër mashtrimit dhe se ato mbajnë parasysh risqet e identifikuara në këtë drejtim.

Përfundimisht, konfirmoj se nuk jam në dijeni të ndonjë problematike të fshehtë reputacioni lidhur me zbatimin e programit.

[Seksioni i rezervave përfshihet kur gjykohet e nevojshme.]

(Vendi dhe data e lëshimit)

Nënshkrimi

(Emri, mbiemri, titulli zyrtar ose funksioni)

SHTOJCA D

Model për Raportin Vjetor të Auditimit¹

drejtuar

- Komisionit Evropian, Drejtorisë së Përgjithshme
- Qeverisë së (Përfituesit IPA III)
- për dijeneri Koordinatorit Kombëtar IPA (KKIPA) të (Përfituesit IPA III) dhe
- për dijeneri Zyrtarit Kombëtar Autorizues (ZKA) të (Përfituesit IPA III)

1. HYRJE

- 1.1. Identifikimi i Autoritetit Auditues dhe organeve të tjera që janë përfshirë në përgatitjen e raportit.
- 1.2. Periudha e referuar (d.m.th. viti financiar dhe periudha 12-mujore nga 1 korriku (*viti*) deri më 30 qershor (*viti*), përveç kur parashikohet ndryshe në marrëveshje sektoriale apo financimi) dhe objekti i auditeve (bashkë me shpenzimet e pranuar që i janë deklaruar Komisionit për periudhën në fjalë).
- 1.3. Identifikimi i programit/veprimet(eve)/sektorit(ëve) që mbulon raportin dhe i Autoritetit Menaxhues dhe Organeve të Ndërmjetme të tij/tyre.
- 1.4. Përshkrimi i hapave të ndërmarrë për përgatitjen e raportit dhe përpilimin e opinionit të auditit.

2. NDRYSHIME THELBËSORE NË SISTEMET E MENAXHIMIT DHE KONTROLLIT

- 2.1. Hollësi për ndryshimet madhore në sistemet e menaxhimit dhe kontrollit dhe konfirmimin e përputhshmërisë së tyre me nenin 8 të Rregullores Zbatuese (BE) nr. 2021/2236 të Komisionit, bazuar në auditimin e kryer nga Autoriteti Auditues.
- 2.2. Duhet të përcaktohen datat nga të cilat hyjnë në fuqi këto ndryshime, datat e njoftimit të ndryshimeve tek Autoriteti Auditues, si edhe ndikimi i këtyre ndryshimeve tek auditimi.

3. NDRYSHIMET NË STRATEGJINË E AUDITIT

- 3.1. Hollësitë e çdo ndryshimi që i është bërë Strategjisë së Auditit dhe shpjegimeve përkatëse. Në veçanti, tregoni ndonjë ndryshim në metodën e kampionimit të përdorur për auditin e operacioneve (shihni Seksionin 5).
- 3.2. Autoriteti Auditues bën dallimin ndërmjet ndryshimeve të bëra në fazë të vonë që nuk ndikojnë në punën e bërë gjatë periudhës së referuar, si dhe ndryshimeve të kryera gjatë periudhës së referuar, të cilat ndikojnë tek auditimi dhe rezultatet e auditit.

Pasqyrohen vetëm ndryshimet krahasuar me versionin e mëparshëm të strategjisë së auditit.

¹ Në zbatim të nenit 63, pika (2) e marrëveshjes financiare kuadër të partneritetit.

4. AUDITET E SISTEMEVE

- 4.1. Identifikimi i autoriteteve/organeve që kanë kryer audite sistemesh, përfshirë vetë Autoritetin Auditues.
- 4.2. Tabelë përmbledhëse e auditeve të kryera, ku tregohen autoritetet/organet e audituara, vlerësimi i kërkesave kyçe për çdo autoritet/organ, çështjet e mbuluara² dhe një krahasim me planin e auditit. Përmbledhja përfshin programin (referencën/titullin), autoritetin/organin që ka kryer auditin e sistemit, datën e auditit, objektin e auditit, përfshirë kufizimet në objekt, si dhe autoritetet/organet e audituara. Në këtë seksion raportohen edhe auditet tematike horizontale.

Periudha e auditit	1. Programi (referenca /titulli)	2. Organi Auditues ³	3. Organ(et)e audituara	4. Data e auditit ⁴	5. Objekti i auditit ⁵	6. Konstatimet kryesore dhe përfundimet	7. Problemet me natyrë sistemike dhe masat e marra	8. Ndikimi financiar i vlerësuar (nëse ka)	9. Ndjekja (mbyllur ose jo)

- 4.3. Përshkrimi i bazës për auditet e kryera, përfshirë referencën për strategjinë e auditit të zbatueshme dhe sidomos metodologjinë e vlerësimit të riskut dhe rezultatet që çuan në hartimin e planit të auditit për audit sistemi. Nëse vlerësimi i riskut është përditësuar, kjo duhet të përshkruhet në seksionin 3 lart, duke evidentuar ndryshimet në strategjinë e auditit.
- 4.4. Përshkrimi i konstatimeve kryesore dhe përfundimeve që kanë nxjerrë auditet e sistemeve, përfshirë auditet në fusha tematike specifike.
- 4.5. Evidentim nëse ndonjë problem i konstatuar cilësohet se ka natyrë sistemike, hollësi të masa të ndërmarra, përfshirë kuantifikimin e shpenzimeve të parregullta dhe ndonjë korrigjim financiar që është bërë.
- 4.6. Informacion mbi ndjekjen e rekomandimeve nga auditet e sistemeve të viteve të mëparshme.
- 4.7. Përshkrimi (sipas rastit) i mangësive specifike që lidhen me menaxhimin e instrumenteve financiare, të zbuluara gjatë auditeve të sistemeve dhe përshkrimi i ndjekjes që raporton përfituesi IPA III për korrigjimin e këtyre mangësive.
- 4.8. Niveli i sigurisë të përfutur pas auditeve të sistemeve (i ulët/i mesëm/i lartë) dhe argumentimi.

² Çështjet duhet të korrespondojnë me ato në strategjinë e auditit (por jo ekskluzivisht), p.sh. cilësia e verifikimeve të menaxhimit, përfshirë në lidhje me respektimin e rregullave të prokurimit publik, rregullat e ndihmës shtetërore, kërkesat mjedisore, mundësitë e barabarta, zbatimi i instrumenteve financiare, efektiviteti i sistemeve TI, raportimi i tërheqjeve dhe rikuperimeve, zbatimi i vlerësimit të riskut të mashtrimit; besueshmëria e të dhënave që lidhen me indikatorët dhe parametrat si dhe ecuria e programit në arrijten e objektivave.

³ Organet që kanë kryer auditet e sistemeve, përfshirë vetë Autoritetin Auditues.

⁴ Data e auditimit në terren.

⁵ Autoritetet e audituara, temat horizontale të audituara, kufizimet e objektit...

5. AUDITET E OPERACIONEVE

- 5.1. Identifikimi i autoriteteve/organeve që kanë kryer audite të operacioneve, përfshirë Autoritetin Auditues.
- 5.2. Përshkrimi i metodologjisë së kampionimit të përdorur, si edhe informacion nëse metodologjia është në përputhje me strategjinë e auditit.
- 5.3. Sqarim i parametrave të kampionimit dhe informacion për procedurat e kampionimit statistikor ose jostatistikor, llogaritjet që çuan në përzgjedhjen e modelit (në një format që sqaron hapat bazë të ndërmarrë, në përputhje me metodën specifike të kampionimit që është përdorur) dhe shpjegime për gjykimin profesional të zbatuar.
Informacioni duhet të përfshijë nivelin e materialitetit, nivelin e konfidencës, njësitë e kampionimit, marzhin e pritshëm të gabimit, intervalin e kampionimit, devijimin standard, vlerën e popullatës, përmasën e popullatës, përmasën e kampionit/modelit dhe informacion mbi shtresëzimin.
- 5.4. Rakordimi midis shpenzimeve të pranuar që i janë deklaruar Komisionit për periudhën 12-mujore dhe popullatës nga e cila është nxjerrë kampioni rastësor. Zërat rakordues përfshijnë zëra negativë ku janë kryer korrigjime/rregullime financiare, si edhe diferencat ndërmjet shumave të deklaruara në Euro dhe shumave në monedhën e përfituesit IPA III, sipas rastit.
- 5.5. Kur ka zëra negativë, konfirmimi se janë trajtuar si popullatë më vete. Analiza e rezultateve kryesore të auditeve në këto njësi, me fokus në verifikimin nëse shumat i korrespondojnë vendimeve për të zbatuar korrigjime/rregullime financiare (të ndërmarrë nga përfituesi IPA III ose nga Komisioni) si dhe për rakordim me shumat nëpër llogari të cilat janë tërhequr dhe rikuperuar / do të rikuperohen.
- 5.6. Kur përdoret metodë kampionimi jostatistikor, specifikohen arsyet pse është përdorur kjo metodë, përqindja e njësive të kampionuara/shpenzimeve të pranuar që kanë analizuar auditet, hapat e ndërmarrë për të garantuar se kampioni është rastësor, duke mbajtur parasysh se kampioni duhet të jetë përfaqësues. Gjithashtu, përshkruhen hapat e ndërmarrë për të garantuar përmasë të mjaftueshme të kampionit që i mundëson autoritetit auditues nxjerrjen e një opinionit auditit të vlefshëm. Në rastet e metodës së kampionimit jostatistikor, llogaritjet edhe marzhi total (i projektuar) i gabimit.
- 5.7. Tabela përmbledhëse (shihni Seksionin 9) e zbërthyer sipas programit sipas rastit, ku tregohen shpenzimet e pranuar dhe pagesat e kryera që i janë deklaruar Komisionit, shpenzimet e pranuar që janë audituar dhe gabimet e identifikuar.
Informacioni për kampionin rastësor duhet të dallohet prej informacionit për kampionët e tjerë, sipas rastit (p.sh. kampionët komplementarë me bazë risku).
- 5.8. Analiza e konstatimeve kryesore të auditeve të operacioneve, ku përshkruhet:
 - a) numri i njësive kampion të audituar, sasia përkatëse;
 - b) sasia dhe lloji i gabimit sipas çdo njësie kampion⁶;
 - c) gabimet totale⁷;
 - d) natyra e gabimeve të konstatuara⁸;
 - e) shkaqet kryesore, masat korrigjuese të propozuara, përfshirë ato që synojnë përmirësimin e sistemit të menaxhimit dhe kontrollit, si edhe ndikimin në opinionin e auditit.

⁶ Rastësor, sistemik, anormal.

⁷ "Gabimet totale" nënkupton shumën e gabimeve rastësore të parashikuara dhe, sipas rastit, gabimet sistemike dhe gabimet anormale të pakorrigjuara.

⁸ Për shembull: pranueshmëria, prokurimi publik, ndihma shtetërore.

- 5.9. Përshkrimi i marzhit total të gabimit⁹ dhe marzhit të gabimit rezidual¹⁰. Specifikimi i tavanit të marzhit të gabimit (sipas rastit).
Përshkrimi i marzheve totale dhe reziduale të gabimit për çdo shtresë¹¹ që u korrespondojnë mangësive, sasisë së parregullsive dhe ndikimit tek opinionin e auditit.
Llogaritjet për marzhin total dhe rezidual të gabimit, në një format që sqaron hapat bazë të ndërmarrë, në përputhje me metodën specifike të kampionimit që është përdorur.
- 5.10. Krahasimi i marzhit total të gabimit dhe marzhit të gabimit rezidual me nivelin e materialitetit 2%, me qëllim që të konstatohet nëse popullata është e keqdeklaruar materialisht apo jo, si edhe ndikimi në opinionin e auditit.
- 5.11. Hollësi të çdo korigjimi financiar që lidhet me periudhën 12-mujore të zbatuar nga Autoriteti Menaxhues/struktura menaxhuese para dorëzimit tek Komisioni të raporteve financiare vjetore apo të pasqyrave/llogarive vjetore, si pasojë e auditeve të operacioneve, përfshirë normën fikse ose korigjimet e ekstrapoluara.
- 5.12. Hollësi nëse ndonjë problem i konstatuar cilësohet se ka natyrë sistemike, si dhe masat e ndërmarrë, përfshirë kuantifikimin e shpenzimeve/shpenzimeve të parregullta dhe ndonjë korigjim financiar të bërë.
- 5.13. Informacion për auditet e operacioneve në vazhdimësi të kryera në vitet e mëparshme, sidomos ato për mangësitë e mëdha me natyrë sistemike. Rishikim i marzheve të gabimit rezidual të raportuara, si rezultat i të gjitha masave korigjuese që janë ndërmarrë pas auditeve.
- 5.14. Informacion mbi rezultatet e auditit të kampionit të komplimentaritit (p.sh. me bazë risku), nëse ka.
- 5.15. Përshkrimi (sipas rastit) i mangësive specifike apo parregullsive që lidhen me instrumentet financiare. Sipas rastit, përshkruhet marzhi i gabimit të kampionit për instrumentet financiare të audituara.
- 5.16. Përfundimet e nxjerra prej rezultateve të auditeve në lidhje me efektivitetin e sistemit të menaxhimit dhe kontrollit.

6. AUDITET E RAPORTEVE FINANCIARE VJETORE OSE TË PASQYRAVE FINANCIARE/ LLOGARIVE VJETORE

- 6.1. Identifikimi i autoriteteve/organeve që kanë kryer audite të raporteve financiare vjetore apo të pasqyrave financiare/llogarive vjetore.
- 6.2. Përshkrimi i metodës së auditit të përdorur për të verifikuar që raportet financiare vjetore apo pasqyrat financiare/llogaritë vjetore janë të plota, të sakta dhe të vërteta. Këtu përfshihet një referencë për punën audituese të bërë në kontekstin e auditeve të sistemeve, auditeve të operacioneve dhe verifikimeve shtesë që iu janë bërë raporteve financiare vjetore apo pasqyrave financiare/llogarive vjetore.
- 6.3. Përfundimet e nxjerra nga auditet në lidhje me plotësinë, saktësinë dhe vërtetësinë e raporteve financiare vjetore dhe pasqyrave financiare/llogarive vjetore, duke përfshirë përshkrimin për korigjimet financiare të bëra dhe të pasqyruara në raportet financiare vjetore apo pasqyrat financiare/llogaritë vjetore si ndjekje e këtyre përfundimeve.
- 6.4. Përshkrimi nëse janë identifikuar probleme që cilësohen me natyrë sistemike, si edhe për masat e ndërmarrë.

⁹ "Marzhi i gabimeve totale" nënkupton totalin e gabimeve pjesëtuar me popullatën.

¹⁰ "Marzhi i gabimeve reziduale" nënkupton totalin e gabimeve minus korigjimet financiare të zbatuara nga Përfituesi IPA III (referuar në seksionin 5.11) pjesëtuar me popullatën.

¹¹ Marzhet e gabimit për shtresë specifikohen kur përdoret shtresëzim, që mbulon nënpopullatat me karakteristika të ngjashme, zërat me vlera të larta, programet / (në rastin e grupimit të programeve)/ etj.

7. INFORMACION SHITESË

- 7.1. Vlerësimi i Autoritetit Auditues për rastet e dyshuara të mashtrimit në kontekstin e auditeve të tyre (dhe rastet e raportuara nga organe të tjera kombëtare apo të BE-së si edhe që lidhen me operacionet e audituara nga autoriteti auditues), bashkë me masat e ndërmarra. Informacion për numrin e rasteve, rëndësinë e tyre dhe vlerat/shumat e prekura, nëse dihen.
- 7.2. Rastet e ndodhura pas përfundimit të periudhës 12-mujore dhe para se t'i dërgohet Komisionit raporti vjetor i auditimit, të cilat mbahen parasysht gjatë vlerësimit të nivelit të sigurisë dhe opinionit që nxjerr autoriteti auditues.
- 7.3. Çdo informacion tjetër që autoriteti auditues e cilëson relevant dhe të rëndësishëm për t'ia komunikuar Komisionit, veçanërisht për të arsyetuar opinionin e auditit.

8. NIVELI I PËRGJITHSHËM I SIGURISË

- 8.1. Shpjegim mbi nivelin e përgjithshëm të sigurisë për funksionimin e duhur të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit, si edhe shpjegim sesi ky nivel është arritur nga kombinimi i rezultateve të auditeve të sistemeve dhe të auditeve të operacioneve. Sipas rastit, Autoriteti Auditues mban parasysht edhe rezultatet e auditimeve të kryera nga organe të tjera kombëtare apo të BE-së.
- 8.2. Vlerësimi i masave zbutëse që nuk lidhen me korrigjime/rregullime financiare që janë zbatuar, korrigjimet/rregullimet financiare që janë zbatuar dhe vlerësimi i nevojës për masa korrigjuese shtesë, si nga pikëpamja e përmirësimit të sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit, edhe e ndikimit në buxhetin e BE-së.

9. TABELA PËR KOSTOT E DEKLARUARA TË PRANUARA, PAGESAT E KRYERA DHE AUDITET E OPERACIONEVE

Programi (referenca Atulli)	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
	Pagesat e bëra që i janë deklaruar Komisionit për periudhën 12-mujore	Shpenzimet e pranura që i janë deklaruar Komisionit për periudhën 12-mujore ¹	Shpenzimet e pranura në periudhën 12-mujore të audituar për kampionin rastësor	Numri total i njësive në popullatë	Numri i njësive kampion për kampionin rastësor	Shuma e shpenzimeve të parrregullta të pranura në kampionin rastësor	Marzhi total i gabimit ²	Korrigjimet e zbatuara si rezultat i marzhit total të gabimit	Marzhi total i gabimit rezidual	Kosto të tjera të pranura që janë audituar ³	Shuma e shpenzimeve të parrregullta të pranura në shpenzime të tjera të pranura që janë audituar	Kostot totale të pranura që i janë deklaruar Komisionit si kumulative	Kostot totale të pranura që janë audituar në mënyrë kumulative
			Shuma ⁴ % ⁵				%		%				

¹ Kolona B duhet t'i referohet popullatës nga e cila është nxjerrë kampioni rastësor, d.m.th. shuma totale e shpenzimeve të pranura që i janë deklaruar Komisionit për periudhën 12-mujore nga 1 korriku (viti) deri 30 qershor (viti), përveç kur parashikohet ndryshe në një marrëveshje sektoriale apo financimi. Sipas rastit, shpjegimet duhet të bëhen në Seksionin 5.4.

² Marzhi total i gabimit llogaritet para se të bëhen korrigjimet financiare në lidhje me kampionin e audituar apo popullatën nga e cila është nxjerrë kampioni rastësor. Nëse kampioni rastësor mbulon më shumë se një program, marzhi total i gabimit (të llogaritur), të paraqitur në kolonën G, i referohet të gjithë popullatës. Nëse përdoret shtresëzim, më shumë informacion për secilën shtresë jepet në seksionin 5.9.

³ Kolona J duhet t'i referohet shpenzimeve të pranura dhe të audituara në kontekstin e kampionit komplementar.

⁴ Shumica e shpenzimeve të pranura që janë audituar (në rastin e nënkampionimit, vetëm shuma e shpenzimeve të pranura dhe tashmë të audituara pasqyrohet në këtë kolonë).

⁵ Përqindja e shpenzimeve të pranura dhe të audituara në lidhje me popullatën.

SHTOJCA E

Modeli për Opinionin e Auditit Vjetor¹

drejtuar

- Komisionit Evropian, Drejtorisë së Përgjithshme
- Qeverisë së (Përfituesit IPA III)
- për djehni Koordinatorit Kombëtar IPA (KKIPA) të (Përfituesit IPA III) dhe
- për djehni Zyrtarit Kombëtar Autorizues (ZKA) të (Përfituesit IPA III)

HYRJE

Unë, i nënshkruari, Kryetar i Autoritetit Auditues të (*Përfituesit IPA III*), i pavarur në kuptimin e Klauzolës 9(1) të Shtojcës A të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit, kam audituar:

- plotësinë, saktësinë dhe vërtetësinë e raporteve financiare vjetore apo të pasqyrave financiare dhe llogarive vjetore në to për vitin financiar (*viti*),
- ligjshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimeve që ZKA ia ka deklaruar Komisionit për periudhën 12-mujore nga 1 korriku (*viti*) deri më 30 qershor (*viti*), përveç kur parashikohet ndryshe në një Marrëveshje Sektoriale ose Marrëveshje Financimi,
- funksionimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit, si dhe verifikova deklaratën e menaxhimit me referencë vitin financiar (*viti*),

në lidhje me programin [referenca/titulli i programit/] (në vijim "programi"), me qëllim nxjerrjen e një opinionit auditit në përputhje me nenin 63 (1) të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit.

PËRGJEGJËSITË E ZYRTARIT KOMBËTAR AUTORIZUES

ZKA, sipas Klauzolës 4(2) të Shtojcës A të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit, është përgjegjës për ngritjen dhe funksionimin e sistemit të menaxhimit dhe kontrollit IPA III në vendin përfitues IPA III.

Gjithashtu, me mbështetjen e Organit Kontabël, ZKA ka përgjegjësinë që të konfirmojë plotësinë, saktësinë dhe vërtetësinë e raporteve financiare apo pasqyrave financiare dhe llogarive në to që i dorëzohen Komisionit sipas nenit 61(5) të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit.

Për më tepër, në përputhje me Klauzolën 4(1) të Shtojcës A të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit, ZKA ka përgjegjësinë e përgjithshme për ligjshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimeve.

¹ Në zbatim të nenit 63 (1) 58(4) të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit.

PËRGJEGJËSITË E AUTORITETIT AUDITUES

Siç parashikohet në nenin 63(1) të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit, përgjegjësia ime është të shpreh një opinion të pavarur mbi plotësinë, saktësinë dhe vërtetësinë e raporteve financiare vjetore apo pasqyrave financiare vjetore dhe llogarive vjetore të pasqyruara në to, nëse shpenzimet që i janë deklaruar Komisionit janë të ligjshme dhe të rregullta, si edhe nëse sistemet e ngritura të menaxhimit dhe kontrollit funksionojnë siç duhet.

Gjithashtu, përgjegjësia ime është të përfshij në opinion një deklaratë nëse auditimi vë në dyshim pohimet e bëra në deklaratën e menaxhimit.

Auditet për programin janë realizuar në përputhje me strategjinë e auditit dhe respektojnë standardet e auditit të pranuar ndërkombëtarisht. Këto standarde kërkojnë që autoriteti auditues të respektojë kërkesat etike, të planifikojë dhe të kryejë auditimin, me qëllim që të përftojë siguri të arsyeshme për qëllime të opinionit të auditit.

Auditi përfshin procedura për marrjen e evidencave të mjaftueshme dhe të përshtatshme në mbështetje të opinionit të paraqitur më poshtë. Procedurat e realizuara varen nga gjykimi profesional i audituesit, përfshirë vlerësimin e riskut të mosrespektimit material, qoftë për shkaqe mashtrimi apo gabimi. Gjykoj se procedurat e realizuara të auditit janë të përshtatshme për rrethanat.

Besoj se evidencat e mbledhura të auditit janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të shërbyer si bazë për opinionin tim [në rast se nuk ka kufizime të objektit], përveç atyre të përmendura në seksionin "Kufizimet e objektit".

Përmbledhja e konstatimeve kryesore të auditit në lidhje me programin, raportohet në raportin e auditit vjetor bashkëlidhur, në përputhje me nenin 63(2) të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit.

KUFIZIME TË OBJEKTIT

Ose

Nuk ka pasur kufizime në objektin e auditimit.

Ose

Objekti i auditimit u kufizua nga faktorët e mëposhtëm:

(a) ...

(b) ...

(c) ...

[Tregoni kufizimet në objektin e auditit, për shembull, mungesën e dokumentacionit mbështetës, çështjet nën procedim gjyqësor dhe llogaritni nën seksionin "Opinion i Kualifikuar" më poshtë shumat e shpenzimeve dhe kontributin e BE-së të prekur dhe ndikimin e kufizimeve në objektin e auditit në opinionin e auditit. Shpjegime të mëtejshme në këtë drejtim pasqyrohen në raportin e auditit vjetor, sipas rastit.]

OPINIONI

Ose

(Opinion i pakualifikuar)

Në opinionin tim, bazuar në auditimin e kryer:

- raportet financiare vjetore apo pasqyrat financiare/llogaritë vjetore japin një pasqyrim të vërtetë dhe të drejtë;
- shpenzimet që i janë deklaruar Komisionit janë të ligjshme dhe të rregullta;
- sistemet e ngritura të menaxhimit dhe kontrollit funksionojnë siç duhet.

Auditimi i kryer nuk vë në dyshim pohimet e bëra në deklaratën e menaxhimit.

Ose

(Opinion i kualifikuar)

Në opinionin tim, bazuar në auditimin e kryer:

- raportet financiare vjetore apo pasqyrat financiare/llogaritë vjetore japin një pasqyrim të vërtetë dhe të drejtë [kur kualifikimi i referohet raporteve financiare vjetore apo pasqyrave financiare/llogarive vjetore, shtohet teksti në vijim], përveç aspekteve më poshtë:.....

Ndikimi i kualifikimit është i kufizuar [ose i konsiderueshëm] dhe korrespondon me [shuma në EURO dhe %] të shpenzimeve totale të pasqyruara në raportet financiare vjetore apo pasqyrat financiare/llogaritë vjetore. Kontributi i BE-së i prekur është [shuma në EURO].

- shpenzimet që i janë deklaruar Komisionit janë të ligjshme dhe të rregullta [kur kualifikimi i referohet ligjshmërisë dhe rregullsisë, shtohet teksti në vijim], përveç aspekteve të mëposhtme:
.....

Ndikimi i kualifikimit është i kufizuar [ose i konsiderueshëm] dhe korrespondon me [shuma në EURO dhe %] të shpenzimeve totale të deklaruara. Kontributi i BE-së i prekur është [shuma në EURO].

- sistemet e menaxhimit dhe kontrollit të ngritura funksionojnë siç duhet [kur kualifikimi u referohet sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit, shtohet teksti në vijim], përveç aspekteve të mëposhtme:²
.....

Ndikimi i kualifikimit është i kufizuar [ose i konsiderueshëm] dhe korrespondon me [shuma në EURO dhe %] të shpenzimeve totale të deklaruara. Kontributi i BE-së i prekur është [shuma në EURO].

² Nëse preken sistemet e menaxhimit dhe kontrollit, në opinionin evidentohet organi ose organet dhe aspekti(et) e sistemeve që nuk përmbushin kriteret dhe/ose nuk kanë funksionuar siç duhet, përveç kur ky informacion është pasqyruar qartë në raportin e auditimit vjetor dhe paragrafi i opinionit referon qartë seksionin(et) e raportit ku pasqyrohet ky informacion.

Auditimi i kryesor nuk/vë në dyshim [fshini sipas rastit] pohimet e bëra në deklaratën e menaxhimit.

[Nëse auditimi i kryesor vë në dyshim pohimet e bëra në deklaratën e menaxhimit, autoriteti auditues paraqet në këtë paragraf aspektet që çuan në këtë përfundim.]

Ose

(Opinion negativ)

Në opinionin tim, bazuar në auditimin e kryer:

- raportet financiare vjetore apo pasqyrat financiare/llogaritë vjetore [nuk] japin [fshini sipas rastit] një pasqyrim të vërtetë dhe të drejtë; dhe/ose
- shpenzimet që i janë deklaruar Komisionit janë/nuk janë [fshini sipas rastit] të ligjshme dhe të rregullta; dhe/ose
- sistemet e menaxhimit dhe kontrollit të ngritura funksionojnë/nuk funksionojnë [fshini sipas rastit] siç duhet.

Ky opinion negativ bazohet në aspektet e mëposhtme:

- në lidhje me problematikat materiale në raportet financiare vjetore ose pasqyrat financiare/llogaritë vjetore:

.....

dhe/ose [fshini sipas rastit]

- në lidhje me problematikat materiale në ligjshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimeve të deklaruar Komisionit:

.....

dhe/ose [fshini sipas rastit]

- në lidhje me problematikat materiale në funksionimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit³:

.....

Auditimi i kryer vë në dyshim pohimet e bëra në deklaratën e menaxhimit për aspektet e mëposhtme:

.....

[Autoriteti auditues mund të evidentojë edhe çështje për vëmendje që nuk prekin opinionin e

³ Nëse preken sistemet e menaxhimit dhe kontrollit, në opinion evidentohet organi ose organet dhe aspekti(et) e sistemeve që nuk përmbushin kriteret dhe/ose nuk kanë funksionuar siç duhet, përveç kur ky informacion është pasqyruar qartë në raportin e auditimit vjetor dhe paragrafi i opinionit referon qartë seksionin(et) e raportit ku pasqyrohet ky informacion.

vet, siç përcaktohet nga standardet e auditimit të pranuar ndërkombëtarisht. Në raste përjashtimore⁴ parashikohet heqje dorë nga përgjegjësia e opinionit.]

Data:

Nënshkrimi:

⁴ Këto raste përjashtimore duhet të kenë lidhje me faktorë të jashtëm të paparashikueshëm që janë jashtë tagrave të autoritetit auditues.

SHTOJCA F

Modeli për Opinionin e Auditit për pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve¹

drejtuar

- Komisionit Evropian, Drejtorisë së Përgjithshme
- Qeverisë së (Përfituesit IPA III)
- për dijeni Koordinatorit Kombëtar IPA (KKIPA) të (Përfituesit IPA III) dhe
- për dijeni Zyrtarit Kombëtar Autorizues (ZKA) të (Përfituesit IPA III)

HYRJE

Unë, i nënshkruari Kryetar i Autoritetit Auditues të *(Përfituesit IPA III)*, i pavarur funksionalisht në kuptimin e Klauzolës 9(1) të Shtojcës A të Marrëveshjes Kuadër Financiare të Partneritetit (FFPA), kam audituar pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve për programin (referenca/titulli) e cila është hartuar nën përgjegjësinë e Zyrtarit Kombëtar Autorizues (ZKA) në përputhje me nenin 61(4) të FFPA, me qëllim përgatitjen e një opinioni auditit në përputhje me nenin 63(4) të FFPA-së.

Auditi është kryer në përputhje me standardet e auditit të pranuar ndërkombëtarisht [citoni standardet e ndjekura].

Besoj se auditimi i kryer ofron bazë të arsyeshme për opinionin tim.

OBJEKTI I AUDITIT

Auditi i programit është kryer në përputhje me Strategjinë e Auditimit dhe raportohet në raportin përfundimtar të auditimit sipas nenit 63(5) të FFPA-së.

Ose

Nuk ka pasur kufizime në objektin e auditimit.

Ose

Objekti i auditimit u kufizua nga faktorët e mëposhtëm:

- (a).....
- (b).....
- (c) etj.

[Tregoni kufizimet në objektin e auditit, për shembull, mungesën e ndonjë dokumentacioni mbështetës, çështjet nën procedim gjyqësor dhe llogaritni nën seksionin Opinion i Kualifikuar më poshtë shumat e shpenzimeve dhe kontributin e BE-së të prekur dhe ndikimin e kufizimeve në objektin e auditit në opinionin e auditit. Shpjegime të mëtejshme në këtë drejtim jepen në

¹ Në zbatim të nenit 63(4) të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneriteti.

raportin përfundimtar të auditimit, sipas rastit].

OPINIONI

Ose

(Opinion i pakualifikuar)

Në opinionin tim, bazuar në auditimin e kryer:

- shpenzimet e pasqyruara në pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve dhe në kërkesë-pagesën përfundimtare janë të ligjshme dhe të rregullta;
- kërkesë-pagesa përfundimtare është e vlefshme;
- të dhënat financiare të pasqyruara janë të sakta.

Ose

(Opinion i kualifikuar)

Në opinionin tim, bazuar në auditimin e kryer:

- shpenzimet e pasqyruara në pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve dhe në kërkesë-pagesën përfundimtare janë të ligjshme dhe të rregullta;
- kërkesë-pagesa përfundimtare është e vlefshme;
- të dhënat financiare të pasqyruara janë të sakta.

me përjashtim të aspekteve të mëposhtme:²

Ndikimi i kualifikimit është i kufizuar [ose i konsiderueshëm] dhe korrespondon me [shuma në EURO dhe %] të shpenzimeve totale të pasqyruara në pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve dhe në kërkesë-pagesën përfundimtare. Kontributi Komunitar i prekur është.... [shuma në EURO].

Ose

(Opinion negativ)

Në opinionin tim, bazuar në auditimin e kryer:

- shpenzimet e pasqyruara në pasqyrën përfundimtare të shpenzimeve dhe në kërkesë-pagesën përfundimtare nuk janë të ligjshme dhe të rregullta; dhe/ose

² Nëse preken sistemet e menaxhimit dhe kontrollit, në opinion evidentohet organi ose organet dhe aspekti(et) e sistemeve që nuk përmbushin kriteret dhe/ose nuk kanë funksionuar siç duhet, përveç kur ky informacion është pasqyruar qartë në raportin e auditimit vjetor dhe paragrafi i opinionit referon qartë seksionin(et) e raportit ku pasqyrohet ky informacion.

- kërkesë-pagesa përfundimtare nuk është e vlefshme; dhe/ose
- të dhënat financiare të pasqyruara nuk janë të sakta.

Ky opinion negativ bazohet në aspektet e mëposhtme.....³

[Autoriteti auditues mund të evidentojë edhe çështje për vëmendje që nuk prekin opinionin e vet, siç përcaktohet nga standardet e auditimit të pranuar ndërkombëtarisht. Në raste përjashtimore⁴ parashikohet heqje dorë nga përgjegjësia e opinionit.]

Data:

Nënshkrimi:

³ Nëse preken sistemet e menaxhimit dhe kontrollit, në opinion evidentohet organi ose organet dhe aspekti(et) e sistemeve që nuk përmbushin kriteret dhe/ose nuk kanë funksionuar siç duhet, përveç kur ky informacion është pasqyruar qartë në raportin e auditimit vjetor dhe paragrafi i opinionit referon qartë seksionin(et) e raportit ku pasqyrohet ky informacion.

⁴ Këto raste përjashtimore duhet të kenë lidhje me faktorë të jashtëm të paparashikueshëm që janë jashtë tagrave të autoritetit auditues.

SHTOJCA G

Modeli për Strategjinë e Auditit¹

1. HYRJE

- 1.1. Identifikimi i programit(ëve)² (referenca/titulli) dhe periudha që mbulon strategjia e auditit.
- 1.2. Identifikimi i Autoritetit Auditues përgjegjës për hartimin, monitorimin dhe përditësimin e strategjisë së auditit dhe të ndonjë organi tjetër që ka kontribuar në këtë dokument.
- 1.3. Referim për statusin e Autoritetit Auditues dhe organit ku e ka vendndodhjen.
- 1.4. Referim i deklaratës së misionit, ligjit të auditit apo legjislacionit të brendshëm (sipas rastit), duke përshkruar funksionet dhe përgjegjësitë e Autoritetit Auditues dhe të organeve të tjera që kryejnë audite nën përgjegjësinë e tij.
- 1.5. Konfirmimi i Autoritetit Auditues se organet që kryejnë audite kanë pavarësinë funksionale dhe organizative që duhet.

2. VLERËSIMI I RISKUT

- 2.1. Shpjegimi i metodës së vlerësimit të riskut që është ndjekur, përfshirë:
 - përshkrim të faktorëve të riskut që janë marrë parasysh, përfshirë ato për fushat tematike të Seksionit 3.2.2;
 - pikëzimin e risqeve;
 - masën në të cilën janë marrë parasysh rezultatet e auditeve të mëparshme të organeve dhe sistemeve.
- 2.2. Procedurat e brendshme për përditësimin e vlerësimit të riskut.
- 2.3. Identifikimi i kontrolleve në tre nivele:
 - niveli i parë i kontrolleve të ushtruara nga strukturat administrative IPA;
 - niveli i dytë i kontrolleve të ushtruara, nga njëra anë, përmes sistemeve të kontrollit të brendshëm dhe, nga ana tjetër, përmes funksionit të auditit të brendshëm;
 - monitorimi i nivelit të lartë, të ushtruar përmes funksionit sigurues të ZKA-së.

3. METODOLOGJIA

3.1. Përshkrimi

- 3.1.1. Referimi i standardeve të auditit të pranuar ndërkombëtarisht të cilat autoriteti auditues do t'i zbatojë në auditimet që kryen.

¹ Në zbatim të Klauzolës 9 (4) të Shtojcës A të Marrëveshjes Financiare Kuadër të Partneritetit.

² Tregoni programet që mbulohen me sistem kontrolli dhe menaxhimi të përbashkët, në rastin kur përgatitet vetëm një strategji auditë për disa programe.

- 3.1.2. Informacion sesi autoriteti auditues do të marrë siguri lidhur me programin(et) (përshkrim i blloqeve kryesore – llojet e auditeve dhe objekti i tyre).
- 3.1.3. Përcaktimi i procedurave ekzistuese për hartimin e raportit të auditimit vjetor dhe opinionit të auditit që i dorëzohet Komisionit në përputhje me nenin 63(1) dhe (2) të FFPA-së.
- 3.1.4. Referim i manualeve apo procedurave të auditit, si dhe një përshkrim i shkurtër i hapave kryesorë të auditimit, si p.sh.:
- planifikimi i auditeve;
 - kryerja e auditeve dhe mbledhja e evidencave;
 - vlerësimi i evidencave dhe arritja tek përfundimet, përfshirë klasifikimin dhe trajtimin e gabimeve të konstatuara;
 - raportimi (përfshirë procedurën e opionencës me subjektin e audituar);
 - proceset e ndjekjes;
 - modalitetet e kontrollit të cilësisë për punën e autoritetit auditues.

3.2. Auditet e sistemeve:

- 3.2.1 Identifikimi i organeve/strukturave që do të auditohen, si edhe elementët kyç të kontrollit në kontekstin e auditeve të sistemeve.

Sipas rastit, referohet organi auditues tek i cili Autoriteti Auditues bazohet për kryerjen e këtyre auditeve.

- 3.2.2 Përshkrimi i ndonjë auditi sistemesh që synon fusha tematike specifike apo organe specifike, si p.sh.:

- cilësia e përzgjedhjes së projekteve dhe verifikimeve të menaxhimit në nivelin e autoritetit menaxhues apo organit të ndërmjetëm;
- cilësia dhe sasia e verifikimeve të menaxhimit administrativ dhe në vend, në raport me legjislacionin e zbatueshëm siç janë rregullat e prokurimit publik, rregullat e ndihmës shtetërore, mundësitë e barabarta dhe kërkesat mjedisore;
- ngritja dhe zbatimi i instrumenteve financiare në nivelin e instrumenteve financiare zbatuese të organeve (sipas rastit);
- funksionimi dhe siguria e sistemeve elektronike, si dhe lidhja e tyre me sistemin(et) TI të Komisionit;
- besueshmëria e të dhënave që lidhen me indikatorët, parametrat dhe ecurinë e programeve në arritjen e objektivave të përcaktuar nga autoriteti auditues;
- raportimi i tërheqjeve dhe rikuperimeve;
- zbatimi i masave anti-korrupsion që janë efektive dhe proporcionale dhe që burojnë nga një vlerësim i riskut të mashtrimit.

3.3 Auditet e operacioneve:

- 3.3.1 Përshkrimi i shkurtër (duke iu referuar dokumentit të brendshëm që specifikon) metodologjinë e kampionimit të përdorur.

3.3.2 Sipas rastit, përshkrim i metodikës së kampionimit jostatistikor që i mundëson Autoritetit Auditues nxjerrjen e një opinionit auditit të vlefshëm.

3.3.3 Përshkrimi i procedurave të tjera specifike ekzistuese për auditet e operacioneve, kryesisht lidhur me klasifikimin dhe trajtimin e gabimeve të konstatuara, përfshirë dyshimet për mashtrim (referuar manualeve dhe procedurave të auditit që trajtojnë këtë problematikë).

3.3.4 Aspekte specifike lidhur me auditet e instrumenteve financiare, nëse ka.

3.4 Auditet e raporteve financiare vjetore apo pasqyrave financiare/llogarive vjetore:

Përshkrimi i metodikës së auditit për auditimin e raporteve financiare vjetore apo pasqyrave financiare/llogarive vjetore.

3.5 Verifikimi i deklaratës së menaxhimit

Përshkrimi i procedurave të auditit të zbatuara gjatë verifikimit të pohimeve të deklaratës së menaxhimit, për qëllime të opinionit të auditit.

4. AUDITIMI I PLANIFIKUAR

4.1 Përshkrimi dhe arsyetimi i prioriteteve dhe objektivave të auditit për vitin financiar pasardhës dhe për dy vitet financiare pasardhëse, bashkë me shpjegimin e lidhjes midis rezultateve të vlerësimit të riskut dhe auditimit të planifikuar.

4.2 Kalendar indikativ i auditeve të sistemeve, përfshirë auditet që synojnë fusha tematike specifike si edhe ndjekja e konstatimeve të auditit të mëparshëm në lidhje me vitin financiar pasardhës dhe me dy vitet financiare pasardhëse si vijon:

Autoritetet/ organet apo fushat tematike specifike që do të auditohen	Programi (referenca/ titulli)	Rezultati i vlerësimit të riskut	Objektivi dhe objekti i Auditit 20xx	Objektivi dhe objekti i Auditit 20xx	Objektivi dhe objekti i Auditit 20xx

5. BURIMET

5.1 Organigrama e autoritetit auditues.

5.2 Përshkrimi i burimeve të planifikuara që do të akordohen për vitin pasardhës dhe dy vitet financiare pasardhëse (përfshirë informacion për kontraktim të jashtëm dhe objektin e tij, nëse ka).

5.3 Përshkrimi i kualifikimeve dhe përvojës që duhet të ketë personeli që kryen auditet, si edhe kriteret e trajnimit.

SHTOJCA H

Raportimi i parregullive dhe mashtrimit lidhur me Instrumentin për Asistencën Para-anëtarësimit (IPA III)

Klauzola 1 Përkufizime

Për qëllime të raportimit të mashtrimeve të dyshuara dhe parregullive të tjera, zbatohen përkufizimet e përcaktuara në nenin 51, për mbrojtjen e interesave financiare të BE-së.

Klauzola 2 Raportimi i parregullive

- (1) Përfituesi IPA III i raporton menjëherë Komisionit çdo mashtrim të dyshuar dhe parregullsi të tjera, përfshirë mashtrimin, që kanë qenë objekt i konstatimit administrativ apo gjyqësor paraprak, si dhe e mban Komisionin të informuar mbi ecurinë e proceseve administrative dhe ligjore duke përdorur, kur kërkohet, Sistemin e dedikuar të Menaxhimit të Parregullive (SMP).

Në atë raport, Përfituesi IPA III jep në çdo rast hollësi për sa më poshtë:

- (a) emërtimin dhe numrin e programit/veprimit në fjalë;
- (b) identitetin e personit fizik dhe juridik të përfshirë apo të ndonjë subjekti tjetër pjesëmarrës, si edhe rolin e tyre;
- (c) identifikimin e rajonit apo zonës ku është kryer operacioni, duke përdorur informacionin e përshtatshëm, si për shembull nivelin NUTS³;
- (d) dispozitën (at) që janë shkelur;
- (e) datën dhe burimin e informacionit fillestar që çoi në dyshimin se është kryer parregullsi;
- (f) praktikatat e ndjekura në kryerjen e parregullsisë;
- (g) sipas rastit, nëse praktika lë shkas për të dyshuar për mashtrim;
- (h) mënyrën si është zbuluar parregullsia;
- (i) sipas rastit, përfituesin IPA III dhe Shtetet Anëtare dhe/ose vendet e treta të përfshira;
- (j) periudhën apo momentin kur është kryer parregullsia;
- (k) datën kur është bërë konstatimi administrativ apo gjyqësor paraprak i parregullsisë;
- (l) shumën totale të shpenzimeve të pranueshme, të ndarë sipas kontributit të BE-së, kontributit të përfituesit IPA III dhe kontributi privat;

⁴⁸ Nomenklatura e Njësive Territoriale për Statistikat.

- (m) shpenzimet e prekura nga parregullsia, të ndara sipas kontributit të BE-së dhe kontributit të përfituesit IPA III;
 - (n) shumën që do të paguhej më tepër nëse nuk do të ishte identifikuar parregullsia, të ndarë sipas kontributit të BE-së dhe kontributit të përfituesit IPA III;
 - (o) natyrën e shpenzimeve të parregullta;
 - (p) pezullimin e pagesave, sipas rastit, dhe mundësinë e rikuperimit;
 - (q) sipas rastit, arsyet për ndonjë heqje dorë nga procedurat e rikuperimit;
 - (r) sipas rastit, numrin e plotë të rastit të OLAF-it.
- (2) Kur përfituesi IPA III i raporton Komisionit, informon edhe Shtetet Anëtare apo përfituesit e tjerë IPA III përkatës lidhur me çdo parregullsi të zbuluar apo që dyshohet të ketë ndodhur, kur ekziston frika se parregullsia mund të ketë pasojë jashtë territorit të përfituesit IPA III.
- (3) Kur një pjesë e informacionit të përcaktuar në pikën 1, dhe veçanërisht kur informacioni për praktikën e ndjekur në kryerjen e parregullsisë dhe mënyrën sesi është zbuluar mungon ose duhet të korrigjohet, përfituesi IPA III i paraqet pa vonesa Komisionit informacionin e munguar apo të saktë.
- (4) Nëse dispozitat ligjore të vendit përfitues IPA III parashikojnë sekretin e hetimit, komunikimi i informacionit është objekt i autorizimit nga gjykata apo tribunali përkatës.

Klauzola 3 Informacioni për penalitetet

- i. Në vijim të raportit të përgatitur në zbatim të Klauzolës 2, përfituesi IPA III i vë në dispozicion Komisionit pa vonesa hollësi mbi fillimin, përfundimin apo heqjen dorë nga ndonjë procedurë për vendosjen e penaliteteve administrative apo penale lidhur me parregullsitë e raportuara, si edhe mbi rezultatin e procedurave të tilla.
- Në lidhje me parregullsitë për të cilat janë vendosur penalitete, përfituesi IPA III sqaron edhe sa vijon:
- (a) nëse penalitetet janë të natyrës administrative apo penale;
 - (b) nëse penalitetet rezultojnë nga shkelja e legjislacionit të BE-së apo të përfituesit IPA III;
 - (c) dispozitat ku parashikohen penalitetet;
 - (d) nëse është vërtetuar mashtrimi;
- ii. Me kërkesë me shkrim të Komisionit, përfituesi IPA III jep informacion shtesë në lidhje me një parregullsi specifike apo grup parregullsish.

Klauzola 4 Raportimi elektronik përmes Sistemit të Menaxhimit të Parregullsisë (SMP)

Informacioni i parashikuar në Klauzolat 2 dhe 3 dërgohet në gjuhën angleze në rrugë elektronike, duke përdorur Sistemin e Menaxhimit të Parregullsisë (SMP) të ngritur prej Komisionit për këtë qëllim.

Klauzola 5 Përdorimi i informacionit

Komisioni mund të përdorë për analiza rrisht të çdo informacion me natyrë të përgjithshme apo operacionale që i është komunikuar prej Përfituesit IPA III sipas këtyre dispozitave, dhe në bazë të informacionit të marrë, mund të përgatitë raporte dhe të krijojë sisteme që shërbejnë për të identifikuar rrisht më efektivisht.

Klauzola 6 Përdorimi i Euros

Për raportimin e parregullsisve përdoret monedha Euro. Përfituesi IPA III konverton në Euro shumat e shpenzimeve të kryera në monedhën vendase. Këto shuma konvertohen në Euro me kursin e këmbimit valutor të Komisionit në muajin kur shpenzimi është kontabilizuar në llogaritë e Organit Kontabël, Organeve të Ndërmjetme për menaxhimin financiar dhe Agjencinë IPARD të programeve në fjalë. Komisioni e publikon kursin e këmbimit elektronikisht çdo muaj.

Kur shumat lidhen me shpenzime të kontabilizuara në llogaritë e autoritetit të Përfituesit IPA III gjatë një periudhe më shumë se njëmuajore, mund të përdoret kursi i këmbimit për muajin kur shpenzimi është kontabilizuar herën e fundit. Nëse shpenzimi nuk është regjistruar në kontabilitetin e autoritetit përfitues IPA III, përdoret kursi i këmbimit valutor kontabël më i fundit publikuar elektronikisht prej Komisionit.

Klauzola 7 Mbrojtja e të dhënave personale

- (1) Përfituesit IPA III dhe Komisioni marrin të gjitha masat e nevojshme për të parandaluar publikimin e paautorizuar apo aksesin e paautorizuar në informacionin e përcaktuar në Klauzolat 2 dhe 3.
- (2) Informacioni i përcaktuar në Klauzolat 2 dhe 3 nuk mund t'u dërgohet personave të tjerë përveç atyre të Përfituesit IPA III apo brenda institucioneve/ agjencive /zyrave dhe organeve të BE-së, detyrat e të cilëve kërkojnë që ata të kenë akses në këtë informacion, me përjashtim të rasteve kur Përfituesi IPA III që ofron këtë informacion, pranon shprehimisht që t'u vihet në dispozicion.
- (3) Çdo e dhënë personale që përfshihet në informacionin e përcaktuar në Klauzolat 2 dhe 3 përpunohet vetëm për qëllime të specifikuar në ato dispozita.